6. ULUSLARARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ

6th INTERNATIONAL CONGRESS ON VIOLENCE AND GENDER

11 KASIM 2021

6. ULUSLARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ
KONGRE BAŞKANI
PROF. DR. Ümran SEVİL

KONGRE DÜZENLEME KURULU BAŞKANI
Dr. Öğr. Üye. Ayça GÜRKAN

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları: 21/2021
KASIM-2021

Yayıncı Sertifika No: 36934
E-ISBN: 978-625-7367-24-0
Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları

Bu kongre kitabının her türlü yayın hakkı GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI'na aittir. Yayınevinin yazılı izni olmadan, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayını, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz. ***Kitapta yer alan her bölüm ve makale/bildirilerin sorumluluğu, görseller, grafikler, direkt alıntılar ve etik kurul ve kurum iznine yönelik sorumluluk ilgili yazarlara aittir. Bu yönde Oluşabilecek Herhangi Hukuki bir olumsuzlukta Yayınevi başta olmak üzere kitabın hazırlanmasına destek sağlayan kurumlar, kitabın düzenlenmesi ve tasarımından sorumlular kurum(lar) ve kitap editörleri, hakemler, düzenleme kurulu, kongre kurulları, bilim kurulu ve diğer kurullar ile yayınevi hiçbir konuda "maddi ve manevi" bir yükümlülük ve hukuki sorumluluğu kabul etmez ve etmesi istenemez; hukuki yükümlülük altına alınamaz. Her türlü hukuki yükümlülük ve sorumluluk "maddi ve manevi" yönden ilgili bölüm yazar(lar)ına aittir. Bu yöndeki haklarımızı maddi ve manevi yönden GÜVEN PULUS GRUP DANIŞMANLIK "YAYINCILIK"A.Ş. olarak ve kongre kurulları adına saklı tutarız. Herhangi bir hukuki sorunda/durumda İSTANBUL mahkemeleri yetkilidir.*** Güven Plus Grup Danışmanlık bünyesinde hazırlanan ve yayınlan bu eser ISO: 10002:2014-14001:2004-9001:2008-18001:2007 belgelerine sahiptir. Bu eser TPE "Türk Patent Enstitüsü" tarafından "Güven Plus Grup A.Ş.2016/73232" ve "2015/03940" nolu tescil numarası ile markalı bir eserdir. Bu bilimsel/akademik kongre kitabı ulusal ve uluslararası nitelikte olup, ***"2019 yılı akademik teşvik kriterleri kapsamında olup, 17/01/2020 tarihli ve 31011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 16/1/2020 tarihli ve 2043 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı Uyarınca ilgili yayınlanan yönetmelik kapsamında değerlendirilmekte"*** olup, akademik teşvik kriterlerini karşılamaktadır. Çok bölümlü ve yazarlı olan bu kongre kitabı E-ISBN'li olup Kültür Bakanlığı Milli Kütüphaneler tarafından ve 18 Farklı Dünya Ülkesiyle Anlaşmalı olan Milli Kütüphanenin E Erişim sistemi tarafından da taranmaktadır. Bu kitap maddi bir değer ile alınıp satılamaz. Kitap bölüm yazarlarından, destekleyenlerden, kitap emeği geçenlerden Güven Plus Grup A.Ş. Yayıncılık herhangi bir maddi bir gelir elde etmemiş ve talepte bulunmamıştır. Kitap yer alan bölüm, makalelerden alıntı yapmak ve ilgili bölüm ile makaleye atıf yapılmak koşulu ile kaynak gösterilmek üzere bilimsel ya da ilgili araştırmacılar tarafından kullanılabilir. ***Yayın evimiz ve kongre kurulları kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliği kanunlarına uygun hareket eder. Kongre katılımcılarının da bu yönde hareket etmesini zorunlu kılar. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak işbu kongre kitabına sahip olan bireylerin ilgili kanun, yönetmelik ve uygulamalara göre hareket etmesi bir zorunluluktur. Bunun aksi hareket edenler oluşan hukuki, maddi ve manevi sorun ile zorunlulukları peşinen kabul etmiş sayılır.***

Metin ve Dil Editörleri
Prof. Dr. Gülsen DEMİR
Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ
Prof. Dr. Muammer CENGİL
Prof. Dr. Ümran SEVİL
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL
Doç. Dr. Gökşen ARAS
Doç. Dr. Mihalis Michael KUYUCU
Doç. Dr. Saliha ÖZPINAR
Dr. Öğr. Üye. Ayça GÜRKAN
Dr. Öğr. Üye. L. Santhosh KUMAR
Av. Hasan Basri KORUKLUOĞLU

Kapak ve Grafik Tasarım
Prof. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ
Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ
Ozan DÜZ

Sayfa Düzeni
Burhan Maden

Baskı-Cilt
GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®
Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061- 62
Fax:+902128014063 Mobile:+9053331447861

KİTAP/DERGİ/KONGRE İMTİYAZ SAHİBİ
GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®
Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061-62-63 -
+905331447861 info@guvenplus.com.tr, www.guvenplus.com.tr

ORGANİZASYON FİRMASI

GÜVEN PLUS GRUP A.Ş.

www.guvenplus.com.tr

İçindekiler

6. ULUSLARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ 21

KADINA YÖNELİK ŞİDDET: MOĞOLİSTAN ÖRNEĞİ 22

Goomaral DAMDINSUREN 22

SOSYAL MEDYAYA YANSIYAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLAYLARINA İLİŞKİN HALKA AİT TEPKİLERİN BELİRLENMESİ 28

Ebru ÖNLER, Buse BALCI 28

TEKNOLOJİNİN EN KARANLIK YÜZÜ: OTONOMİ YİTİMİ ve İNSANDIŞILAŞTIRMANIN BLACK MIRROR-MAN AGAINST FIRE BÖLÜMÜ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ 34

Hande TASA, Gökçe ÖZKILIÇCI 34

TÜRKİYE'DE EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNE GENEL BAKIŞ 40

Osman Tayyar ÇELİK Rukiye ARSLAN Mehmet SAĞLAM 40

TÜRKİYE'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA AİT İSTATİSTİKLERE GENEL BAKIŞ 48

Rukiye ARSLAN Osman Tayyar ÇELİK Mehmet SAĞLAM 48

KÜLTÜREL ŞİDDETİ SÖNÜMLENDİRMEDE SEMBOLİK ALANIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 53

Safiye ATEŞ BURÇ 53

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KABULLENİLMİŞ BOYUTU: OBSTETRİK ŞİDDET 58

Nihal AVCI, Meltem MECDİ KAYDIRAK 58

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 64

Bediye ÖZTAŞ, Elif GEZGİNCİ 64

ADÖLESAN BİREYLERDE SPOR VE SALDIRGANLIK 75

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Serpil ALAN 75

SOSYLOJİK AÇIDAN SPORDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ 79

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Gonca DEMİR 79

TOPLUMSAL CİNSİYET KADIN SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER? 84

Saliha ÖZPINAR 84

6. ULUSLARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ 89

TOPLUMSAL CİNSİYET KADIN SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER? 90

Saliha ÖZPINAR 90

SOSYAL MEDYADA ALGI YÖNETİMİ VE ONUN ŞİDDET SÖYLEMİNE ETKİSİ: 3 KASIM 2021 TARİHİNDE TWİTTER 'DA KULLANILAN #ÖLMÜŞ HASHTAG ÖRNEĞİ 91

Mihalis (Michael) KUYUCU 91

İÇİNDEKİLER

TOPLUMSAL ŞİDDETİN GENEL YANSIMASININ FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 93

Yasemin KÜÇÜKÖZKAN 93

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ŞİDDETİN HUKUKİ YANSIMASI 95

Hasan Basri KORUKLUOĞLU 95

ADÖLESAN BİREYLERDE SPOR VE SALDIRGANLIK 96

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Serpil ALAN 96

SOSYLOJİK AÇIDAN SPORDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ 97

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Gonca DEMİR 97

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ 98

Bediye ÖZTAŞ, Elif GEZGİNCİ 98

ERKEKLİK ROLLERİ VE ŞİDDET 99

Burak ŞAHİN 99

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN FARKLI BOYUTU: SİBER ŞİDDET 100

Derya ŞAHİN, Bahtışen KARTAL 100

SOSYAL MEDYAYA YANSIYAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLAYLARINA İLİŞKİN HALKA AİT TEPKİLERİN BELİRLENMESİ 101

Ebru ÖNLER, Buse BALCI 101

KADINA YÖNELİK ŞİDDET: MOĞOLİSTAN ÖRNEĞİ 102

Goomaral DAMDINSUREN 102

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANNELERİN ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ 103

Gülfer DOĞAN PEKİNCE, Emine GERÇEK ÖTER, Dicle Filiz YILDIRIM 103

TEKNOLOJİNİN EN KARANLIK YÜZÜ OTONOMİ YİTİMİ VE İNSANDIŞILAŞTIRMANIN BLACK MIRROR-MAN AGAINST FIRE BÖLÜMÜ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ 104

Hande TASA, Gökçe ÖZKILIÇCI 104

COVİD-19 PANDEMİSİNDE YAŞANAN AİLE İÇİ ŞİDDETİN KADININ YAŞAM KALİTESİ VE DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ 105

Hande YAĞCAN, Aleyna BÜLBÜL, Burcu TAYLAN, Tuğçe ÇETİN, Miray AKKUŞ 105

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ADÖLESAN EVLİLİKLER HAKKINDA GÖRÜŞLERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA 106

Merve ÇAMLIBEL, Nevin USLU 106

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KABULLENİLMİŞ BOYUTU: OBSTETRİK ŞİDDET 107

Nihal AVCI, Meltem MECDİ KAYDIRAK 107

TÜRKİYE'DE EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNE GENEL BAKIŞ 108

Osman Tayyar ÇELİK, Rukiye ARSLAN, Mehmet SAĞLAM 108

İÇİNDEKİLER

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GEBELERİN EŞ ŞİDDETİNE MARUZ KALMA DURUMLARI 109

Rabia ATİLLA, Adem YAVUZ, Semra KOCAÖZ 109

TÜRKİYE'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA AİT İSTATİSTİKLERE GENEL BAKIŞ 110

Rukiye ARSLAN, Osman Tayyar ÇELİK, Mehmet SAĞLAM 110

KÜLTÜREL ŞİDDETİ SÖNÜMLENDİRMEDE SEMBOLİK ALANIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ 111

Safiye ATEŞ BURÇ 111

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN EĞİTİMİN KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUM, ÇATIŞMA VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ 112

Sevde ÖZDEMİR, Şükran ERTEKİN PINAR 112

KADINA YÖNELİK CİNSEL TACİZ VE YANSIMALARI: UYGULAMALI BİR ÖRNEĞİ 113

Ümran SEVİL, Ali Serdar YÜCEL, Ayça GÜRKAN, Mustafa TALAS, Murat KORKMAZ 113

KADINA VE KIZ ÇOCUKLARINA YÖNELİK SİBER (DİJİTAL) ŞİDDET 114

Zeynep ÖLÇER 114

ÜNİVERSİTE SAĞLIK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÖLÇÜLMESİ 115

Özen İNAM, Özlem ALTINTAŞ 115

VICIOUSNESS AS A MANIFESTATION: THE INSTANCE OF COLOMBIA 116

Susan SAHANI 116

EXECUTING VICIOUSNESS SAW ACCORDING TO THE POINT OF VIEW OF THE SOCIOLOGIES: DISCUSSIONS AND VIEWPOINTS 117

Yamen WALKER 117

THE MISSING CULPRITS: MOROCCO'S BOMBED RESPONSIBILITY, TAZMAMART WRITING AND THE SURVIVORS' DECLARATION FOR THEIR PRISON GUARDS (1973-1991) 118

Tohta SAIDJAHONOV 118

ON THE JOB OF DEHUMANIZATION OF CASUALTIES IN THE EXECUTION OF MASS KILLINGS: EXPLORATION NOTES 119

Martas BANYS 119

RADICALIZATION AS CAUSE AND OUTCOME OF SAVAGERY IN MASSACRES AND MASS KILLINGS 120

Rüfət MAMMADALIYEV 120

INSPIRATIONAL CHANGE IN THE EXECUTION OF DESTRUCTIVE VICIOUSNESS .. 121

Virág CSANÁD 121

CONJECTURING THE TIME-ELEMENTS OF BRUTALITY 122

Meng SONG 122

İÇİNDEKİLER

VICIOUSNESS AND WORTH IN THE TRANSITORY SECTION THROUGH FOCAL AMERICA: THE CADEREYTA SLAUGHTER (2012) AND THE BATTLE TO HAVE THE BODIES RETURNED 123

Vahid ADIB 123

EXECUTING BRUTALITY IN CLOSE CONNECTIONS AS A GENDERING PRACTICE: AN ETHNOGRAPHIC EXAMINATION ON ABUSIVE BEHAVIOR AT HOME CULPRITS IN FRANCE AND ITALY 124

Azamat FAUSKEOV 124

SOUND DETAINEES: THE INSTANCE OF THE SAYDNAYA JAIL IN SYRIA 125

Nusret MUJAGIC 125

THE SHATILA SOUNDSCAPE: SOUND SOCIETIES, PRACTICES, AND INSIGHTS IN AN EVACUEE CAMP IN LEBANON 126

Juan HOYO 126

ECHOIC STABILITIES: RE-REPORTING PRE-1975 VIETNAMESE MUSIC AS AUTHENTIC SOUND/TRACKS OF RE-MEMBERING 127

Tsekani NADER 127

RISKY FIELDS: EXISTENTIALITY, MANKIND AND MELODIC INVENTIVENESS IN GERMAN EVACUEE CAMPS 128

Charles KIEFFER 128

PAYING ATTENTION TO ENDURE: TRADITIONAL MUSIC AND STRUGGLE IN THE MUSICO-ABSTRACT BOOK 129

Bastien INS 129

FROM CARCERAL PUNITIVISM TO ORDERLY KILLING: THE NECROPOLITICS OF POLICING IN POST-CHÁVEZ VENEZUELA 130

Angel LABRADOR 130

AN ORIGINAL METHODOLOGY FOR UNDERSTANDING INJURY RELATED YOUTH BRUTALITY IN LOW ASSET SETTINGS: A REVIEW CASE RECORD AUDIT IN NORTHERN IRELAND 131

Sulaimaan BIN SHUKRI 131

CHANGE IN ADOLESCENT CULPABLE FLEXIBILITY ANTICIPATED BY INDIVIDUAL, FAMILIAL, AND NATURAL DANGERS 132

Tommy BRADLEY 132

POLITICAL AND STRICT FANATICISM AND SEXUAL HOSTILITY – NEW VIEWPOINTS FROM THE STUDIO ON ANIMOSITY 2018 133

Jeronimas JAROSUKAS 133

MEDIA OF SCORN: ONLINE MEDIA UTILIZATION PREDICTS REGULATING ACKNOWLEDGMENT OF AGAINST MUSLIM DISDAIN DISCOURSE AND ISLAMOPREJUDICE 134

Nicanor BEJENARI 134

SEXUAL SAVAGERY EXPLOITATION AMONG STUDENTS AT A CHILEAN COLLEGE 135

Corbiniano TORTORICI 135

İÇİNDEKİLER

APPARENT AND SUCCESSFUL? THE DIFFICULTIES, POSSIBILITIES AND LIMITS OF ASSESSMENT EXPLORATION ON FORESTALLING SAVAGE RADICALISM 136

Fazekas BÁLINT 136

WHAT DO WE THINK ABOUT RADICALIZATION? A DISCOURSE ON MAIN POINTS OF CONTENTION, DISCOVERIES AND A SYSTEM FOR FUTURE EXPLORATION FOR THE LOGICAL AND APPLIED PEOPLE GROUP 137

Daut BIN SHUIB 137

POLITICAL ACTIVATION AS THE TRIGGER OF XENOPHOBIC VICIOUSNESS IN POST POLITICALLY SANCTIONED RACIAL SEGREGATION SOUTH AFRICA 138

Xavier ALFÉREZ 138

CONNECTIONS BETWEEN FORCEFUL SEXUAL DREAMS AND PROBABLY NON-CONSENSUAL FORCEFUL SEXUAL CONDUCT WHILE CONTROLLING FOR BDSM PERSONALITY 139

Jason MACRORY 139

INTERFACING CONSTRUCTIONS: OBSTRUCTION, BRAVE MANLINESS AND HOSTILE TO WOMAN'S RIGHTS AS SPANNING ACCOUNTS INSIDE GATHERING RADICALIZATION 140

Daleel AL-BASHER 140

ÖNSÖZ

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Kongre Başkanı

Değerli bilim insanları,

11 KASIM 2021 tarihlerinde UZAKTAN ERİŞİM sistemi ile altıncısını İstanbul merkezli düzenlemiş olduğumuz Uluslararası Farklı Şiddet Boyutları ve Toplumsal Algı Kongresi'ne gösterilen ilgi ve katkılardan dolayı yürekten teşekkür ediyoruz.

Kongremizde birbirinden değerli çok sayıda bilim insanı aktif olarak görev almış ve sizlerle bir arada olmamızı sağlamıştır. Kongremize Türkiye başta olmak üzere farklı dünya ülkelerinden davetli konuşmacı olarak katılan; Prof. Dr. Gülsen DEMİR (TÜRKİYE), Prof. Dr. Muammer CENGİL (TÜRKİYE), Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ (TÜRKİYE), Prof. Dr. Mohammad HASAN (MALEZYA), Prof. Dr. Jammi ASHOK (HİNDİSTAN), Doç. Dr. Saliha ÖZPINAR (TÜRKİYE), Doç. Dr. Mihalis Michael KUYUCU (TÜRKİYE), Doç. Dr. Ali Serdar Ali Serdar YÜCEL (TÜRKİYE), Dr. Öğr. Üyesi Ayça GÜRKAN (TÜRKİYE), Dr. Öğr. Üyesi L. Santhosh KUMAR (HİNDİSTAN), Dr. Öğr. Üyesi Rommel TABULA (TAYLAND), Dr. Yasemin KÜÇÜKÖZKAN (TÜRKİYE), Dr. Khalida NASEEM (PAKİSTAN), Av. Hasan Basri KORUKLUOĞLU (TÜRKİYE) ve Ezkeiel Habibi OBI (ETİYOPYA)olmak üzere tüm davetli konuşmacılarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Kongremizin başlangıç aşamasından kapanışına kadar bizleri yalnız bırakmayan ve her türlü teknik anlamda yanımızda olan ORP Danışmanlık'a, bilimsel anlamda desteğini esirgemeyen bilim kurulumuza ve düzenleme kurulu üyelerimize yürekten teşekkürlerimizi bir borç biliyoruz. Kendilerine gelecek hayatta da aynı başarılarının devamını temenni ediyoruz.

Kongremize toplam 18 farklı dünya ülkesinden 56 bilim insanı 25 sözel ülke dışı bildirileri ile kongremize katılmıştır. Ayrıca Türkiye'den 81 bilim insanı da sözel toplam 21 adet bildiri ile katılım gerçekleştirmiştir. Kongremize gelen toplam yerli ve yabancı sözel bildiri sayısı 94 adettir. Ancak uzaktan erişim nedeni ve düzenleme kurulu kararı ile gelen bildirilerin sadece 46 adeti kabul edilerek programa dahil edilmiştir. Kongremizde sözel olarak sunulan 46 adet bildiri özetlerine ve bazı tam metinlere Kongre Bildirileri kitabında yer verilmiştir. Bu kongremizde sunumu gerçekleştirilen 46 adet bildirinin tamamı sözel olarak sunulmuştur.

ÖNSÖZ

Kongremizin aktif olarak bildiri kabul ettiği süreç içerisinde 32 farklı dünya ülkesinden bilim insanlarına da kongremize yönelik bilgiler gönderilmiştir. Bu çağrılarımıza yönelik olarak 18 farklı ülkeden sunum yapan ve dinleyici olarak katılımlar söz konusu olmuştur. Dış ülke katılımcılarına da destekleri ve bizlerle birlikte oldukları için teşekkür ediyoruz. Yine farklı dünya ülkelerinden olup, Türkiye'de akademik faaliyetlerini gerçekleştiren bilim insanlarının çalışmalarına da kongremizde yer verilmiştir. Kendilerine ürettikleri ve bizlerle paylaştıkları çalışmalarından dolayı da ayrıca teşekkür ediyoruz.

Kongremizde birbiriyle iç içe olan farklı disiplinlerin buluşması ve bu buluşma ile multidisipliner anlayış çerçevesinde bir birliktelik yaratılması planlanmıştır. Katılımcılarımızın organizasyona, davetli konuşmacılara ve genel anlamda sunulan bildirilerin niteliğine ve başarılı bir kongre düzenlediğimize ilişkin geri bildirimleri bizleri fazlasıyla mutlu etmiştir.

Farklı olsa da aynı düşünce ile birbirine bağlı olan disiplinlerin bir araya gelerek yeni yeni projeler üretmesine katkı sağlamış olmak da ayrıca bizleri gururlandırmıştır. Kongremize yaklaşık iki ay kala kamu ve özel sektör temsilcileri ile devlet yöneticilerimize yönelik davetlerimize de karşılık bulduk. Bu vesile ile devlet büyüklerimizin göndermiş olduğu mesajlar ve mesaj içerikleri, ilerleyen süreçlerde daha verimli çalışmalar yapmamız konusunda da teşvik edici olmuştur. Umut ediyoruz ki gelecek zaman içerisinde başta ülkemiz olmak üzere, birçok dünya ülkesinden bilim insanını bir araya toplamayı, ortak projeler ve ürünler ile birlikte çalışmayı başaracağız.

Değerli bilim insanları sevgili dostlar; kongremize göstermiş olduğunuz ilgi, destek ve katkılardan dolayı tüm organizasyon içerisinde yer alan çalışma arkadaşlarımızı yürekten tebrik ediyor teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bir sonraki kongremizde görüşmek üzere hepinize sağlık, mutluluk, huzur ve güzel günler diliyoruz. ***Kongremiz 2019 yılı akademik teşvik kriterleri kapsamında olup, 17/01/2020 tarihli ve 31011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 16/1/2020 tarihli ve 2043 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı Uyarınca ilgili yayınlanan yönetmelik kapsamında değerlendirilmektedir.*** Katılımcı sayısının %51 ve üzeri yabancı katılımcıdan oluşup, ayrıca 5 farklı dünya ülkesinden davetli konuşmacıya sahiptir. Toplam bildirilerin %51'den fazlası yabancı ülke katılımcılarına aittir.

Saygılarımızla…

PREFACE

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Congress Chairman

Dear scientists,

We sincerely thank you for the interest and contributions shown to the 6th International Congress on Violence and Gender, which we organized for the sixth time with the REMOTE ACCESS system on 11 NOVEMBER 2021, based in Istanbul.

Many valuable scientists took active part in our congress and enabled us to be together with you. We would like to thank all of our invited speakers participating from different countries of the world, particularly Turkey including; Prof. Dr. Gülsen DEMİR (TURKEY), Prof. Dr. Muammer CENGİL (TURKEY), Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ (TURKEY), Prof. Dr. Mohammad HASAN (MALAYSIA), Prof. Dr. Jammi ASHOK (INDIA), Doç. Dr. Saliha ÖZPINAR (TURKEY), Assoc. Prof. Mihalis Michael KUYUCU (TURKEY), Assoc. Prof. Ali Serdar Ali Serdar YÜCEL (TURKEY), Assist. Prof. Ayça GÜRKAN (TURKEY), Assist. Prof. L. Santhosh KUMAR (INDIA), Assist. Prof. Rommel TABULA (THAILAND), Dr. Yasemin KÜÇÜKÖZKAN (TURKEY), Dr. Khalida NASEEM (PAKISTAN), Att. Hasan Basri KORUKLUOĞLU (TURKEY) and Ezkeiel Habibi OBI (ETHIOPIA).

We are grateful to ORP Consulting, who did not leave us alone from the beginning to the end of the congress and stood by us in all technical terms, our scientific establishment and our organizing board members for their scientific support. We wish them the same success in the future life.

56 scientists from 18 different countries of the world participated in our congress with 25 verbal, presentatıons from out of country. Also 81 scientists from Turkey participated with 21 verbal presentations. The total number of local and foreign oral presentations coming to our congress is 94. However, only 46 of the papers received due to the remote access reason and the decision of the regulatory board were accepted and included in the program. 46 abstracts and some full texts presented as oral / poster at our congress are included in the Congress Proceedings book.

During the process in which our congress actively accepted papers, information about our congress was sent to scientists from 32 different world countries. There have been participants from 18 different countries as presenters and listeners for these calls. We also thank the foreign participants for their support and being with us. Again, the work of scientists from different countries of the world, who perform academic activities in Turkey are featured in our congress. We also thank them for their work they have produced and shared with us.

PREFACE

In our congress, it is planned to meet different disciplines intertwined with each other and to create a union within the framework of a multidisciplinary understanding with this meeting. The feedback of our participants to the organization, to the invited speakers, to the quality of the presentations presented in general, and to the fact that we have organized a successful congress, made us very happy.

It has also made us proud to have contributed to the creation of new projects by bringing together disciplines that are different but connected with the same thought. About two months before our congress, we also received our invitations to public and private sector representatives and state administrators. On this occasion, the messages and message contents sent by our elders have encouraged us to work more efficiently in the future. We hope that in the future, we will be able to gather scientists from many countries of the world, especially our country, and to work with joint projects and products.

Dear scientists, dear friends; We wholeheartedly congratulate our colleagues in the entire organization for your interest, support and contribution to our congress, and we present our gratitude. We wish you all health, happiness, peace and good days to see you at our next congress. ***Our congress is within the scope of academic incentive criteria for 2019 and is evaluated within the scope of the relevant published regulation in accordance with the President's Decision No. 2043 dated 16/1/2020, published in the Official Gazette dated 17/01/2020 and numbered 31011.*** The number of foreign participants is 51% and above, and it also has invited speakers from 5 different world countries. More than 51% of the total papers belong to foreign country participants.

Regards…

KOMİTE VE KURULLAR

KONGRE BAŞKANI
Prof. Dr. Ümran SEVİL
(Emekli Öğretim Üyesi)

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI
Dr. Öğr. Üye. Ayça GÜRKAN
(Emekli Öğretim Üyesi)

DÜZENLEME KURULU
Prof. Dr. Çetin YAMAN
Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ
Prof. Dr. Gülşen VURAL
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER
Prof. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA
Prof. Dr. Kaya YILDIZ
Prof. Dr. Mustafa TALAS
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL
Dr. Öğr. Üyesi. Ayça GÜRKAN

SEKRETERYA
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL
Doç. Dr. Gökşen ARAS
Dr. Öğr. Üyesi. Nigar ÇELİK

BİLİM KURULU

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Asuman SARACALOĞLU - Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Bilal DUMAN - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin YAMAN - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal ZORBA - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Erdem ÜNVER - Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Eray YURTSEVEN - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Gülşen VURAL - Yakın Doğu Üniversitesi
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Fariba DEHGHANİ - The University of Sydney
Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Gülsen DEMİR - Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Gülbu TANRIVERDİ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Gülten HERGÜNER - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Jacquelynne SUE ECCLES - University of California
Prof. Dr. Katrien BEEECKMAN - University of Antwerpen
Prof. Dr. Kafiye EROĞLU - Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Kaya YILDIZ - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Margaret TRESCH OWEN - University of Texas
Prof. Dr. Metin YAMAN - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa TALAS - Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa YILMAZLAR - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Necati DEMİR - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nevin HOTUN ŞAHİN - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Patrick MAFORA - University of South Africa
Prof. Dr. Sue CHERRINGTON - Victoria University of Wellington
Prof. Dr. Ümran SEVİL - Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Veysel BOZKURT - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Zuhal BAHAR - Koç Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL - Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Atilla DÖL - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Semih UZUNDUMLU - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulkerim KARAASLAN - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent SALDERAY - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Gülendam KARADAĞ - Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Gökşen ARAS - Atılım Üniversitesi
Doç. Dr. Haluk ZÜLFİKAR - İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Melissa McHALE - Colorado State University
Doç. Dr. Ömer ALKAN - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Rıdvan KOÇYİĞİT - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Sinan KOPUZLU - Atatürk Üniversitesi

BİLİM KURULU

Doç. Dr. Seyhan HIDIRLIOĞLU - Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Sevilay YILDIZ - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Saliha ÖZPINAR - Alanya Alattin Keykubat Üniversitesi
Doç. Dr. Selvinaz SAÇAN - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Simge ZEYNELOĞLU - Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ - Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARATAŞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayça GÜRKAN - Emekli Öğretim Üyesi
Dr. Öğr. Üyesi Duygu AKSOY - Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Makbule TOKUR KESKİN - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Meltem YALIN UÇAR - Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Süreyya GÜMÜŞSOY - Ege Üniversitesi

6. ULUSLARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ
6TH INTERNATİONAL CONGRESS ON VİOLENCE AND GENDER

KONFERANS PROGRAMI / CONFERENCE PROGRAM
AÇILIŞ / OPENING
11 KASIM / 11 NOVEMBER 2021
Açılış Konuşması / Opening Speech
PROF. DR. ÜMRAN SEVİL
Konferans Başkanı (Chair of Conference)

DAVETLİ KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS

10:00 – 13:00 (GMT+3)

OTURUM BAŞKANI / HEAD OF SESSION
PROF. DR. ÜMRAN SEVİL
PROF. DR. GÜLSEN DEMİR

KEYNOTE SPEAKERS
Prof. Dr. Gülsen DEMİR (TÜRKİYE-TURKEY)
Prof. Dr. Muammer CENGİL (TÜRKİYE-TURKEY)
Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ (TÜRKİYE-TURKEY)
Prof. Dr. Mohammad HASAN (MALEZYA-MALAYSIA)
Prof. Dr. Jammi ASHOK (HİNDİSTAN-INDIA)
Assoc. Prof. Saliha ÖZPINAR (TÜRKİYE-TURKEY)
Assoc. Prof. Mihalis Michael KUYUCU (TÜRKİYE-TURKEY)
Assoc. Prof. Ali Serdar YÜCEL (TÜRKİYE-TURKEY)
Assist. Prof. Ayça GÜRKAN (TÜRKİYE-TURKEY)
Assist. Prof. L. Santhosh KUMAR (HİNDİSTAN-INDIA)
Assist. Prof. Rommel TABULA (TAYLAND-THAILAND)
Ph.D. Yasemin KÜÇÜKÖZKAN (TÜRKİYE-TURKEY)
Ph.D. Khalida NASEEM (PAKİSTAN-PAKISTAN)
Att. Hasan Basri KORUKLUOĞLU (TÜRKİYE-TURKEY)
Ezkeiel Habibi OBI (ETİYOPYA–ETHIOPIA)

KONGRE PROGRAMI

SÖZEL - POSTER OTURUMLAR / ORAL PRESENTATIONS

OTURUM / SESSION : 1
Tarih ve Saat / Date and Time : 11 KASIM 2021 – 13:30 – 18:00
Oturum Başkanı (Head of Session) : Prof. Dr. Ümran SEVİL
Dr. Öğr. Üye. Ayça GÜRKAN
Dr. Yasemin KÜÇÜKÖZKAN

Bediye ÖZTAŞ, Elif GEZGİNCİ	CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ
Burak ŞAHİN	ERKEKLİK ROLLERİ VE ŞİDDET
Derya ŞAHİN, Bahtışen KARTAL	KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN FARKLI BOYUTU: SİBER ŞİDDET
Ebru ÖNLER, Buse BALCI	SOSYAL MEDYAYA YANSIYAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLAYLARINA İLİŞKİN HALKA AİT TEPKİLERİN BELİRLENMESİ
Goomaral DAMDINSUREN	KADINA YÖNELİK ŞİDDET: MOĞOLİSTAN ÖRNEĞİ
Gülfer DOĞAN PEKİNCE, Emine GERÇEK ÖTER, Dicle Filiz YILDIRIM	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANNELERİN ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ
Hande TASA, Gökçe ÖZKILIÇCI	TEKNOLOJİNİN EN KARANLIK YÜZÜ OTONOMİ YİTİMİ VE İNSANDIŞILAŞTIRMANIN BLACK MIRROR-MAN AGAINST FIRE BÖLÜMÜ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ
Hande YAĞCAN, Aleyna BÜLBÜL, Burcu TAYLAN, Tuğçe ÇETİN, Miray AKKUŞ	COVID-19 PANDEMİSİNDE YAŞANAN AİLE İÇİ ŞİDDETİN KADININ YAŞAM KALİTESİ VE DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Merve ÇAMLIBEL, Nevin USLU	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ADÖLESAN EVLİLİKLER HAKKINDA GÖRÜŞLERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA
Nihal AVCI, Meltem MECDİ KAYDIRAK	KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KABULLENİLMİŞ BOYUTU: OBSTETRİK ŞİDDET
Osman Tayyar ÇELİK, Rukiye ARSLAN, Mehmet SAĞLAM	TÜRKİYE'DE EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNE GENEL BAKIŞ
Rukiye ARSLAN, Osman Tayyar ÇELİK, Mehmet SAĞLAM	TÜRKİYE'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA AİT İSTATİSTİKLERE GENEL BAKIŞ
Safiye ATEŞ BURÇ	KÜLTÜREL ŞİDDETİ SÖNÜMLENDİRMEDE SEMBOLİK ALANIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ
Sevde ÖZDEMİR, Şükran ERTEKİN PINAR	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN EĞİTİMİN KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUM, ÇATIŞMA VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Ümran SEVİL, Ali Serdar YÜCEL, Ayça GÜRKAN, Mustafa TALAS, Murat KORKMAZ	KADINA YÖNELİK CİNSEL TACİZ VE YANSIMALARI: UYGULAMALI BİR ÖRNEĞİ
Zeynep ÖLÇER	KADINA VE KIZ ÇOCUKLARINA YÖNELİK SİBER (DİJİTAL) ŞİDDET
Özen İNAM, Özlem ALTINTAŞ	ÜNİVERSİTE SAĞLIK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÖLÇÜLMESİ
Rabia ATİLLA, Adem YAVUZ, Semra KOCAÖZ	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GEBELERİN EŞ ŞİDDETİNE MARUZ KALMA DURUMLARI
Mihalis Michael KUYUCU	SOSYAL MEDYADA ALGI YÖNETİMİ VE ONUN ŞİDDET SÖYLEMİNE ETKİSİ: 3 KASIM 2021 TARİHİNDE TWİTTER 'DA KULLANILAN #ÖLMÜŞ HASHTAG ÖRNEĞİ
Hasan Basri KORUKLUOĞLU	KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ŞİDDETİN HUKUKİ YANSIMASI
Saliha ÖZPINAR	TOPLUMSAL CİNSİYET KADIN SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER?
Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Serpil ALAN	ADÖLESAN BİREYLERDE SPOR VE SALDIRGANLIK
Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Gonca DEMİR	SOSYLOJİK AÇIDAN SPORDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ
Yasemin KÜÇÜKÖZKAN	TOPLUMSAL ŞİDDETİN GENEL YANSIMASININ FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

OTURUM / SESSION : 2
Tarih ve Saat / Date and Time : 11 NOVEMBER 2021 – 13:30 – 18:00
Oturum Başkanı (Head of Session) : Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ
Prof. Dr. G. Saynur DERMAN
Prof. Dr. Ashok JAMMI
Assoc. Prof. Ali Serdar YÜCEL
Assist. Prof. L. Santhosh KUMAR

Susan SAHANI	VICIOUSNESS AS A MANIFESTATION: THE INSTANCE OF COLOMBIA
Yamen WALKER	EXECUTING VICIOUSNESS SAW ACCORDING TO THE POINT OF VIEW OF THE SOCIOLOGIES: DISCUSSIONS AND VIEWPOINTS

Tohta SAIDJAHONOV	THE MISSING CULPRITS: MOROCCO'S BOMBED RESPONSIBILITY, TAZMAMART WRITING AND THE SURVIVORS' DECLARATION FOR THEIR PRISON GUARDS (1973-1991)
Martas BANYS	ON THE JOB OF DEHUMANIZATION OF CASUALTIES IN THE EXECUTION OF MASS KILLINGS: EXPLORATION NOTES
Rüfət MAMMADALIYEV	RADICALIZATION AS CAUSE AND OUTCOME OF SAVAGERY IN MASSACRES AND MASS KILLINGS
Virág CSANÁD	INSPIRATIONAL CHANGE IN THE EXECUTION OF DESTRUCTIVE VICIOUSNESS
Meng SONG	CONJECTURING THE TIME-ELEMENTS OF BRUTALITY
Vahid ADIB	VICIOUSNESS AND WORTH IN THE TRANSITORY SECTION THROUGH FOCAL AMERICA: THE CADEREYTA SLAUGHTER (2012) AND THE BATTLE TO HAVE THE BODIES RETURNED
Azamat FAUSKEOV	EXECUTING BRUTALITY IN CLOSE CONNECTIONS AS A GENDERING PRACTICE: AN ETHNOGRAPHIC EXAMINATION ON ABUSIVE BEHAVIOR AT HOME CULPRITS IN FRANCE AND ITALY
Nusret MUJAGIC	SOUND DETAINEES: THE INSTANCE OF THE SAYDNAYA JAIL IN SYRIA
Juan HOYO	THE SHATILA SOUNDSCAPE: SOUND SOCIETIES, PRACTICES, AND INSIGHTS IN AN EVACUEE CAMP IN LEBANON
Tsekani NADER	ECHOIC STABILITIES: RE-REPORTING PRE-1975 VIETNAMESE MUSIC AS AUTHENTIC SOUND/TRACKS OF RE-MEMBERING
Charles KIEFFER	RISKY FIELDS: EXISTENTIALITY, MANKIND AND MELODIC INVENTIVENESS IN GERMAN EVACUEE CAMPS
Bastien INS	PAYING ATTENTION TO ENDURE: TRADITIONAL MUSIC AND STRUGGLE IN THE MUSICO-ABSTRACT BOOK
Angel LABRADOR	FROM CARCERAL PUNITIVISM TO ORDERLY KILLING: THE NECROPOLITICS OF POLICING IN POST-CHÁVEZ VENEZUELA
Sulaimaan BIN SHUKRI	AN ORIGINAL METHODOLOGY FOR UNDERSTANDING INJURY RELATED YOUTH BRUTALITY IN LOW ASSET SETTINGS: A REVIEW CASE RECORD AUDIT IN NORTHERN IRELAND

Tommy BRADLEY	CHANGE IN ADOLESCENT CULPABLE FLEXIBILITY ANTICIPATED BY INDIVIDUAL, FAMILIAL, AND NATURAL DANGERS
Jeronimas JAROSUKAS	POLITICAL AND STRICT FANATICISM AND SEXUAL HOSTILITY – NEW VIEWPOINTS FROM THE STUDIO ON ANIMOSITY 2018
Nicanor BEJENARI	MEDIA OF SCORN: ONLINE MEDIA UTILIZATION PREDICTS REGULATING ACKNOWLEDGMENT OF AGAINST MUSLIM DISDAIN DISCOURSE AND ISLAMOPREJUDICE
Corbiniano TORTORICI	SEXUAL SAVAGERY EXPLOITATION AMONG STUDENTS AT A CHILEAN COLLEGE
Fazekas BÁLINT	APPARENT AND SUCCESSFUL? THE DIFFICULTIES, POSSIBILITIES AND LIMITS OF ASSESSMENT EXPLORATION ON FORESTALLING SAVAGE RADICALISM
Daut BIN SHUIB	WHAT DO WE THINK ABOUT RADICALIZATION? A DISCOURSE ON MAIN POINTS OF CONTENTION, DISCOVERIES AND A SYSTEM FOR FUTURE EXPLORATION FOR THE LOGICAL AND APPLIED PEOPLE GROUP
Xavier ALFÉREZ	POLITICAL ACTIVATION AS THE TRIGGER OF XENOPHOBIC VICIOUSNESS IN POST POLITICALLY SANCTIONED RACIAL SEGREGATION SOUTH AFRICA
Jason MACRORY	CONNECTIONS BETWEEN FORCEFUL SEXUAL DREAMS AND PROBABLY NON-CONSENSUAL FORCEFUL SEXUAL CONDUCT WHILE CONTROLLING FOR BDSM PERSONALITY
Daleel AL-BASHER	INTERFACING CONSTRUCTIONS: OBSTRUCTION, BRAVE MANLINESS AND HOSTILE TO WOMAN'S RIGHTS AS SPANNING ACCOUNTS INSIDE GATHERING RADICALIZATION

6. ULUSLARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ

TAM METİN SÖZEL SUNUMLAR

KADINA YÖNELİK ŞİDDET: MOĞOLİSTAN ÖRNEĞİ

Goomaral DAMDINSUREN

Kocaeli Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi, Kocaeli / Türkiye

Öz: Kadına yönelik şiddet; kültürel, coğrafi, dini, sosyal ve ekonomik sınırları aşan ve insan hakları ihlallerinin en yaygın biçimlerinden biri olan küresel bir sorundur. Kadına yönelik şiddet, kadınları sosyal ve ekonomik yaşamda tam olarak yer alma haklarından mahrum eder. Cinsiyete dayalı şiddet ve aile içi şiddet, en yaygın ve aynı zamanda kaba bir şekilde bildirilmeyen insan hakları ihlalleridir. Moğolistan toplumunda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hakkında sınırlı bilgi, farkındalık ve bir dereceye kadar cinsiyete dayalı şiddetin kabul edilmesi, kanıt eksikliğini devam ettirebilmektedir. Mağdurların çoğunluğunun kötüye kullanım bildirmediği gerçeği, yardım için sınırlı seçeneklere ve failin değil, şiddet mağduru olarak suçlanan eğilimli sosyal ve kültürel normlara atfedilebilir. Moğolistan'da aile içi şiddet ve dolaysıyla kadına yönelik şiddet yıllardır büyük sorun olarak devam etmektedir. Çalışmada değinilen bu sorunlar kadınlarda büyük travmalara neden olmaktadır. 2017 yılında "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" üzerine bir alan araştırması yapılmış ve bu araştırmaya 6914 kadın katılmıştır. Moğolistan'da daha önce başkent Ulanbator ve 21 ilini tamamen dahil eden geniş kapsamlı araştırma yapılmaıştır. Söz konusu araştırma kadınlar üzerine mülakat yoluyla ve randomize kontrollü olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda Moğolistan'da her dört kadından biri çeşitli şiddet türlerine maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada analiz kısmı eksik kalmış ve yapılan analizde teorik zeminden uzak kalmıştır. Bu çalışmanın amacı ise, "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" adlı alan çalışması veri alınarak teorik bir zeminde tartışmaya açmaktır. Dolayısıyla bu çalışmada ilk olarak teorik olarak şiddet ve önleme türleri üzerine durulmuştur. İkinci aşamada Moğolistan'da şiddete uğrayan kadınları inceleme konusu edilip, yapılmış olan alan araştırması üzerinden Moğol kadınlarının hangi şiddet türüne maruz kaldıkları, hangi eğitim seviyesinde, hangi ekonomik düzeyde kadının şiddetle karşı karşıya kaldığı, evlilik biçimlerinin şiddet sürecini nasıl etkilediği ve şiddet sonrası nasıl bir yol arayışı içinde oldukları ele alınmıştır. Son olarak ele alınan veriler ile teorik uyum arasında bir tartışma yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Moğolistan'da Şiddet, Kadına yönelik şiddet, Toplumsal Cinsiyet

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kadına yönelik şiddet, özellikle toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve aile içi şiddet, sağlık, insan hakları ve ulusal kalkınma da dail olmak üzere yaygın etkileri ile günümüzde toplumdaki en önemli sosyal sorulardan biridir. Cinsiyete dayalı şiddet, kadınlar ve erkekler arasındaki güç dengesizliğinden kaynaklanmaktadır. Kadınların, ailelerin ve toplumlarının sağlığını ve refahını olumsuz yönde etkileyen bu hassas konuyu ışık tutuğuna dair kanıt, sebeplerini belirlemek ve ortadan kaldırmak için çözümler bulmak için çok önemlidir.

Cinsiyete dayalı şiddet ve aile içi şiddet, en yaygın ve aynı zamanda kaba bir şekilde bildirilmeyen insan hakları ihlalleridir. Moğolistan toplumda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hakkında sınırlı bilgi, farkın-

dalık ve bir dereceye kadar cinsiyete dayalı şiddetin kabul edilmesi, kanıt eksikliğini devam ettirebilmektedir. Mağdurların çoğunluğunun kötüye kullanım bildirmediği gerçeği, yardım için sınırlı seçeneklere ve failin değil, şiddet mağduru olarak suçlanan eğilimli sosyal ve kültürel normlara atfedilebilir.[1]

Kadına yönelik şiddet, kızların ve kadınların ürete sağlığına etki etmektedir. Kadına yönelik şiddet, kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan hareketlerdir (Ibrahim ve Zeki, 2016:37). Örneğin: 2013 yılında yapılmış Dünya Sağlık Örgütü'nün raporunda, fiziksel ve cinsel istismara uğramış kadınların cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyona yakalanma ihtimalinin 1,5 kat daha fazla olduğunu ve eş şiddeti yaşamayan kadınların iki kat daha dişik olguğunu belirtmiştir.[2] Hamilelikteki eş şiddet, düşük, ölü doğum, erken doğum ve düşük doğum ağırlıklı bebeklerin görülme olasılığını da arttırır. Ne yazık kı, koruma ve önleme sistemleri şimdiye kadar şiddettem muzdarip kadınların ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetlet sağlayamıyormuştur.[3]

Cinsiyet ve üreme sağlığı sorunlarının yanı sıra, cinsiyete dayalı şiddet, şiddete maruz kalan kadınların ve çocuklarının fiziksel ve zihinsel sağlığına da kısa ve uzun vadeli ciddi zararlar vermektedir. Sonuç olarak ortaya çıkan yaralanmalara ve koşullara yönelik tedavi gibi doğrudan maliyetlerin yanı sıra kadınların çalışamaması nedeniyle düşük verimlilik ve fırsat maliyetlerini de içeren büyük ekonomik sonuçlar vardır. Özellikle şiddet içeren ailelerde yetişen çocuklar için, çeşitli davranışsal ve duygusal sorunlara maruz kalabilen ve daha sonra yaşamlarında cinsiyete dayalı şiddete maruz kalabilme veya deneyimleyebilme gibi sosyal sonuçlar da vardır.[4]

Moğolistan'da "Aile İçi Şiddetle Mücadele Kanun"u ilk olarak 2014 yılında göze alındı, gözden geçirilmiş halı 2016'da onaylandı ve kanunu 1 Şubat 2017'de yürürlüğe girmiştir. Bu kanun; Ceza kanunu, Tanık koruma kanunu, Ceza Muhakemeleri kanunu, Aile hukuku ve Çocuk hakları kanunu ile birlikte, kadına yönelik şiddete yönelik uyumlu bir mevzuatı temsil etmektedır.

Bu kanun çıktıktan sonra 2017 yılında "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" üzerine bir alan araştırması yapılmıştır ve araştırmaya 6914[5] kadın katılmıstır. Ulkemizde daha önce hiç başkenti ve 21 ilini tamamen dahil eden geniş kapsamlı araştırma yapılmışlığı olmamıştır. Sözkonusu araştırma kadınlar üzerine mülakat yoluyla ve randomize kontrollü olarak gerçekleştirilmiştir.

ŞİDDET TÜRLERİ

Kadına yönelik şiddet, kadınların yaşama, sağlık ve beslenme, eğitim, gelişme, toplumsal ve ekonomik yaşama katılım gibi temel insan haklarını ve özgürlüklerini ihlal eden önemli bir toplumsal sorundur (Akkaş ve Uyanık, 2016: 37). Kadına yönelik şiddeti dört farklı şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlar:

- Fiziksel şiddet
- Psikolojik şiddet
- Ekonomik şiddet

[1] Freedom house: https://freedomhouse.org/country/mongolia (E.T. 21.10.2021)
[2] World Health Organization: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (E.T. 20.09.2021)
[3] World Health Organization: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (E.T. 20.09.2021)
[4] World Health Organization: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (E.T. 20.09.2021)
[5]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)

- Cinsel şiddet.

Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet genel anlamında kadının davranışlarının korkuyu dayalı olarak kontrol etmektedir. Şiddet herkes tarafından gerçekleştirilebilir. Tokat atmak, iteklemek, fir şey fırlatmak, yumrukla veya bir nesneyle vurmak, silah veya buna benzer bir nesneyle zarar vermek ya da tehdit etmek, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olmak gibi kişinin bedenine zarar verecek her türlü davranıştır.

Genel olarak şiddet uygulayanlar aile üyesi, partnerler, topluluk üyeleri, kültür ve din devlet ya da devlet kurumları adına hareket edenlerin aldırmazlık ve göz ardı etmelerine bağlı olarak çıkabilir (Uluocak ve diğ, 2014:34).

Örneğin: Moğolistan'da yapılmış araştırmaya göre; ankete katılan 6914 kadına fiziksel şiddete maruz kalıp kalmadıkları sorulmuştur. Bu sorunun sonucu:

- Eş – 21.6%
- Ebeveyn (anne, baba) – 19.5%
- Arkadaş – 19.5%
- Ailenin değer üyeleri – 15.8%
- Yabancı biri – 10.2%
- Diğer – 13.7%

Bundan bakarak fiziksel şiddetin failleri genellikle eşi ve diğer aile üyeleridir. Beş kadından birinde (yüzde 21.7) eş tarafından son 12 ayda fiziksel olarak şiddet görmüştür. Ömür boyu şiddet için arkadaşlar veya tanıdıklar da ortak bir faildir.[6]

Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet dediğimiz hakaret etmek, aşağılayıcı söz söylemek, küçük düşürmek, aşırı kıskançlık yapmak, tehdit etmek, kişiye kendisini yetersiz hissettirecek söz veya davranışta bulunmak, küfretmek, kişinin kendisini ifade etmesine engel olmak, kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlamak, kişinin aile üyeleri ve arkadaşlarıyla görüşmesini engellemek, kişinin istediği gibi giyinme özgürlüğüne engel olmak gibi fiziksel bir baskı olmaksızın uygulanan ve ruh sağlığını etkileyen her türlü söz ve davranıştır.

Örneğin: 2017 yılında yapılmış olan "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" araştırmaya göre: Ankete katılan tüm kadınların arasında, beşte ikisi (yüzde 40,3ü) yaşamları boyunca en az bir kez duygusal (psikolojik) şiddet yaşamıştır. 2017 yılında Moğolistan'da Cinsiyete Dayalı Şiddet Ulusal Araştırmasına göre ankete katılanların beş te biri (yüzde 22,4ü) son 12 ayda şiddete maruz kalmıştır . Kentsel ve kırsal alanlar arasında pek fark görülmemiştir . Kırsal bölge merkezlerinde (yüzde 41,9) ve başkentte (yüzde 42,1) oranlar daha yüksektir.[7] Duygusal şiddet tipik olarak bir kez meydana gelmez ve ardından durmadan devam eder. 2017 yılında yapılmış olan bu araştırmaya göre: eşinin duygusal şiddetine maruz kalan kadınların yüzde 58,8'inin birçok kez (yaşamları boyunca beş ya da daha fazla) yaşadıkları açığa çıkarılmıştır.[8]

[6] Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[7] Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[8] Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)

Ekonomık Şiddet

Ekonomik şiddet öngörülebilir ve önlenebilir (Çalışkan ve Çevik, 2018: 220). Ekonomık şiddet; çalışmaya veya çalışmamaya zorlamak, kişinin gelirini kontrol altına almak, kişinin parasına veya banka kartlarına el koymak, kişiyi borçlanmaya zorlamak, kişiye hiç para vermemek veya çok az miktarda para vermek, kişinin çalışmasını zorlaştıracak hareketlerde bulunmak, kişiyle ailenin gelir ve giderleri hakkındaki bilgileri paylaşmamak gibi ekonomik baskı içeren her türlü tutum ve davranıştır.

Örneğin : Ekonomik eş şiddeti, iş ortağını, bir işe girmesini veya gelir getirici faaliyetlerde bulunmasını yasaklamak,iradesinin isteğine karşı kazandığı parayı almak veya ev gibi diğer masraflar için harcayabilecek kadar para harcamak için hanehalkı harcamaları için parasını reddetmesi anlamına gelir. 2017 yılında "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" üzerine yapılmış olan araştırmaya göre: evli olan kadınların beşte biri (yüzde 19,9u) ömür boyu ekonomik şiddet görmüştür. Yaşam fiyatı başkent Ulaanbaatar'da (yüzde 22,9) yani ülkenin diğer bölgelerine kıyasla daha yüksektir. Son 12 ay içinde Ulaanbaatar'daki kadınların yüzde 12'si başka deyişle yine en yüksek oranlarda ekonomik şiddete uğramıştır.[9] Kendi gelirlerini elde eden kadınlar ise, aynı zamanda, eşinin parasını nasıl harcadığını tartışma hakkının reddedilmesi, ailenin gelirine olan katkısının küçütülmesi ve işlerini başkalarının yapamayacağı birşey gibi alay edilmesi gibi ekonomik şiddete maruz kalmışlar.

Bu araştırmaya göre - Hayat boyu ekonomik şiddetin görülme sıklığı, hiç eğitim görmemiş kadınlarda daha yüksektir (yüzde 24,7).[10] Son 12 ayda kaydedilen ekonomik şiddet deneyilerinde , ortaöğretimi bitirmiş kadınlar (yüzde 14.5i) diğer eğitim seviyelerine ait kadınlara göre biraz daha yaygın görülmüştür.[11] İşsiz kadınlar ve ev hanımları , sırasıyla yüzde 25,2 ve yüzde 23,0 ile en yüksek ekonomik eş şiddetine uğramaktadır . Büyük olasılıkla kendi gelir kaynaklarından yoksun olan bu kadınlar, eşlerinden gelen ekonomik şiddete karşı daha savunmasız oldukları kaydedilmiştir .

Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet kadının istemediği riskli ve utanç verici bir şekilde cinsel ilişkiye zorlanması şekilde ortaya çıkmaktadır (Çalışkan ve Çevik, 2018: 221). Kadını istemediği ortamda , şekilde veya zamanda cinsel ilişkiye zorlamak, kişiye cinsel içerikli sözler söylemek veya kişiyi cinsel içerikli sözler söyletmeye zorlamak, kadını çocuk doğurmaya veya doğurmamaya zorlamak, fuhuşa zorlamak, cinsel organlarına zarar vermek, kişiyi cinsel yönden aşağılamak gibi davranışlarla kişinin cinselliğini kontrol altında tutup baskı uygulayan her türlü davranıştır.

2017 yılında yapılmış bulunan "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" araştırmasına göre; kadınların yüzde üçünden fazlası (yüzde 3.1) yaşamları boyunca ciddi cinsel şiddete maruz kalmış ve yüzde 12.5'i orta derecede cinsel şiddet görmüştür . Bunların yüzde 6,6'sı istenmeyen cinsel dokunması yaşamıştır yüzde 8,1'i zorla cinsel ilişkiye girmeye ve yüzde 1,2'si tacizcilerin cinsel organlarına dokunmaya zorlatmışlardır .[12]

[9]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[10]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[11]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[12]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)

Cinsel şiddet eylemleri orta ya da yüksek şiddetli olarak sınıflandırılır. Orta derecede cinsel şiddet, istenmeyen ilişkiyi zorlama girişimleri, istenmeyen cinsel temaslar veya tacizin cinsel organlarına dokunmaya zorlanma girişimlerini içerir. Yüksek cinsel şiddet, zorunlu cinsel ilişki, alkol veya uyuşturucu tüketiminden sonra zorla cinsel ilişkiye girme veya aynı anda birden fazla erkekle ilişkiye girmeye zorlanma veya ikna edilmeyi içerir.[13]

Cinsel şiddeti içeren davranışlar:

- Sokakda – 14.3%
- İş yerine – 13.6%
- Kadının kendi evinde – 12.6%
- Okulda – 12%
- Kırsal alanlar (ormanlar, parklar ve havuzlar vb.) – 10.9%

Şiddetin Zararları

- Eşleri olan kadınların yüzde 29,7'si[14] eşleri tarafından ömür boyu süren fiziksel şiddet yaşadı.
- Kadına yönelik şiddet kadınların sağlığını etkiliyor - eşlerinden şiddet gören kadınların yüzde 42,8'i, yüzde 71,6'sı ağır yaralandı. Fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların genel sağlıklarını zayıf olarak öz değerlendirme ve daha fazla sayıda zihinsel sağlık bozukluğu belirtisi bildirme olasılığı daha yüksektir.
- Aile içi şiddet, çocukları ve diğer aile üyelerini etkiler. Çocuklukta aile içi şiddete tanıklık etmenin veya bu olayda yaşanmanın yetişkin olarak şiddetli bir ortak ilişkisi içinde olma şansını arttırdığına dair işaretler de vardır.

Şiddet sonucu yaralanan kadınların:

- Çizikler, aşınma ve morluklar – 65.2%
- Kırıklar, kırık kemikler – 20.1%
- Kafa yaralanmaları veya sarsıntı – 49.4%
- Kırık kulak zarı, göz yaralanmaları – 19.8%

SONUÇ - NASIL ÖNLEM ALINIR?

- Kadına yönelik şiddet; kadın ve kız çocuklarının yaşam, özgürlük, güvenlik ve sağlık haklarını ihlal ediyor.
- Herhangi bir kültürde, gelenekte veya dinde şiddete müsamaha gösterilmemelidir.
- Devlet, savunmasız grupların ve şiddetten etkilenenlerin haklarını koruma görevine sahiptir.
- Erkeklerin her türlü şiddet uygulamaktan kaçma eylemlerine katılımlarının arttırılması gerekmektedir.
- Sağlık görevlileri , öğretmenler ve eğitimciler, emniyet görevlileri ve din görevlileri gibi hizmet sağlayıcıların, eş şiddetine ilişkin faaliyetleri etkin bir şekilde belirleme ve bunlarla ilgilenme kapasitelerinin arttırılması, cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için esastır.

[13]Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)
[14] Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)

- Şiddetin tekrarlanabileceğini hesaplamak , erken önlem almak açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

Hande, Ç., Emrah İsmail, Ç., (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. Balkan Sosyal Bilimler Dergisi 14(7)

Akkaş, İ., Uyanık, Z., (2016). Kadına Yönelik Şiddet. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergidi 6(1) p. 32-42

Breaking the silence for equality: 2017-National study on Gender-based Violence in Mongolia. (2018)

World Health Organization: Violence against women (2017) https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women

Freedom House (2014). Freedom in the World. https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/mongolia

SOSYAL MEDYAYA YANSIYAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLAYLARINA İLİŞKİN HALKA AİT TEPKİLERİN BELİRLENMESİ

Ebru ÖNLER[1], Buse BALCI[1]

[1]Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Tekirdağ / Türkiye

Öz: Günümüzde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sağlık hizmetlerinin işlerliği ve kalitesinde önemli rol oynayan kişileri hedef alan önemli ve öncelikli küresel bir sorundur. İşyerinde şiddet sağlık çalışanlarında fiziksel ve psikolojik zararlara neden olmakla birlikte, çalışanların işlerini bırakmalarında da artışa neden olarak, iş gücü kaybı yaratmaktadır. Sağlık çalışanları sağlık sisteminin ön saflarında yer almaları, hasta ve hasta yakınları ile en yakın temasta bulunan kişiler olmaları nedeniyle şiddete sıklıkla maruz kalmaktadır. Sağlıkta şiddet haberleri sıklıkla sosyal medyaya yansımaktadır. Sosyal medyaya yansıyan bu olayları izleyenlerin ve okuyanların da haberlere tepkilerini anında paylaşmaları mümkün olmaktadır. Bu araştırma, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarına ilişkin Youtube videolarına yapılan yorumların incelenerek toplumun bu olaylara tepkisini belirlemek amacıyla planlandı. Youtube'de yayınlanan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ile ilgili 22 videoya yapılan 2239 yorum, bilgisayar destekli nitel veri analiz programı olan MaxQda 2020'de tematik içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edildi. Yapılan analiz sonucunda yorumlar üç tema altında toplandı. 1) Saldırgan için ceza önermek, 2) Saldırı konusunda şüpheci olmak, 3) Sağlık çalışanına sempati göstermek. Saldırı konusunda şüpheci olmak temasına ait 41 yorum, saldırgan için ceza önermek temasına ait 38 yorum, sağlık çalışanına sempati göstermek temasına ait 10 yorum bulundu. Yorumcuların sağlık hizmetleriyle ilgili önceki olumsuz deneyimleri sağlık çalışanları hakkında olumsuz görüşlere ve saldırganın haklı görülmesine yol açmaktadır. Bununla beraber yorumların büyük bir kısmında sağlık çalışanlarına şiddet uygulayan kişilere karşı cezalar önerilmektedir. Sağlık çalışanlarını, iş yerindeki şiddetten korumak için, toplumun desteği arttırılmalı, politikalar geliştirilmeli ve önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Çalışanı, Hekim, Hemşire, Şiddet, Saldırı

GİRİŞ ve KURAMSAL ÇERÇEVE

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ); şiddeti, kasıtlı fiziksel zorlama, güç kullanma veya kendine ya da başka bir kişiye, gruba veya topluma yönelik ölüm, yaralanma, zihinsel yaralanma, gelişimsel bozukluğa neden olabilen tehdit olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2002: 5). Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ise "hasta, hasta yakınları ya da başka bir bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; sözel tehdit, tehdit davranışı, ekonomik istismar, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıdan oluşan durum" olarak tanımlanmaktadır (Saines, 1999: 8-12). Günümüzde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sağlık hizmetlerinin işlerliği ve kalitesinde önemli rol oynayan kişileri hedef alan önemli ve öncelikli küresel bir sorundur (Babiarczyk ve ark., 2019: 1-8; Ali-Jadoo ve ark., 2018: 14-22). İşyerinde şiddet sağlık çalışanlarında fiziksel ve psikolojik zararlara neden olmakla birlikte, çalışanların işlerini bırakmalarında da artışa neden olarak, iş gücü kaybı yaratmaktadır (Cheung ve ark., 2018: 1-20; Duan ve ark., 2019: 1-10). Sağlık çalışanları sağlık sisteminin ön saflarında yer almaları, hasta ve hasta yakınları ile en yakın temasta bulunan kişiler olmaları nedeniyle şiddete sıklıkla maruz kalmaktadır (Chen ve ark., 2016: 330-337; Li ve ark., 2017: 1-9; Shafran-Tikva ve ark., 2017: 1-12). Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN)"nin 2002 yılı "sağlık sektöründe iş yeri şiddeti" başlıklı ortak raporunda sağlık çalışanlarının yarısından fazlası çalışma zamanlarında şiddete maruz kaldıkları bildirilmektedir (ILO/ICN/WHO/PSI, 2002: 1). Kesitsel olarak, 700 sağlık çalışanı ile

gerçekleşen bir çalışmada, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin ana kaynağının hasta yakınları (%63,9) olduğu bildirilmiştir (Lafta ve ark., 2019: 65-79). Retrospektif olarak, 1089 hemşire ile gerçekleştirilen bir araştırmada, hemşirelerin %54'ü fiziksel olmayan, %20'si fiziksel şiddete, %15'i her iki tür şiddete de maruz kaldıklarını bildirmişlerdir (Babiarczyk ve ark., 2020: 325-338). Sağlık Bakanlığının Beyaz Kod birimine yapılan başvurulardan elde edilen verilere göre günde ortalama en az 30 sağlık çalışanı fiziksel veya sözel şiddete uğramaktadır (Takak ve ark., 2018: 103-116). Literatürde, sağlık çalışanlarının raporlamanın herhangi bir değişikliğe yol açmayacağına inandıkları için olayları bildirmekten kaçındıkları bildirilmektedir (Arnetz ve ark., 2015: 200-210). Sağlık çalışanları sıklıkla işyerinde şiddete maruz kaldığı halde çoğu şiddet olayının rapor edilmemesinden kaynaklı maruz kalınan şiddet olaylarının çok daha fazla olduğunu dikkate almak gerekir (Takak ve ark., 2018: 103-116). Dünya Sağlık Örgütü, şiddeti önlemek amacıyla geçtiğimiz yıl tüm hükümetleri, işverenleri ve işçi örgütlerini, sağlık çalışanlarına yönelik şiddete karşı sağlık çalışanlarını korumak için ülkelerin kapasitelerini güçlendirerek acil önlemler almaya davet etmiştir[15].

Türkiye'nin de içinde yer aldığı beş Avrupa ülkesinde gerçekleştirilen bir araştırmada, şiddet eylemlerinin yaklaşık %70'inde, eylemin ardından nedenlerini araştırmak için herhangi bir işlem yapılmadığı, Türkiye'de sağlık çalışanlarına şiddeti sıklıkla hasta yakınları, araştırmaya katılan diğer ülkelerde ise hastaların uyguladıkları bildirilmektedir (Babiarczyk ve ark., 2020: 325-338). Şiddete karşı gerekli önlemlerin alınabilmesi için şiddetin nedenlerinin iyi belirlenmesi önemlidir. Bu anlamda toplumun sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarına karşı tepkilerinin belirlenmesi katkı sağlayacaktır. Günümüzde sağlıkta şiddet haberleri sıklıkla sosyal medyaya yansımaktadır. Sosyal medyaya yansıyan bu olayları izleyenlerin ve okuyanların da haberlere tepkilerini anında paylaşmaları mümkün olmaktadır.

AMAÇ

Bu araştırma, Youtube'da yer alan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarına ilişkin videoların altındaki yorumların incelenerek toplumun bu olaylara tepkisini belirlemek amacıyla planlandı.

KAPSAM

Youtube'de yer alan 22 tane videodan 2239 yorum çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanıldı. Youtube'da yayınlanan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ile ilgili videoların altındaki yorumlara ulaşıldı ve analiz için yorumlar bir araya getirildi. Sağlık çalışanlarının etnik kökenleri gibi özel hayatları ile ilgili ve siyasi yorumlar çalışmaya dahil edilmedi. Bunların dışındaki bütün yorumlar analiz edilmek için alındı. Yorumlara, 26/08/2021 ile 28/08/2021 tarihleri arasında erişim sağlandı. Videoları belirlemek için ''sağlık çalışanı'', ''hekim'', ''hemşire'', ''şiddet'' ve ''saldırı'' anahtar kelimeleri kullanıldı. Veriler bilgisayar destekli nitel veri analiz programı olan Maxqda 2020'de tematik içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edildi (Braun ve ark., 2006: 77-101; Nowell ve ark., 2017: 1-13). Araştırmacılar öncelikle şiddet olayları ile ilgili tüm yorumları oku-

[15] https://www.who.int/news/item/28-04-2020-who-calls-for-healthy-safe-and-decent-working-conditions-for-all-health-workers-amidst-covid-19-pandemic

yarak, verilere aşina olmak amacıyla bütün yorumları bir bütün olarak inceledi. Daha sonra araştırmacılar tarafından ilk kodlar oluşturuldu. Ardından kodlar ilişkili temalar altında toplandı. Her tema açıkça tanımlanıp isimlendirildi. Son olarak çarpıcı alıntılar seçilip analizler raporlaştırıldı.

BULGULAR

22 videodan 2239 yorum elde edildi. Genellikle yorumlar kısa olup iki ile beş cümleden oluşuyordu. Yorumlar genellikle okuyucuların haberler hakkındaki duygu ve düşüncelerini aktarmaktadır. Yorumların bir kısmı okuyucular arasında etkileşimli konuşmalar biçimindedir. Yapılan analiz sonucunda üç tema saptandı. 1) Saldırgan için ceza önermek, 2) Saldırı konusunda şüpheci olmak, 3) Sağlık çalışanına sempati göstermek.

Saldırgan İçin Ceza Önermek

Yorumcular sağlık çalışanlarına saldıranların cezalandırılmasını savunmakta ve farklı ceza biçimleri önermektedirler. En yaygın fikirlerden biri saldırganlara hapis cezası verilmesidir.

‘‘Bir hastanede sağlık çalışanını darp eden veya teşebbüs eden vefat eden yakını olsun olmasın olayın durumuna bakılmaksızın caydırıcı olacak insanları yapmamaya yöneltecek bir ceza verilmeli ve çok ciddi kararlılıkla uygulanmalı ben bir doktora yumruk atıyorsam 1 yıl yatıracaklar beni hiçbir affa uğramadan bakın inanın bir yıl 2 yıl sonra minimuma düşer.’’

‘‘Ciddi yasa gelsin doktora baş kaldıran hapis cezası alsın.’’

Saldırganların gelecekte tıbbi hizmetleri kullanmasını yasaklamak da yorumcular tarafından gelecekte oluşabilecek şiddet olaylarını önlemenin bir yolu olarak görülmektedir.

‘‘Bunun gibilere hayatı boyunca hastaneye girememe cezası verilsin ölüm döşeğinde bile olsa giremesinler.’’

‘‘Bu tür insanlara Türkiye sınırları içindeki hiçbir hastanenin hizmet vermemesi gerekiyor.’’

‘‘Şiddet uygulayanı hastaneye almayın.’’

‘‘Kara liste çıkarılsın. Sağlık görevlilerine şiddet uygulayanlar bundan sonra hiçbir hastanede tedavi göremesin.’’

Diğer yorumcular, saldırganların cezalandırılması gerektiğini düşünmekte ancak cezaları daha belirsiz bir şekilde belirtmektedir.

‘‘Bu tarz insanların uçağa, trene, toplu ulaşıma belirli bir süre binmesi yasaklanabilir. Alışveriş merkezlerine, eğlence yerlerine, spor tesislerine girmesi belirli bir süre yasaklanabilir. Ayrıca bu insanların kamu kurumlarında her gün belirli bir süre vatandaşlara yardım etme zorunluluğu gelmeli.’’

‘‘Vatandaşlıktan atılma, 5 yıl tartışmasız hapis, sigortalı çalışan ise 10 000 TL para cezası ve otomatik olarak maaş kesintisi. Öğrenci ise okuldan atılma. Banka kredi sicil notunun sıfıra inmesi, seyahat kısıtlaması, uçak yasağı, vb. bu kişiler başka bir dilden anlamaz.’’

Saldırı Konusunda Şüpheci Olmak

Bazı yorumcular şiddetin nedenleri konusunda şüphecidirler. Birçok yorumcu hastanelerdeki önceki olumsuz deneyimlerini yorumlarına temel olarak kullanmaktadır. Olumsuz deneyimler sağlık çalışanlarının tutumları ve iletişimleri hakkında olumsuz bakış açılarına yol açmaktadır. Yorumcular sağlık çalışanlarına yapılan saldıranların şiddet uygulayan kişiler tarafından haklı olarak yapıldığını ve sağlık çalışanlarının şiddeti hak ettiğini savunmaktadır.

‘‘Ben şahsen öyle doktorlar gördüm ki gerçekten hak eden de var örneğin hastayım ayakta zor duruyorum doktor telefonla konuşuyor ben onun konuşmasını bitirmesini bekliyorum mesela bu bir örnek tabi bu olayın nedeni nedir bence saldırgan durduk yere saldırmamıştır canı sıkıldı diye saldırmamıştır değil mi? Kimse durduk yere saldırmaz.’’

‘‘Ters cevap vermiştir bizde gidiyoruz sağlık ocağına egoları yüksek.’’

‘‘Hep mi sağlık çalışanları haklı? Peder beyin kanaması geçirdi hiçbir ilgilenme olmadı. Tansiyonu çıkmış diye eve geri gönderdiler başka bir hastaneye gittik peder direkten döndü şimdi oradaki doktor hemşire vs neyse hakkı ölümüne dayak.’’

‘‘Durduk yere saldırmaz kimse kimseye, hak etmiştir.’’

‘‘Aslında bazı doktorlar hemşireler hak ediyor dövülmeyi, sen bir şey soruyorsun onlar yüzüne bile bakmıyor.’’

‘‘O hemşire yumruğu hak etti.’’

‘‘Uzun, zaman hastanelerde bulundum. Bazı doktorlar var bakın hepsine demiyorum. Hak ediyorlar hem de bir yumruk değil 30 40 yumruk hak ediyorlar.’’

Sağlık Çalışanına Sempati Göstermek

Bazı yorumcular sağlık çalışanlarına karşı sempati göstermektedir. Sağlık çalışanlarının günlük işlerinde üstesinden gelmek zorunda oldukları iş yükünü ve baskıları anlamaktadırlar. Tehlikeyle yüzleşmek zorunda kalan sağlık çalışanları için üzülmektedirler.

‘‘Doktorlarımızı kaybetmeyi asla göze alamayız, onlara gerekenden daha ihtimam göstermemiz gerek kolay yetişmiyorlar ve çok zor bir meslek olduğunu hepimiz biliyoruz. Ben 40 yaşımda 2 sefer kalp krizi geçirdim ve çok başarılı kalp bypass ameliyatı oldum, canımı Allah bağışladı ama doktorlarımızın çabasıyla hayata döndüm, Allah onlardan razı olsun.’’

‘‘O doktora vuran ellerin kırılsın onlar bizler için neleri feda edip bizler için gece gündüz hayatlarını hiçe sayıp ailelerini görmeden bu korona döneminde neler yaptılar hala yapıyorlar tüm sağlık çalışanlarına kolay gelsin.’’

‘’Pandemiden 4 kat ağırlaşan görevlerinde günde yüzlerce insana bakmak ve covid olma tehlikesiyle yaşamak çok mu kolay? O insanların sabrı burnundayken kalkıp onlara gerizekalıca şeyler sormakla sabırlarını taşırmak sonra da ters davrandılar demek kolay.’’

SONUÇ

Elde edilen temalardan saldırı konusunda şüpheci olmak temasına ait 41 yorum, saldırgan için ceza önermek temasına ait 38 yorum, sağlık çalışanına sempati göstermek temasına ait 10 yorum bulundu. Yorumcuların sağlık hizmetleriyle ilgili önceki olumsuz deneyimleri sağlık çalışanları hakkında olumsuz görüşlere ve saldırganın haklı görülmesine yol açmaktadır. Bununla beraber yorumların büyük bir kısmında sağlık çalışanlarına şiddet uygulayan kişilere karşı cezalar önerilmektedir. Bazı yorumcular da sağlık çalışanlarına sempati göstermekte ve destek vermektedirler. Sağlık çalışanlarını, iş yerindeki şiddetten korumak için, toplumun desteği arttırılmalı, politikalar geliştirilmeli ve önlemler alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Ali-Jadoo, S.A., Torun, P., Dastan, I., Al-Samarrai, M. (2018). Impact of conflict related and workplace related violence on job satisfaction among physicians from Iraq-a descriptive cross-sectional multi centre study. *Journal of Ideas in Health*, 1 (1): 14-22.

Arnetz, J.E., Hamblin, L., Ager, J., Luborsky, M., Upfal, M., Russell J., Essenmacher, L.

(2015). Underreporting of Workplace Violence: Comparison of Self-Report and Actual Documentation of Hospital Incidents. *Workplace Health Safety*, 63 (5): 200-210.

Babiarczyk, B., Turbiarz, A., Tomagová, M., Zeleníková, R., Önler, E., Cantus, D.S. (2019). Violence against nurses working in the health sector in five European countries-pilot study. *International Journal of Nursing Practice*, 25: 1-8.

Babiarczyk, B., Turbiarz, A., Tomagová, M., Zeleníková, R., Önler, E., Cantus, D.S. (2020). Reporting of workplace violence towards nurses in 5 European countries- a cross-sectional study. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 33 (3): 325-338.

Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2): 77-101.

Chen, S., Lin, S., Ruan, Q., Li, H., Wu, S. (2016). Workplace violence and its effect on burnout and turnover attempt among Chinese medical staff. *Archives of Environmental & Occupational Health*, 71 (6): 330-337.

Cheung, T., Lee, P.H., Yip, P.S.F. (2018). The association between workplace violence and physicians' and nurses' job satisfaction in Macau. *PLoS ONE*, 13: 1-20.

Duan, X., Ni, X., Shi, L. Zhang, L., Ye, Y., Mu, H., Li, Z., Liu, X., Fan, L., Wang, Y. (2019). The impact of workplace violence on job satisfaction, job burnout, and turnover intention: the mediating role of social support. *Health Qual Life Outcomes*, 17 (93): 1-10.

ILO/ICN/WHO/PSI. Framework guidelines for addressing workplace violence in the health sector. Geneva: ILO/ICN/WHO/PSI Joint Programme on Workplace Violence in Health Sector, 2002: 1.

Lafta, R.K., Falah, N. (2019). Violence against health-care workers in a conflict affected city. *Med Confl Surviv*, 35 (1): 65-79.

Li, Z., Yan, C.M., Shi, L., Mu, H.T., Li, X., Li, A.Q. (2017). Workplace violence against medical staff of Chinese children's hospitals: a cross-sectional study. *PLoS One*, 12 (6): 1-9.

Nowell, L.S., Norris, J.M., White, D.E., Moules, N.J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. *International Journal of Qualitative Methods,* 16 (1): 1-13.

Saines, J.C. (1999). Violence and aggression in A & E: recommendations for action. *Accident and Emergency Nursing*, 7 (1): 8-12.

Shafran-Tikva, S., Chinitz, D., Stern, Z., Feder-Bubis, P. (2017). Violence against physicians and nurses in a hospital: How does it happen? A mixed-methods study. *Israel Journal of Health Policy Research*, 6 (59): 1-12.

Takak, S.Ö., Artantaş, A.B. (2018). Hastalar ve yakınlarının sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin nedenleri konusunda görüş ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, 18 (1): 103-116.

World Health Organization (WHO). (2002). World report on violence and health. Edited by Krug, E.G., Dahlberg, L.L., Mercy, J.A., Zwi, A.B., Lozano, R. World Health Organization, Geneva: 5.

İNTERNET KAYNAKLARI

[1]https://www.who.int/news/item/28-04-2020-who-calls-for-healthy-safe-and-decent-working-conditions-for-all-health-workers-amidst-covid-19-pandemic (E.T. 11.10.2021)

TEKNOLOJİNİN EN KARANLIK YÜZÜ: OTONOMİ YİTİMİ ve İNSANDIŞILAŞTIRMANIN BLACK MIRROR-MAN AGAINST FIRE BÖLÜMÜ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Hande TASA[1], Gökçe ÖZKILIÇCI[2]

[1] İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul / Türkiye
[1] Fenerbahçe Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul / Türkiye

Öz: Bir arada yaşamını sürdüren insan grupları içerisinde, diğerlerine zarar verme ya da yok etme amacıyla gerçekleştirilen düşmanca saldırganlık davranışları görülebilmektedir. Bu davranışların bir türü olarak değerlendirilebilecek olan soykırım, farklı grup kimliğine (etnik, dini, vb.) sahip kişilere yönelik sistematik biçimde gerçekleştirilen saldırganlık eylemleri olarak tanımlanmaktadır. Teknolojik gelişmeler ile insanların düşmanca eylemleri birleştiğinde, ortaya çıkan tablo oldukça vahim olabilmektedir. Nitekim Neiman'ın (2006) belirttiği gibi günümüzde kötülüğün sınırları teknoloji tarafından belirlenmektedir. Saldırganlık ve teknoloji arasındaki ilişkiyi en sarsıcı şekilde gözler önüne seren yapımlardan biri, Black Mirror isimli dizinin 2016 yılında yayınlanan Man Against Fire (*Acımadan* Öldürmek) bölümüdür. Dizinin bu bölümü, insanın empatik eğilimlerinin saldırgan eylemlerde sınırlayıcı olduğunu gözlemleyen otoritelerin, teknolojiyi kullanarak askerlerin duyularını kontrol etmelerini ve insan dışı varlıklar (dev böcekler) olarak gördükleri düşmanlarını kolayca öldürebilmelerini işlemektedir. Beynine implant takılan ve adeta robota dönüştürülmüş askerlerle, onların zihinlerinde devasa böcekler olarak temsil edilen ötekiler arasındaki tek taraflı savaşta en fazla göze çarpan olgu insandışılaştırmadır. Otonomisini ve duygularını kaybeden askerlerin robotlaşması ve öldürmeyi meşru kılabilmek adına gerçekte insan olanların hayvan olarak görülmesi, insandışılaştırmanın iki mekanizmasını temsil etmektedir. Üstün ırk idealinin teknoloji eliyle gerçekleştirilmeye çalışıldığı distopik ve katastrofik bir dünyada, robotlaştırılan askerlerin böcekler gibi görülen ötekilerle yaşadıkları olaylar Stripe adlı askerin yaşamından kesitlerle aktarılmaktadır. Stripe'in bozulan implantı insan dışı yaratıklar olarak gördüğü ötekilerle temas etmesine ve gerçekliğin ne olduğunu sorgulamasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, dizide konu edilen olaylar, ötekileştirmenin en uç ve acımasız noktası olan insandışılaştırma kavramı başta olmak üzere otonomi yitimi, kimliksizleşme ve sistemi meşrulaştırma kuramı ekseninde sosyal psikolojik bir bakış açısıyla ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Acımadan Öldürmek, İnsandışılaştırma, Otonomi Yitimi, Sistemi Meşrulaştırma

GİRİŞ ve KURAMSAL ÇERÇEVE

Yaşamının başlangıcından itibaren insanlar küçük ya da büyük, isteğe bağlı ya da zorunlu, kısa ya da uzun süreli pek çok grubun içerisinde varlığını sürdürür. Şüphesiz insan yavrusunun diğer türlere kıyasla kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeye ulaşmasının oldukça geç gerçekleşmesi, sosyal grupları tercihten çok bir zorunluluk haline de getirmektedir. Zamanla, bireyin bir parçası olmayı tercih ettiği gruplar da zorunlu grup üyelikleri gibi sosyalleşme sürecinde yerini alır. Aileden, milliyet veya ırka kadar değişen sosyal gruplara veya kategorilere üyeliklerden türetilen, benlik kavramının bir parçası olarak tanımlanabilecek sosyal kimlik de (Vandenbos, 2015), bu sosyalleşme sürecinin ürünüdür.

Sosyal yapının içinde, bireyin önemsediği grup aidiyetleri doğrultusunda geliştirdiği sosyal kimlikleri, kişinin bir birey olarak davranmayı bırakmasına ve bir grup üyesi olarak davranışlarını sürdürmesine

neden olabilmektedir (Demirtaş Madran, 2012). Black Mirror dizisinin Man Against Fire (*Acımadan Öldürmek*) bölümünde, askerlerin kişisel kimliklerinin gölgede kaldığı, korumakla yükümlü oldukları kişilere yönelik tehdit söz konusu olduğunda "dev böcekleri" acımadan öldürdükleri görülmektedir. Ancak asker kimliğinin ve bu kimliğin getirdiği koruma sorumluluk dahi kendi türünden birini öldürmek söz konusu olduğunda yetersiz kalmıştır. Nitekim otoriteler, kötülüğün ve teknolojinin sınırlarını zorlayarak, askerlerin insanları farklı türden yaratıklar olarak görmesini sağlayacak implantlar üretmeye karar vermişlerdir. Bu noktada askerlerin insan yanlarını kaybeden robotlara, insan türünün geleceğine yönelik bir tehdit olarak görülen diğer grup üyelerinin de insandan aşağı yaratıklara/hayvanlara dönüştürüldüğünü söylemek yerinde olacaktır.

İlgili dizinin hemen her sahnesi, otonomi yitiminin, insandışılaştırmanın ve sistemi meşrulaştırmanın örneklerini sunmaktadır. Bu nedenle öncelikle ilgili kavramları dizinin içerisindeki örneklere de yer verecek biçimde tanımlamak uygun bulunmuştur.

Otonomi ve Otonomi Yitimi

Otonomi kelimesi Yunanca auto ve nomos kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşmakta ve bu kelimeler sırasıyla, öz/kendi ve yasa anlamlarına gelmektedir. Otonom olmak, kişinin kendine yasalar koyma veya kendi adına karar verme kapasitesi olarak tanımlanır (Svendsen, 2021). Bu doğrultuda otonomi yitimi, kişinin davranışları ve karar verme kapasitesi üzerindeki kontrolün kaybı olarak tanımlanabilir. *Acımadan Öldürmek* bölümünde Stripe adlı karakter üzerinden gösterilen otonomi yitimi, teknolojinin gelişmesiyle hayatımıza giren çeşitli araçların (çip, vb.) insan beynine müdahalesi (implantasyon) sonucunda ortaya çıkmaktadır. Kişisel kimliğinin başka canlılara ve kendi türüne zarar vermesinin önünde bir engel oluşturacağı bilindiğinden (önceki askeri operasyonlarda görev alan askerlerin yaşantıları somut kanıt niteliğindedir), askerlerin kendi adına karar vermeleri implantasyonla engellenmektedir. Ancak burada en önemli ayrıntı, askerlerin otonomi yitimi yaşadığının ve otoritelerin belirlediği sınırlar içinde duyumlarının şekillendiğinin farkında olmamasıdır. Dahası askerler kendi kararlarını verdiklerini, insan türünü tehdit eden "diğerlerini" yok etme kararının özgül iradeleriyle aldıklarını zannederken, aslında bir yanılsama içindedirler. Bu durum Arendt (2014) tarafından de vurgulanan ölüm kampları ile çok benzerlik göstermektedir. 2. Dünya savaşı sırasında öncelikle çalışma kampı işlevi gören ancak sonrasında ölüm kampına dönüşen kamplar, bir halkın kökünün kazındığı veya insanların onurunun zedelendiği yerler değil, aynı zamanda otonominin yok edildiği ve insan kişiliğinin hayvan derekesine dönüştüğü yerlerdir (Arendt, 2014).

İnsandışılaştırma

Düşmanlıkların mekânsal ve zamansal sınırlamaları, askeri eylemlerin orantılılığı, hedeflerin, silahların ve bunları kullanmanın adil yöntemlerinin çöktüğü günümüz dünyasında, düşman kavramı da ideolojik bir nesneye dönüşmektedir (Cerella, 2016). Bu dönüşüm beraberinde insandışılaştırmayı da getirmektedir. İnsandışılaştırma, Haslam (2006) tarafından geliştirilen bir modelde iki farklı form olarak ele alınmıştır. Bunlardan ilki, diğerlerinin insana özgü özelliklerini inkâr ederek onları hayvan gibi görmeyi; ikincisi ise diğerlerinin insan doğasında bulunan özelliklerini inkâr ederek onları nesneler ya da robotlar olarak algılamaktır. Bunlar sırasıyla hayvansallaştırma ve mekanikleştirme olarak isimlendirilmektedir (Haslam, 2006).

Dizide, çeşitli bilimsel yöntemler kullanılarak DNA'larında bozukluk olduğu (hastalıklara yatkınlık, daha kısa yaşama olasılığı, düşük IQ vb.) belirlenen ve bu nedenle insan türünün devamlılığını tehdit ettiklerine inanılan insanların öldürülmeleri gerektiğine karar verilmiştir. İnsan DNA'sı üzerinden yapılan benzer bir ayrımcılık 1990 yapımı GATTACA filminde de karşımıza çıkmaktadır. İnsan doğasının geleceğini korumak için yapay seçilimle sadece genetik olarak daha sağlıklı yumurtaların seçilmesini konu alıyor olsa da *Acımadan Öldürmek* bölümündeki gibi sağlıksız türlerin soykırımına karar verilmemiştir. Nitekim dizide askerlerin implantları genetik olarak hastalıklara daha yatkın bireylerin hayvan gibi görülmesini sağlayarak, bir soykırım yapılmaktadır. Soykırımda faillerin, kurbanlarını diğer insanlardan farklı olarak algılanmaları söz konusudur. Onları öldürmek kabul edilebilir ve hatta iyi bir davranış olarak nitelendirilir. Kurbanlar, yok edilecek fare, hamamböcekleri ve diğer aşağılık hayvanlardan başka bir şey değildirler ve ancak son kurban da yok edildiğinde kurtuluş gerçekleşecektir (Sturman, 2012; Cerella, 2016). Dizide izlenen sahnelerde askerin gördükleri devasa böcekler, kurtuluşun önündeki engeller olarak algılanmakta ve Haslam'ın (2006) belirttiği hayvansallaştırma kavramı ile oldukça örtüşmektedir.

Ancak dizide insandışılaştırmanın bir diğer formu olan mekanikleştirme de oldukça fazla yer almaktadır. Askerler çevrenin kokusunu alamamakta, kuş cıvıltıları gibi yaşam zevkini tattıran sesleri duyamamakta ve hatta görecekleri rüyalar dahi bir merkezi otorite tarafından kontrol edilmektedir. Dolayısıyla insanı insan yapan duyumlardan, duygulardan ve otonom bilişsel işlevlerden uzaklaşarak bir robota dönüşmektedirler.

Sistemi Meşrulaştırma

Dizinin son kısımlarında, implantı zarar gördüğü için diğerlerinin böcekler olarak gördüğü insanlara temas eden ve onları öldürmeyi reddeden Stripe ile tüm sistemin kurucu aklı otoritenin konuşması yer almaktadır. Bu konuşma ilgili otoritenin teknoloji ile kötülüğün sınırlarını zorlayan bu operasyonu nasıl meşru gördüğünü gözler önüne sermektedir.

Sistemi Meşrulaştırma Kuramına göre, insanlar (durumsal ve eğilimsel faktörlere bağlı olarak) geçerli sosyal, ekonomik ve politik düzenlemeleri (yani statükoyu) savunmak, desteklemek ve haklı çıkarmak için motivedirler (Jost ve van der Toorn, 2011). Stripe ile otorite arasında geçen diyaloglarda sözü geçen otoritenin, insanlığın devamlılığı ve daha güçlü olabilmesi için mevcut düzenlemelerin olması gerektiğini savunduğu görülmektedir. İmplantasyona, insanın empatik özellikleri nedeniyle düşmanlarına ateş etmemeyi tercih etmeleri gerekçesi ile ihtiyaç duyulduğunu savunmaktadır. Dahası implantlar daha iyi ateş etmek gibi askeri birçok iyi özelliği de kişiye kazandırmaktadır. Yani aslında implant mevcut sistemde daha sağlıklıların (yaşamayı hak ettiği düşünülenlerin) hayatta kalması için gerekli, oldukça yararlı bir icattır.

Araştırmaya konu olan bölümün hemen her sahnesi, otonomi kaybının, kimliksizleşmenin ve insandışılaştırmanın örneklerini sunmaktadır. Buradan hareketle ilerleyen bölümlerde dizinin sahneleri, sosyal kimlik ve adı geçen kavramların çerçevesinde incelenecektir.

AMAÇ

Black Mirror adlı dizinin *Acımadan Öldürmek* bölümünde insanlığın içinde var olan kötülük potansiyelini ortaya çıkaran, bireysel ve durumsal değişkenleri gözler önüne seren, teknolojinin üstün ırk arzusuyla nasıl ölümcül hale getirilebileceğini gösteren distopik ve katastrofik bir dünya kurgulanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, *Acımadan Öldürmek* bölümünde yer alan sahneleri, insandışılaştırma kavramı başta olmak üzere sosyal psikoloji ile ilgili kuramlar ve kavramlar ekseninde analiz etmektir.

KAPSAM

Çalışmanın kapsamı, adı geçen bölümün ilgili kuramsal çerçeve üzerinden analiz edilmesi ile sınırlandırılmıştır. Teknolojinin karanlık yüzünü ve bunun etkilerini ele alan ve birbiriyle bağlantısız bölümlerden oluşan Black Mirror dizisinde insandışılaştırma kavramı en net şekilde *Acımadan Öldürmek* bölümünde görüldüğünden dolayı analiz için bu bölüm seçilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel bir veri analiz yöntemi olan doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. İlgili yöntemde, araştırmacının müdahalesi olmadan kaydedilmiş dokümanlardan elde edilen verilerdeki ana temalar, kategoriler ve örnek olaylar içerik analizi ile incelenmektedir (Labuschagne, 2003).

BULGULAR

Acımadan Öldürmek bölümünde, araştırmacıların ele aldığı konulara örnek teşkil edebilecek sahneler arasından en çarpıcı olan iki tanesine yer verilmiştir.

Örnek Sahne – 1:

Askerler devasa böcekleri koruduğu bilinen Heidekkar'ın evine baskın yaparlar. Bu baskın esnasında diğer askerler böcekleri aramaya çalışırken komutan Heidekkar'a yaptıkları eylemin insanlığın kurtuluşu için ne kadar önemli olduğunu ifade eden söylemlerde bulunur: "*Bugün kurtardığın her böcekle Tanrı bilir kaç kişinin yarınlarına çaresizlik ve sefalet katıyorsun. Onları insan olarak göremezsin. Anlaşılabilir bir duygu ama yanlış yönlendirilmiş. İnsanoğlu bu gezegende yaşamaya devam edecekse onları ortadan kaldırmalıyız*." Bu konuşmada insandışılaştırma mekanizması ve sistemi meşrulaştırma kavramları net bir biçimde görülmektedir. Askerler insan türünün sağlıklı devamı için bir tehdit oluşturan ötekileri öldürmeyi meşru ve haklı görmektedirler. Üstün görülen insan türü karşısında ötekiler, askerler tarafından insandan daha aşağı özelliklere sahip varlıklar (devasa böcekler) olarak algılanmaktadır. Bunun sonucunda insan türü için önemli bir tehdit unsuru olan devasa böcekleri öldürmek, askerlerin gözünde eylemlerini meşru ve haklı kılmaktadır.

Örnek Sahne – 2:

İmplantı arızalanan ve algıladıklarının dışında bir gerçeklik olduğunun farkına varan Stripe askeriyede bir merkeze kapatılır. Arquette adlı merkezin yönetiminden sorumlu kişi ile Stripe arasında geçen diyaloglar şu şekildedir:

- *S: "Her şey bir yalan" Onlar tıpkı bizim gibiler.*
- *A: Tabii ki öyleler. O yüzden tehlikeliler.*

(...)

- *A: Olay gözlerle bitmiyor. Diğer duyularına da müdahale ediyor. Çığlıkları duymuyorsun. Kan ve bok kokusunu almıyorsun.*
- *S: Onlar insan.*

- *A: DNA'larında ne taşıdıklarından haberin var mı? Daha yüksek oranda kanser hücresi, kas distrofisi, MS, ortalamanın altında IQ, suça yatkınlık ve cinsel sapkınlık. Gelecek nesil için bunu mu istiyorsun?*

(...)

- *A: İşini yaptığın için kendini kötü hissetme. Köylüler yapmaz, memleketindeki insanlar da yapmaz. Maskeleri yok. Maske yapmanı sağlıyor. Sen nesli koruyorsun. Ve bu dostum, bir onurdur.*

Yukarıdaki diyaloglarda en fazla göze çarpan unsur, Arquette'in DNA analizi sonuçlarından yola çıkarak daha üst bir insan ırkı yaratma arzusunu dile getirmesidir. İnsan doğasında var olan kusurları ortadan kaldırmak için askerlerin zihinleri bloke edilmiş ve ötekileri acımadan öldürebilmeleri amacıyla geliştirilmiş implantlar askerleri empatiden ve otonomiden yoksun robotlara çevirmiştir. Ayrıca, bu sahnede öldürme eyleminin insan türünün devamlılığı için kutsal bir eylem olduğu vurgusu da göze çarpmaktadır. Nesli korumak gibi onurlu bir görev, maske takıp kimliksizleşen askerlere verilmiştir.

SONUÇ

Neiman (2006) günümüzde kötülüğün sınırlarının teknoloji tarafından çizildiğini belirtmektedir. *Acımadan Öldürmek* dizisinde geçen olaylar Neiman'ın sözlerini doğrular niteliktedir. İnsanlık tarihine bakıldığında ötekileştirilen kitlelere/gruplara yönelik son derece yıkıcı eylemlerin farklı motivasyonlarla gerçekleştirildiğine tanıklık edilmiştir. Bu çalışmada, ötekileştirilen gruplara yönelik saldırgan eylemlerin, teknolojik imkanlar kullanılarak nasıl acımasız bir şekilde gerçekleşebileceğinin örnekleri çeşitli sahnelerden yola çıkılarak analiz edilmiştir. Teknolojinin karanlık yüzü olarak karşımıza çıkan maskeler askerleri ölüm robotlarına çevirirken, ötekileri askerlerin gözünde hayvanlara çevirmektedir. Bu sayede askerlerin bireysel kimliklerinin ve otonomilerinin yitirilmesi neticesinde öldürme eylemi meşru bir zemine oturmaktadır. Tıpkı Nazi Almanya'sında olduğu gibi bilimsel gerekçelerle zayıf olarak etiketlenen bir grup insanın sistem (hayat) dışına atılmasının arzulandığı kurguda, askerler insan yanlarını kaybederek robotlara, diğer grup üyeleri de insandan aşağı yaratıklara/hayvanlara indirgenerek insandışılaştırılmaktadırlar.

İnsanlık tarihine damga vuran katliamlar, soykırımlar, savaşlar türümüzün ne kadar yıkıcı olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu çalışma, günümüzde farklı biçimlerde gerçekleşen gruplar arası çatışmaları ve sözü geçen eylemlerdeki mekanizmaları sosyal psikolojik bir bakış açısıyla açıklayarak, okuyucunun farklı bir pencereden bakmasını sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

Arendt, H. (2014). Totalitarizmin Kaynakları 3, çev. İsmail Serin. İstanbul: İletişim Yayınları.

Cerella, A. (2016). The Dehumanization of the Enemy. Los Angeles Review of Books.

Demirtaş Madran, H. A. (2012) Temel Beklenti Etkisi: Kendini Gerçekleştiren Kehanet. K.Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Ed). Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar (29-40). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Haslam, N. (2006). Dehumanization: An Integrative Review. *Personality and Social Psychology Review*, 3 (10): 252-264.

Jost, J. T., ve van der Toorn, J. 2012. System Justification Theory içinde P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski ve E. T. Higgins (Eds.), Handbook of Theories of Social Psychology, vol. 2: 313–343. London: Sage.

Labuschagne, A. (2003). Qualitative RFesearch: Airy Fairy or Fundamental? *The Qualitative Report*, 8 (1): 100-103.

Neiman, S. (2006). Modern Düşüncede Kötülük Alternatif Bir Felsefe Tarihi, çev. Ayhan Sargüney, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sturman, E. D. (2012). Dehumanizing Just Makes You Feel Better: The Role of Cognitive Dissonance in Dehumanization. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology*, 6 (4): 527-531.

Svendsen, L. F. (2021). Özgürlüğün Felsefesi, çev. M. Erşen, İstanbul: Redingot Kitap.

VandenBos, G.R. (2015). APA Dictionary of Psychology. Washington, DC: American Psychological Association.

TÜRKİYE'DE EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNE GENEL BAKIŞ

Osman Tayyar ÇELİK[1] Rukiye ARSLAN[2] Mehmet SAĞLAM[3]

[1]İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya / Türkiye
[2]Batman Üniversitesi, Kozluk Meslek Yüksekokulu, Batman / Türkiye
[3]İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya / Türkiye

Öz: Aile, bütün bireyleri ile birlikte anlam kazanan ve her bireyinin birlikte uyumu ile değerlenen en önemli sosyal yapıdır. Hem ebeveynler hem de ailenin üyesi olan çocuklar açısından ailenin sosyal, duygusal, biyolojik birçok işlevi bulunmaktadır. Ailenin bu özelliğinin korunması bazen sağlanamıyor ve ebeveynler aile birlikteliğini boşanma ile sonuçlandırıyor. Türkiye'de ailenin oluşması ve boşanma olayları zaman içerisinde değişkenlik gösteren bir seyir izlemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı veriler incelendiğinde son 20 yılda; evlenme sayısının 544322'den 487270'e düştüğü, kaba evlenme hızının ise binde 8,35'ten 5,84'e inerek önemli bir düşüş meydana gelmiştir. Evlenme sayısı ve kaba evlenme hızındaki düşüşün yanında ortalama ilk evlenme yaşının yıllar içerisinde erkeklerde son 15 yılda 26,5'den 27,9'a kadınlarda ise 23,2'den 25,1'e yükselerek sürekli artış gösterdiği belirlenmiştir. Boşanma oranlarında ise sayısal olarak 91994'den 135022'ye yükselirken, oransal bu artışın kaba boşanma hızında binde 1,41'den 1,62'ye yükseldiği görülmektedir. Aynı zamanda boşanma oranlarındaki evlilik sürelerinin de istatistiksel olarak farklılaştığı ve toplam boşanmalar içerisinde özellikle ilk 5 yılda gerçekleşen boşanma sayısının dikkat çekici boyutta olduğu görülmektedir. Son 20 yılda evlenme sayıları, ortalama ilk evlenme yaşı ve boşanma oranları dikkate alındığında Türkiye'de aile kurumunun oluşumu ve korunması açısından ciddi bir risk oluştuğu değerlendirilmektedir. Bu veriler dikkate alınarak aile politikalarının gözden geçirilmesi, evlilik öncesi ve evlilik sonrası destek hizmetlerinin sunulması önemli bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlenme, Evlenme Yaşı, Boşanma

GİRİŞ

Zamana ve mekâna göre yapısı farklılaşan ailenin evrensel bir tanımını yapmak zordur. Toplumsal yapıyı oluşturan temel birim olan ailenin, biyolojik, sosyolojik ve psikolojik açıdan bireyin ihtiyaçlarını karşılayan bir yönü olmasının yanında üyeleri arasında akrabalık bağı oluşturması da son derece önemlidir. Zamanın getirdiği yenilikler, değişen değer yargıları, kadın ve erkeğin toplumsal konumları aile kavramına yüklenen anlamı farklılaştırmaktadır (Özkiraz ve İşçibaş, 2016). Ancak bu bağın oluşturulması ve korunması kadar sonlandırılması da önemli bir olgudur.

Türkiye, dünyada aile değerlerine en çok önem ülkeler arasında gösterilmektedir. Ailenin oluşumunda geleneksel ya da modern olarak tanımlanan farklı unsurlar etkili oluyor olsa da bireyselleşmenin öne çıktığı bu çağda; aile içi şiddetten aile bireylerinin yaşadığı duygusal ve davranışsal problemlere, aile içi iletişim problemlerine ve ekonomik nedenlere kadar birçok etken boşanmaya giden süreci oluşturabilmektedir (Güngör ve Güllü, 2018). Ailenin toplumsal yapı içerisindeki önemi düşünüldüğünde hem evlenme sayıları ve oranı hem de erkek ve kadın açısından evlenme yaşı dikkate alınması gereken bir durumdur. Bununla ilişkili olarak ailenin oluşturulması kadar sürdürülebilirliği de toplumsal yapı açısından önemli bir başka durumdur. Türkiye'de evlenme ve boşanma sayılarının-oranlarının birlikte ele alınması aile kurumunun değerlendirilmesi açısında önemlidir. Ailenin sosyal yapı içerisindeki önemi

dikkate alınarak bu çalışmada evlenme ve boşanma istatistiklerinin birlik ele alınarak aile kurumunun genel olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma TÜİK'in Türkiye'de evlenme ve boşanma ile ilişkili çeşitli istatistiklerin birlikte ele alındığı doküman analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda TÜİK internet sitesinde yer alan "Evlenme ve Boşanma İstatistikleri, 2020" başlığı altında verilen; Evlenme sayısı, kaba evlenme hızı, boşanma sayısı ve kaba boşanma hızı, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre evlenmeler, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre kaba evlenme hızı, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre ortalama ilk evlenme yaşı, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre boşanmalar, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre kaba boşanma hızı, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması ve evlilik süresine göre boşanmalar ve Velayete verilen çocuk sayısı ile annenin ve babanın velayetine verilen çocuk oranına ilişkin verilen istatistiksel veriler kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Türkiye'de boşanma konusundaki bulguların değerlendirilmesinde Türkiye İstatistik Kurumu'na(TÜİK) ait erişilebilir istatistikler değerlendirmeye alınmıştır. Bu kapsamda TÜİK'e ait evlenme ve boşanma rakamları birlikte değerlendirilmiştir (URL1).

Tablo 1. 2001-2020 Türkiye'de evlilik sayısı ve Kaba Evlenme Hızı

YIL	EVLİLİK SAYISI	Kaba EVLENME Hızı(binde)
2020	487270	5,84
2019	542314	6,57
2018	554389	6,81
2017	569459	7,09
2016	594493	7,50
2015	602982	7,71
2014	599704	7,77
2013	600138	7,88
2012	603751	8.03
2011	592775	8,02
2010	582715	7,98
2009	591742	8,23
2008	641973	9,03
2007	628311	9,09
2006	636121	8,72
2005	641241	8,90
2004	615357	8,65
2003	565468	8,05
2002	510155	7,36
2001	544322	8,35

Tablo 1'de evlenme istatistikleri incelendiğinde 2002 yılında evlilik sayısında ve dolayısıyla kaba evlenme hızında önemli bir düşüş yaşandığı görülmektedir (Kaba evlenme hızı; bir yıl içerisinde belirli bir coğrafi bölgede her 1000 kişilik nüfusa karşılık gelen evlenme sayısına denir). Bu ani değişim 2001 ve 2002 yıllarında yaşanan ekonomik kriz ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Evlenme oranlarındaki değişim incelendiğinde, 2008 yılına kadar artış eğiliminde olan kaba evlenme hızında 2009 yılından itibaren bir gerileme gözlenmektedir. 2002 yılındaki yıl bazlı ani değişim ülkenin ekonomik durumu ile ilişkilendirilmiş olsa da 2009 yılı ile birlikte başlayan ve bugüne kadar devam eden düşüş evlenme ve aile kurumuna bakışta yaşanan değişim ve toplumda evlilik yaşının yükselmesi ile ilişkilendirilebilir. Yaşanılan yer ya da eğitim durumunun evlenme sayılarının düşüşünde etkili olmaktadır (Dindar, 2019).

Tablo 2. 2001-2020 Türkiye'de Boşanma Sayısı ve Kaba Boşanma Hızı

YIL	BOŞANMA SAYISI	K.BOŞANMA Hızı
2020	135022	1,62
2019	156587	1,90
2018	143573	1,76
2017	128411	1,60
2016	126164	1,59
2015	131830	1,69
2014	130913	1,70
2013	125305	1,65
2012	123305	1,64
2011	120117	1,62
2010	118568	1,62
2009	114162	1,58
2008	99663	1,40
2007	94219	1,34
2006	93489	1,35
2005	95895	1,40
2004	91022	1,35
2003	92637	1,39
2002	95323	1,44
2001	91994	1,41

Tablo 2'de 2001-2020 yılları arasındaki boşanma istatistikleri incelendiğinde, 2008 yılına kadar yatay bir seyir izleyen kaba boşanma hızının 2008 yılından sonra artış eğilimine girdiği görülmektedir (Kaba boşanma hızı; bir yıl içerisinde belirli bir coğrafi bölgede her 1000 kişilik nüfusa karşılık gelen boşanma sayısına denir). Bu sonuç Tablo 1'deki evlenme oranları ile birlikte değerlendirildiğinde, boşanma oranlarındaki artışın tersine evlenme oranlarında bir düşüş olduğu ve genel olarak aile kurumunun ciddi bir risk ile karşı karşıta olduğu değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmalar ekonomik krizlerin aile birlikteliği ve eşler arası çatışmalar üzerinde etkili olduğunu ve boşanmaya giden süreci tetiklediği ifade edilmektedir (Topbaş ve Kurt, 2007; Kılıç vd., 2013).

Tablo 3. 2001-2020 yılları arasında toplam evlenme ve boşanma sayıları

Yıl	**2001-2020**
Toplam Evlilik Sayısı	11.704.680
Toplam Boşanma Sayısı	2.308.199

Tablo 3 incelendiğinde 2001-2020 yılları arasında ortalama her 5 evliliğe karşın 1 boşanma olayı gerçekleştiği görülmektedir. Bu noktada özellikle son 20 yılda evlenenler içerisindeki boşanma oranlarına ilişkin bir veri bulunamamıştır. Ülkedeki güncel boşanma oranlarının tespiti açısından bu oran önemli bir olabilir. Ancak ilgili kurumların yayınladığı istatistiklerde bu konuya dair bir veri bulunamamıştır.

Tablo 4. 2001-2020 yılları arasında toplam evlenme ve boşanma sayıları

Yıl	Evlilik Süresi (Yıl olarak)								
	1 yıldan az	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6-10**	**11-15**	**16+ yıl**
2020	3 028	11 797	9 099	8 413	7 979	7 379	27 942	21 451	37 839
2019	4 048	13 923	10 796	10 034	9 126	8 366	32 216	24 697	43 201
2018	4 217	13 480	10 759	9 217	8 553	7 662	29 336	21 538	38 632
2017	4 074	13 124	9 664	8 420	7 664	6 775	26 599	18 485	33 467
2016	4 550	12 828	9 629	8 515	7 297	6 547	26 531	17 833	32 268
2015	4 814	13 073	10 368	9 013	7 753	6 868	28 384	18 276	33 059
2014	4 727	13 222	10 401	8 544	7 706	7 217	28 595	17 987	32 244
2013	4 385	12 455	9 815	8 421	7 907	7 496	26 938	17 696	29 938
2012	4 080	11 075	9 245	8 866	8 185	7 426	26 144	18 225	29 772
2011	4 274	10 881	9 287	8 742	8 044	7 089	24 756	17 772	28 949
2010	3 967	10 559	9 295	8 634	7 821	7 001	24 940	17 528	28 433
2009	4 020	10 439	9 174	8 095	7 379	6 696	23 879	16 628	27 426

2008	3 910	9 672	8 136	7 252	6 681	5 577	21 335	13 863	22 997
2007	3 779	9 231	7 687	6 984	6 214	5 525	20 870	12 757	21 172
2006	3 948	8 862	7 958	7 026	6 220	5 803	20 387	12 660	20 625
2005	4 023	8 946	7 909	7 220	6 735	5 892	20 454	12 900	21 816
2004	3 642	8 719	7 898	7 512	6 185	5 430	19 129	11 833	20 674
2003	4 141	8 665	8 134	6 806	6 035	5 719	19 690	12 587	20 860
2002	4 259	9 003	7 752	6 730	6 464	5 982	20 726	13 545	20 862
2001	4 358	8 597	7 405	6 905	6 377	5 453	20 089	13 125	19 685

Tablo 4 incelendiğinde genel olarak boşanmaların yaklaşık % 40'ının evliliklerin ilk beş yılı içerisinde olduğu görülmektedir. Bu durumun yıllar içinde oransal devam etmesi evlilik sürecinde ilk yılların kritik bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Türkiye'de yıllara göre evlenme yaşı ortalaması

Yıl	Erkek	Kadın
2005	26,5	23,2
2006	26,6	23,3
2007	26,6	23,3
2008	26,7	23,4
2009	26,8	23,5
2010	27,0	23,7
2011	27,1	23,8
2012	27,2	23,9
2013	27,3	24,1
2014	27,3	24,2
2015	27,5	24,4
2016	27,6	24,5
2017	27,7	24,6
2018	27,8	24,8
2019	27,9	25,0
2020	27,9	25,1

Tablo 5 incelendiğinde evlenme yaşının erkeklerde ve kadınlarda son 20 yılda düzenli olarak yükseldiği görülmektedir. Tablo 5'deki sonuçlar Tablo 4'daki yıllara göre boşanma istatistiklerinde evliliğin ilk 5 yılı içerisindeki boşanma istatistikleri ile birlikte düşünüldüğünde gençlerin evliliğe bakışı konusunda dikkat çekici sonuçlar olarak değerlendirilmektedir. İlk evlenme yaşının yaşanılan yer, eğitim durumu ve akrabalık durumundan etkilenmektedir (Tezcan ve Coşkun, 2004; Dündar, 2020).

SONUÇ

TÜİK tarafından yayınlanan veriler genel olarak değerlendirildiğinde; istatistiksel verilerine ulaşılabilen bulgularda evlenme yaşının yıllar içerisinde sürekli arttığı, evlenme sayılarında düşüş olmasına karşın boşanma sayılarının ise sürekli arttığı görülmektedir. Ayrıca boşanmaların önemli bir kısmının da evliliğin ilk 5 yılı içerisinde olduğu da belirlenmiştir.

Ülkeler açısından önemli bulunan evlenme ve boşanma rakamları dikkate alınarak; genel olarak evlilik öncesi destek mekanizmalarının hayata geçirilmesi, yeni evlenen çiftlerin ise özellikle evliliğin ilk 5 yıl içerisinde desteklenmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bunun yanında aile kurumunun güçlendirilmesine

yönelik olarak çalışmalar yapılması, evliliğin ilk 5 yılı başta olmak üzere yeni evli çiftlerin desteklenmesinin önemli olduğu değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Dindar, V. (2019). Gençlerde Evlilik Yaşının Uzaması Üzerine Din Sosyolojisi Açısından Bir Araştırma. *İlahiyat Akademi*, (12), 257-284.

Güngör, Ö. ve Güllü, İ. (2018). Sekülerleşen Toplumda Bireyselleşen Aile. *Turkish Studies, 13*(2), 19-34.

Kılıç, C., Savrul, B. K., & Bayar, Y. (2014). Türkiye Ekonomisinde 2000 Yılı Ve Sonrasında Yaşanan Finansal Krizlerin Evlenme-Boşanma Ve İntiharlar Üzerindeki Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (40): 131-147.

Özkiraz, A., & İşçi Baş, G. (2016). Osmanlıdan günümüze Türk toplumunda aile yapısı ve boşanma, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 18 (30): 87 – 95.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL1, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlenme-ve-Bosanma-Istatistikleri-2020-37211, (E.T.18.10.2021.)

TÜRKİYE'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA AİT İSTATİSTİKLERE GENEL BAKIŞ

Rukiye ARSLAN[1] Osman Tayyar ÇELİK[2] Mehmet SAĞLAM[3]

[1]Batman Üniversitesi Kozluk Meslek Yüksekokulu, Batman / Türkiye
[2]İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya / Türkiye
[3]İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya / Türkiye

Öz: En eski çağlardan beri var olduğu bilinen çocuk suçluluğu özellikle 19. yüzyılda sanayi devrimi ile birlikte çocuklar arasında suç oranlarının artmasıyla dikkate alınmaya başlanmıştır. Böylelikle suç işleyen çocukların korunması, ıslahı ve onlar için uzman mahkemelerin oluşturulması düşüncesi ortaya çıkmıştır. Çocukların suça sürüklenme nedenleri; çocuğun sahip olduğu bireysel özellikler ve aile ve çevresel nedenlere bağlı olarak çeşitlilik gösterebilmektedir. Çocukların suça sürüklenmesinin nedenlerinin anlaşılması ve bu doğrultuda tedbirler alınabilmesi, suça sürüklenen çocukların özelliklerinin, suça sürüklenen çocuklara ait verilerin doğru anlaşılması önemlidir. Çalışmada doküman analizi tekniği kullanılarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) internet sitesinde yer alan "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2020" başlığı altında ele alınan; çocuğun geliş nedeni, cinsiyet, yaş grubu gibi nedenlerden güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı ile ilgili verilen istatiksel veriler kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı veriler incelendiğinde 2016-2020 yılları arasında erkek çocukların kız çocuklara göre suça bulaşma sayılarının daha fazla olduğu, en fazla 15-17 yaş arasındaki çocukların suça sürüklendiği ve özellikle bu yaşlardaki erkek çocuklarına ait oranların diğer yılların hepsinden daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Çocukların geliş nedenlerine bakıldığında erkek çocuklarında en çok suça sürüklenme nedeniyle ve kız çocuklarının ise mağdur sıfatıyla geldiği veya getirildiği dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Suç, Suça Sürüklenme

GİRİŞ

İlk çağlardan itibaren evrensel bir sorun olarak görülen suç, toplumların ilgisini çeken, nedenleri üzerinde durulan ve önlem alınmaya çalışılan toplumsal bir sorundur. İlk çağlardan itibaren suç ve suçun nedenleri üzerinde durulduğu ve bu olgunun pek çok nedenden dolayı gerçekleştirildiği belirtilmektedir (Akt. Ceylan ve Yiğitalp, 2018: 228; Altun vd. 2016: 196-204; Sağlam, 2015: 1).

En eski çağlardan beri var olduğu bilinen çocuk suçluluğu özellikle 19. yüzyılda sanayi devrimi ile birlikte çocuklar arasında suç oranlarının artmasıyla dikkate alınmaya başlanmıştır. Böylelikle suç işleyen çocukların korunması, ıslahı ve onlar için uzman mahkemelerin oluşturulması düşüncesi ortaya çıkmıştır. Çocuk suçluluğu davranışına sahip olan çocukların "Suça Sürüklenmiş Çocuklar" olduğu kabul edilmekte ve bunun ile ilgili yapılan araştırmaların ortak noktası da bu çocukların "suça itilmiş olarak" kabul edilmesi şeklindedir (Çoğan, 2006: 18; Ceylan ve Yiğitalp, 2018: 229; Sağlam, 2015: 1).

Çocuğun suça sürüklenmesine neden olan pek çok faktör olduğu bilinmekle birlikte altta yatan en önemli nedenin yoksulluk olduğuna dair görüş en yaygın olan görüştür. Çocukların suça sürüklenme nedenleri; çocuğun sahip olduğu bireysel özellikler ve aile ve çevresel nedenlere bağlı olarak çeşitlilik gösterebilmektedir (Bülbül ve Doğan, 2016: 33). Çocukların suça sürüklenmesinin nedenlerinin anlaşılması ve bu doğrultuda tedbirler alınabilmesi, suça sürüklenen çocukların özelliklerinin, suça sürüklenen çocuklara

ait verilerin doğru anlaşılması önemlidir. Bu nedenle çalışmada suça sürüklenen çocukların hangi nedenlerden suça karıştığı, yaş ve cinsiyet gibi değişkenler istatistiksel olarak dikkate alınıp değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmada doküman analizi tekniği kullanılarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) internet sitesinde yer alan "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2020" başlığı altında ele alınan; çocuğun geliş nedeni ve cinsiyet göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı, geliş nedeni, yaş grubu ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı, isnat edilen suç türü ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı ile ilgili verilen istatiksel veriler kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Türkiye'de güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk konusundaki bulguların değerlendirilmesinde Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) ait erişilebilir istatistikler değerlendirmeye alınmıştır (URL1).

Tablo 1. Cinsiyete göre suça sürüklenen çocuk sayısı

Yıl	**Cinsiyet**	
	Kadın	**Erkek**
2016	159 725	308 206
2017	152 007	296 765
2018	169 510	313 674
2019	177 089	334 158
2020	141 143	309 660

Tablo 1'de yıllara göre suça bulaşan çocukların cinsiyetlerine göre oranlarına bakıldığında yılların tamamında erkek çocukların suça sürüklenme oranlarının kız çocuklarına göre iki kat daha fazla olduğu görülmektedir. Her iki cinsiyette de en fazla suça sürüklenmenin 2019 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Kadınlarda en az suça sürüklenmenin 2020 yılında, erkeklerde ise 2017 yılında olduğu görülmektedir. 2020 yılına ait oranlara bakıldığında herhangi bir suça karışarak güvenlik birimine gelen veya getirilen erkek çocukların sayısı %68,7 iken, %31,3'ünün de kız çocuğu olduğu tespit edilmiştir. Yüksel (2019)'un çalışmasında suça sürüklenen çocukların %96,3'ünün erkek, %3,7'sinin ise kız çocuğu olduğu, Fırat ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada ise suça sürüklenen çocukların % 87,2'sinin erkek % 12,8'inin erkek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Yaşa göre suça sürüklenen çocuk sayısı

Yaş	**Cinsiyet**	
	Kadın (%)	**Erkek (%)**
-11	1 418 (%37,3)	2 384 (62,7)
12-14	5 836 (19,4)	24 299 (80,6)
15-17	11 096 (13,9)	68 579 (86,1)
Bilinmeyen	192 (45,1)	234 (54,9)

Tablo 2'de yaşa göre suça sürüklenen çocuk sayısına dair oranlara bakıldığında 11 yaş ve altı kız çocuklarda bu oranın %37,3 iken erkek çocuklarda bu oran %62,7 olduğu tespit edilmiştir. 12-14 yaş arasındaki kız çocuklarında bu oran %19,4 iken, bu yaş aralığındaki erken çocuklarında bu oranın %80,6 olduğu görülmektedir. 15-17 yaş arasındaki kız çocuklarının oranının %13,9 olduğu görülürken bu yaş aralığındaki erkek çocuklarında bu oranın %86,1 olduğu tespit edilmiştir. Erkek çocuklarda en fazla suça sürüklenme yaşının 15-17 (%86,1)yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Kız çocuklarında ise en fazla oranın (%45,1) yaşları bilinmeyenler arasında olduğu tespit edilmiş ve özellikle 11 yaş ve altı suça sürüklenen kız çocuklarının oranı(%37,3) dikkat çekmektedir. Kurtuluş ve arkadaşları (2008) yaptıkları çalışmada Denizli ilinde 12-15 yaş aralığında suça sürüklenen çocukların % 84,9'unun erkek çocuklar olduğu belirlenmiştir. Yüksel (2019)'un yaptığı çalışmada suça sürüklenen çocukların yaş ortalaması 14,2 olduğu, Fırat ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada ise yaş ortalaması 13,4 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. 2016-2020 Yılları arası geliş nedenine göre suça sürüklenen çocuk sayısı

Geliş Nedenine Göre	**Cinsiyet**	
	Kadın (toplam sayı)	**Erkek (toplam sayı)**
Suça Sürüklenme	117 234	606 280
Kabahat İşleme	13 991	96 944
Kayıp (Bulunan)	40 340	43 986
Mağdur	497 068	592 140
Bilgisine Başvurma	128 981	220 840
Diğer	1860	2271

Tablo 3'de görüldüğü gibi 2016-2020 yılları arasında güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların erkek çocuklarında en çok suça sürüklenme nedeniyle, kız çocuklarının ise mağdur sıfatıyla geldiği veya

getirildiği görülmektedir. Yıllar toplamında suça sürüklenme oranlarının erkek çocuklarında kız çocuklarının yaklaşık üç katı olduğu görülmektedir. Kız ve erkek çocuklarında kaybolduktan sonra bulunmanın erkek çocuklarında fazla olmak ile birlikte birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Aşağıda şekil 1'de 2020 yılında güvenlik birimine gelen ya da getirilen çocukların geliş nedenlerine dair bilgiler verilmiştir. Yüksel (2019), yaptığı çalışmada adli psikiyatrik muayeneye getirilen suça sürüklenen çocukların sırasıyla hırsızlık, terör, yaralama ve cinsel istismar vakaları olduğu ifade edilmiştir.

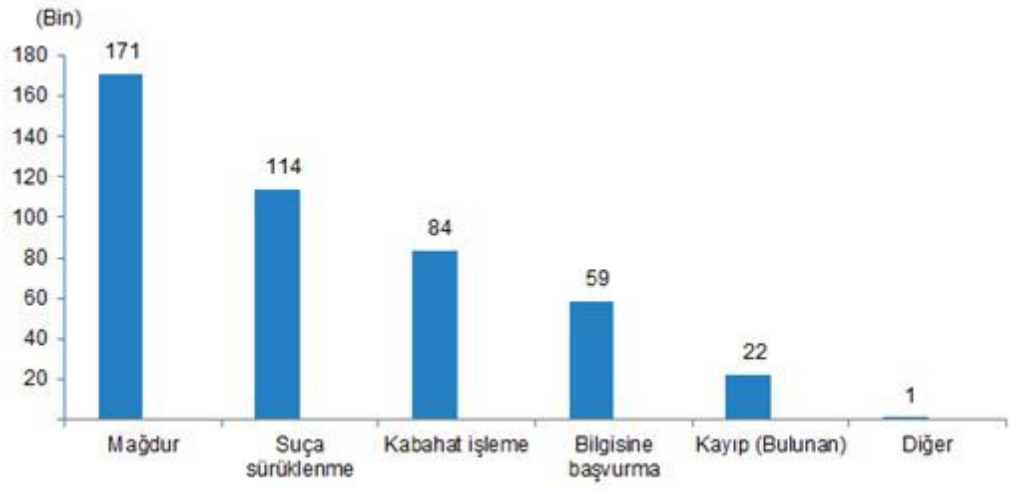

Şekil 1. Geliş nedenine göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı, 2020 (URL1).

Şekil 1'de görüldüğü gibi 2020 yılında 450 bin 803 çocuğun herhangi bir olaya karışarak güvenlik birimine geldiği veya getirildiği tespit edilmiştir. Bu çocuklardan %37,9'u mağdur olarak, %25,3'ünün suça sürüklendiği ve %18,5'inin ise kabahat işlediği gerekçesiyle ayrıca %13,0'ının bilgisine başvurulmak üzere güvenlik birimine geldiği veya getirildiği tespit edilmiştir. Yine bu çocuklardan %5'inin önceden hakkında kayıp başvurusu yapılıp daha sonra bulunması sebebiyle ve %0,2'sinin ise bu sayılan nedenlerin dışındaki nedenlerden dolayı güvenlik birimine geldikleri veya getirildikleri tespit edilmiştir.

SONUÇ

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016-2020 yılları arasında "Güvenlik birimine gelen veya getirilen" çocuklara ait veriler genel olarak değerlendirildiğinde; istatiksel verilerden elde edilen bulgulara göre, erkek çocukların kız çocuklara göre suça bulaşma sayılarının daha fazla olduğu, en fazla 15-17 yaş arasındaki çocukların suça sürüklendiği ve özellikle bu yaşlardaki erkek çocuklarına ait oranların diğer yılların hepsinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Çocukların geliş nedenlerine bakıldığında erkek çocuklarında en çok suça sürüklenme nedeniyle ve kız çocuklarının ise mağdur sıfatıyla geldiği veya getirildiği tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Çocukların suça sürüklenme sayılarının yıllar içerisinde artarak devam ettiği dikkate alınarak olayın bütüncül bir bakış açısı ile yaklaşılması gerektiği,

- Çocukların suça sürüklenmesinin önüne geçebilmek için bu çocuklarının ayrıntılı profillerinin çıkarılması,

- Çocukların zorunlu eğitim sistemi içerisinde tutularak takibinin sağlanması,

- Suça sürüklenen çocukların ailesel özelliklerinin belirlenerek ailelere yönelik destek programlarının uygulanması,

- 15-17 yaş grubundaki çocuklarda suça sürüklenme oranlarının fazlalığı dikkate alınarak bu yaş grubu çocuklara yönelik destekleyici ve denetleyici mekanizmalar oluşturulması yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

Altun H, Şahin N, Fındıklı E, Sınır H. 2016. Suça Sürüklenen Çocukların Suç Tipleri, Sosyodemografik ve Klinik Özellikleri. J For Med. 30(3): 196-204.

Bülbül S, Doğan S. Suça Sürüklenen Çocukların Durumu ve Çözüm Önerileri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2016; 59: 31-36.

Ceylan R, Yiğitalp N. (2018). Suça Yönlendirilen Çocuklar ve Eğitimleri. İçinde: Seçer Z (editör). *Risk Altındaki Çocuklar ve Eğitimleri.* 1. Baskı. Ankara, Eğiten Kitap, 2018: 227-248.

Çoğan, O. Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Edirne Ceza Mahkemelerinde Açılan Davaların Bu Yönde İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Adli Tıp Ana Bilim Dalı. Yüksek lisanstezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2006.

Fırat, S., İltaş, Y., & Gülmen, M. K. (2016). Adana'da suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*, *21*(2), 86-92.

Kurtuluş, A., Salman, N., Günbet, G., Bora, B., Cenger, C. D., & Kemalettin, A. (2009). Denizli ilinde 12-15 yaş arasındaki suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (1), 8-14.

Sağlam M. Yargılama Süreci Devam Eden Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Hazırlanan Destek Eğitim Programının Çocukların Duygu ve Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı. Doktora tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2015.

Yüksel, T. (2019). Bir Üniversite Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğinde Değerlendirilen Suça Sürüklenen Çocuklar. *Dicle Tıp Dergisi*, *46*(3), 559-565.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL1, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2020-37200 (E.T. 20.10.2021)

KÜLTÜREL ŞİDDETİ SÖNÜMLENDİRMEDE SEMBOLİK ALANIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Safiye ATEŞ BURÇ

Mardin Artuklu Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Mardin / Türkiye

Öz: Şiddetin toplumsal yaşamın her safhasında karşımıza çıkması ve büyük ihtimalle hem bedeni hem ruhu hem de yaşamı tahrip etmesi, şiddetle mücadelenin ne kadar elzem olduğunu hatırlatır. Fiziksel ve doğrudan şiddetle mücadele araçlarına erişmek görece kolaydır; ancak sistemin veya iktidarın kendisinden türeyen yapısal şiddeti dönüştürmek oldukça zordur. Yalnız doğrudan ve yapısal şiddeti meşrulaştıran kültürel şiddetin barışçıl dönüşümünü sağlamak şiddetin total dönüşümünü mümkün kılar. Peki bu dönüşüm nasıl sağlanabilir? İşte elinizdeki bu çalışma kültürel şiddetin sönümlenmesinin önemli bir aracı olarak sembolik alanın dönüşümünü görüyor. Söylem analiziyle teorik ve eleştirel bir okuma yapmayı amaçlayan bu çalışmada politika yapıcıların kültürel ve sembolik alanı dönüştürebilmek için kullanabileceği çeşitli stratejileri ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Şiddet, Sembolik Çatışma, Toplumsal Barış, Sembolik Alan

GİRİŞ

Hayatımızın sembolik alanında görünür olan ve yapısal şiddeti meşrulaştırma potansiyeline sahip kültürel şiddet, 21. yüzyılda toplumsal barışın önündeki en güçlü bariyerlerden biridir. Doğrudan şiddeti gözlemlemek, onu dönüştürmek için stratejiler geliştirmek ya da ortadan kaldırmak görece daha kolaydır. Fakat her gün denk geldiğimiz afişlerden, maruz kaldığımız dilden, kent merkezlerine serpiştirilen heykellerden veya diğer kültürel ve politik sembollerden taşan şiddeti fark etmek, onu dönüştürmek çok zordur. Barış çalışmaları alanında duayen kabul edilen Johan Galtung, kültürel şiddetin kültürel barışa dönüştürülmesinin şiddetle mücadelede ve barışın kurulmasında çok önemli bir yerde durduğunu söyler. Peki kültürel şiddeti dönüştürmek nasıl mümkün olabilir? İşte bu bildiride kültürel şiddetin sönümlenmesinin temel aracılarından birinin sembolik alan olduğu, dolayısıyla bu alanın barışçıl bir perspektifle dönüştürülmesi gerektiği tartışılmaktadır. Literatürde sembolik çatışma olarak yer edinen kuramın dile getirdiği üzere, sembolik alanın sermayedarlığı üzerinden yürüyen ciddi bir mücadele alanı var. İktidarlar, kültürel alanı sembolik unsurlarla donatırken veya kendi kültürel sermayesini oluştururken özenle (ve hatta kurnazca) hareket ederler. Toplumsal barışı inşa etmek isteyen pratisyenlerin de aynı şekilde davranmaları gerekir. Yani kültürel şiddeti besleyen veya onu körükleyen sembolik alanı, gerekirse kurnazca dönüştürmeli, uyumlulaştırmalı ve özellikle tarafgir ya da çatışmacı bir art alana sahip olan sembolleri politik veya kültürel alandan dışlamalıdır. Söylem analizi yöntemiyle kuramsal ve eleştirel bir tartışma yapmayı hedefleyen bu bildiride sembolik alanın (politik alanla ilişkili şekilde) nasıl dönüştürülebileceği ve bunun kültürel şiddeti nasıl delip sönümlendirdiği ayrıntılandırılmaktadır. Bu amaçla ilk bölümde kuramsal bir çerçeve sunulmuş, ardından sembolik alanın dönüşümü tartışılmıştır.

KURAMSAL ÇERÇEVE: ŞİDDETİN MEŞRULAŞTIRILMASI OLARAK KÜLTÜREL ŞİDDET

Sosyal bilimlerde tanımlanmaya direnen ya da muğlaklığa açık olan çok sayıda kavram vardır, şiddet ve kültür gibi. Neredeyse her düşünür tarafından farklı bir referansla tartışılan ve tanımlanan bu kavramlar, çağrışımlara ve farklı sınıflandırmalara açıktır. Esasında birinden zarar görme veya birine zarar

verme olarak genelleştirebileceğimiz şiddetin çok değişik türleri var; psikolojik şiddetten fiziksel şiddete; akran şiddetinden savaşa, bedene uygulanan şiddetten ruha uygulanan şiddete değin. Peki sosyal ve siyasal alan şiddetle böylesine sarılmışken şiddetin ötesinde bir alan bulunabilir mi? Esasında Walter Benjamin ve Jacques Derrida arasındaki bir tartışmaya referansta bulunan "şiddetin ötesinde bir alanın bulunup bulunmayacağı meselesi" (Çelebi, 2010: 15) barış söz konusu olduğunda da çok kıymetli bir yerde durur. Rotayı değiştirten, kavramları tersyüz eden bir yerdir bu. Eğer biz, şiddetin ötesinde bir alan düşleyebilirsek o zaman barışı *şiddetin yokluğu* (Galtung, 1969: 167) üzerinden tanımlamak mümkün olacaktır. Ancak aksini iddia etmek tüm hayatı şiddetle iç içe okumak anlamına geleceği için barış durumu üzerine konuşmak zorlaşacaktır. Burada şiddetten kasıt, sadece görünür, hissedilir ve müdahale edilebilir fiziksel şiddet değildir. Yapının inşa ettiği ve iktidarın, hukukun koruduğu ya da kurduğu şiddettir. İşte tam bu noktada Johan Galtung'un 1960lı yıllarda teorize ettiği sınıflandırmaya bakmak gerekir.

Çatışma çözümü teorisyeni olarak Galtung barışın sadece, savaşın varlığı ve yokluğu üzerinden tanımlanamayacağını savunur. Daha doğrusu böyle bir okumanın eksik olduğuna inanır. Çünkü düşünüre göre barış üzerine düşünmek şiddet üzerine düşünmeyi gerekli kılar. Üstelik şiddetin olduğu bir yerde barıştan söz etmek imkansızdır (Galtung, 1967/1969). Peki şiddeti nasıl tartışmak gerekir? Galtung'un yaptığı *doğrudan ve yapısal şiddet* sınıflandırmasına ve bu konuda ürettiği bilimsel makalelere baktığımızda onun şiddet düşüncesinin dayandığı üç temel parametre belirleyebiliriz. Bunların ilki *kaçınabilme* ilkesidir. Potansiyel ile aktüel arasındaki mesafeden yola çıkan Galtung, eğer potansiyel olarak kaçınabildiğimiz bir durumla karşı karşıyaysak o zaman bunun şiddet olarak tanımlanabileceğini, ancak gerçekte yaşansa da kaçınılmaz bir şeyse o zaman onun şiddet olarak kodlanamayacağını söyler. Örneğin pandeminin başında insanların virüs dolayısıyla ölmesi şiddet olarak okunamazdı; ancak aşı ve müdahale yöntemleri geliştikten sonra, yani virüsten kaçınmanın yolları bulunduktan sonra bu sebeple ölmek şiddet olacaktır (Galtung, 1969: 169):

Şiddet burada potansiyel ile aktüel arasındaki, olabilecek olan ile olan arasındaki farkın nedeni olarak tanımlanır. Şiddet, potansiyel ile aktüel arasındaki mesafeyi artıran veya bu mesafenin azalmasını engelleyen şeydir… Potansiyel, gerçek olandan daha yüksek olduğunda, tanım gereği kaçınılabilir ve kaçınılabilir olduğunda, şiddet mevcuttur. Gerçek kaçınılmaz olduğunda ise şiddet mevcut değildir. Neolitik dönemde sadece otuz yıllık bir yaşam beklentisi şiddetin bir ifadesi değildi, ancak bugün aynı yaşam beklentisi (savaştan, sosyal adaletsizlikten veya her ikisinden dolayı) bizim tanımımıza göre şiddet olarak görülecektir.

İkinci parametre, şiddetten etkilenen (obje) ile şiddeti eyleyenin (aktör) şiddet fiiliyle (verb) ilişkisidir. Şiddet fiilini gerçekleştiren bir özne, bir aktör varsa o zaman bu doğrudan/kişisel şiddettir. Ancak eyleyen bir aktörün olmadığı şiddet, yapısal ya da dolaylı şiddettir. Esasında her iki şiddet türünde de insanların öldürülmesi, yaralanması veya manipüle edilmesi söz konusu olabilir. Ancak doğrudan şiddette fiziksel zarar verme aktör bazlı düşünülürken yapısal şiddette aktörün anlamlı bir karşılığı yoktur. Burada mühim olan eşitsiz yaşam şartları veya güç ilişkileriyle inşa edilen ve insanlara zarar veren şiddetin sistemik varlığıdır (Galtung, 1969: 170-171). Son parametre ise şu ikili ayrımdır: Ş*iddetin kullanımı* ile *bu şiddetin meşrulaştırılması* (Galtung, 1990: 291). Şiddetin nasıl ve hangi gerekçelerle kullanıldığı kadar o şiddetin nasıl meşrulaştırıldığı da çok önemli. İşte bu ikinciyi Galtung, sınıflandırmasına 1990'larda dahil ettiği *kültürel şiddet* olarak tanımlar. Varlığımızın sembolik alanında beliren ve doğrudan veya yapısal şiddeti meşrulaştıran/gerekçelendiren şiddet. Kültürün tamamının şiddet içerdiğini

veya şiddeti yaydığını ima etmez düşünür. Sadece bir veya birkaç yönüyle şiddeti haklılaştırıyorsa kültür, o zaman kültürel şiddetten bahsedebiliriz (Galtung, 1990: 294). Galtung'un kısır şiddet döngüsünün üçüncü ayağını oluşturan kültürel şiddet, öylesine etkilidir ki bazen kitleler karşılaştıkları şeyin şiddet olduğunu dahi anlamaz. Dolayısıyla ürettiğimiz yapının bizi içinde tuttuğu durumun farkında olmak onu neden, nasıl ve neye dönüştürmemiz gerektiğine dair de ipucu verir. Galtung'un kısır döngüsünü kırmanın başlangıç noktası kültürün şiddet üreten veya şiddeti koruyan, onu haklılaştıran unsurlarını sorgulamaktan geçer. Dolayısıyla şiddetin bir bütün olarak sönümlendirilmesi, kültürel alanla ilgilenmeyi gerektirir. Bu çalışma kültürü semboller sistemi olarak okuyan sembolik kültür teorisini baz almaktadır. Ancak onların yanı sıra David Kertzer gibi siyaset bilimciler ve Emilie Durkheim gibi sosyologlar da toplumsal ve siyasal yaşamın ortak sembollere dayandığını savunurlar. Kertzer (1988), politikanın sembollerle yürütüldüğünü (s. 2) ifade ederken Durkheim (2011), bütün kültürlerin temelinde belli sembol ve ritüellerin bulunduğunu, üstelik toplumsal köken ve sürdürülebilirlik için sembolizmin başat olduğunu (s. 21) düşünür. Kitlelerin belli dini, milli veya etnik semboller aracılığıyla nasıl kolayca manipüle edilebildiği, harekete geçirilebildiği hatırlandığında sembolik alanın şiddetin üretiminde ve haklılaştırılmasında nasıl rahatça kullanılabileceğini de gösterir. Dolayısıyla bu alanda barışçıl dönüşümler yapmak kritiktir.

ŞİDDETİN BARIŞÇIL DÖNÜŞÜMÜ: SEMBOLİK ALANI DÜZENLEME

Sembolleri kavrayış araçları, kültürü ise sembollerden oluşan bir sistem olarak kodlayan Clifford Geertz'e (2010) göre semboller; bir halkın ethosunu, dünya görüşünü, yaşam tarzını ve olan bitenle ilgili kapsamlı fikirlerini sentezler (s. 110). Bunu yaparken de insanın eylemine rehberlik ederler, topluluğun ortaklık kurabileceği alanlar yaratırlar. Ortak anlamlar ortak duyguları harekete geçirir. Grup üyeleri o topluluk için özgül ve önemli olan sembollere benzer anlamlar verdiklerinde ya da bu anlamın benzer olduğuna inandıklarında bir arada kalmayı başarabilmekte ve bu özel anlam topluluğun sınırını belirginleştirebilmektedir. Birçok sembol birden fazla kültürün envanterine kayıtlı olabilir. Ancak bir sembolü bir topluluğa özgü kılan şey o topluluğun o sembole kazandırdığı anlamdır. Ayrıca ortak anlamlarla netleştirilen ortak semboller, grup üyelerini aynı anda harekete geçirebilen belirgin bir sembol evreni de meydana getirir.

Uzun yıllar boyunca hem sosyal bilimlerde hem de barış çalışmaları ve çatışma çözümü araştırmalarında ikinci plana itilen ve yüzeysel kültürel birimler olarak ele alınan semboller ya gerçekliğin dolaylı yoldan anlatımını sağlayan anlamlı ve yoruma tabi sosyal temsil birimleri ya da gerçekliğin üzerini örten örtü olarak algılanmıştır. Esasında bu iki kavrayış tarzı birbirini dışlamaz; hatta bunlar sembollerin toplumsal hayatta ne kadar etkili ajanlar olabileceklerini gösterir. Çok anlamlı ve muğlak bir yapıya sahip olan semboller, anlamı gizemli bir hale dönüştürebilmekte ve başka bazı gerçekliklerin üstünü örtmek için kullanılan bir saklama aygıtına ya da bazı anlamları silip onu dönüştüren bir araca dönüşebilir. Siyasette de gizemleştirici bir söylemin oluşturulmasında genellikle sembol ve sembolik unsurlardan yararlanılır. İktidarlar gücünü korumak, pekiştirmek ya da yüceltmek için bu işleve sıklıkla başvururlar. Bu aynı zamanda *kültürün siyasallaştığı* ortamı da ifade eder.

Kültürel ve duygusal unsurların şiddet ve politikayla ilişkileri ortaya konduğunda bu aynı zamanda barış yapıcılara, bu unsurları dönüştürmek için yaratıcı çözümler sunmuş olur (Schirch, 2005: 32-37). Nitekim bu çözümlerin başında kültürel ve sembolik alanı düzenlemek veya kontrol altında tutmak yer alır. Burada düzenleme dönüşümle paralel ilerlemelidir. Kültürel birer inşa olan semboller, değişen bağlama

göre anlam dönüşümüne uğrayabilmektedir. Bu dönüşüm bazen anlam kayması bazen de anlamın tamamen değişebileceği kabulüne dayanır. Çatışma dönemi boyunca etnik kimliğe vurgu yapmış, bir tarafın milliliğini ayakta tutmuş ve partizanca bir tutumun açığa çıkmasına aracılık etmiş olan kültürel-siyasal birimler, önce katılaşır sonra hassaslaştırılır. "Katılaşarak politikaya direkt bağlanan sembolik konular hassaslaştırılarak da politik gerçeklik olarak benimsenmeye başlar" (Ateş Durç, 2018: 108). Böylece grupların/tarafların, dokunduğu an şiddeti arttırıp kutuplaştırmayı derinleştirebilecekleri bir araçları oluşmuş olur. Karşılıklı olarak devreye sokulabilecek bu birimler, iktidarın korunmasını sağlamakta, kitlelerin mobilizasyonunda ve duyguların manipüle edilmesinde etkin siyasal araçlara dönüşebilmektedir. Dolayısıyla liderlerin ve diğer siyasal seçkinlerin sembolik sermayeyi tekeli altında tutma gayretleri son derece önemlidir.

Anlaşmazlık yaşayan gruplar iktidarı elde tutmak ya da ele geçirmek için sembolik sermayeyi tekelleştirmeye ve sembolik unsurları katılaştırıp hassaslaştırmaya özen göstermişlerdir. Böylece siyasette zora düşen taraf kitlesini ayaklandıracak sembolü anında alana sürme ve siyasal hareketliliği sağlama kozunu kullanabilmiştir. Yine çatışma döneminde her iki örnekteki antagonist taraflar, birbirinin mücadelesini anlamsızlaştırıp değersizleştirmede de kültürel sermayeden ziyadesiyle yararlanmışlardır (Ateş Durç, 2018, s.136).

Şiddetli çatışmalarda çatışmayı destekleyici rolde hareket eden, barış süreçlerinde ise adeta aktif mücadele alanına dönüşen sembolik alanın yeniden düzenlenmesi, kültürel şiddeti sönümlendirmenin önemli yollarından biridir. Politikacılar veya barış yapıcılar; ya "içeriklerin sınırını aşmaksızın, simgelerin, yorumlamanın düzlemini değişikliğe uğratan yeniden yorumu ya da yeniliğin, örneğin daha önce bilinmeyen temsiliyetlerin eklenmesiyle birlikte, taşıdıkları simgeleri ve ayinleri doğrudan etkileyecekleri kısmi değişiklikler" (Abélés, 2012: 152) ile sembolün temel anlamıyla çelişmeksizin onu yeniden şekillendirmeli ya da yeni ve pozitif barış sembolleri yaratmalıdır. Çünkü tarafların sembolik evrenleri birbiriyle iletişim kurabilir, yan yana kullanılabilir hale geldiğinde ya da siyasal alanı temsil eden milli sembollerin çatışmacı içerikleri yumuşatıldığında barışın toplumsallaşmasında önemli bir adım atılmış olur. Tam da bundan dolayı barış süreçlerinde taraflar, birincil meselelerin yanı sıra ikincil meseleleri de toplumu dahil ederek tartışabilmeli ya da Marc Howard Ross'un (2007) deyimiyle kurnazca dönüştürebilmelidir (s. 31). Empati yeteneklerini geliştirme anlamında halka şans tanıyan böylesi eylemsellikler, sembolik çatışmanın da görece daha sakin ve agonistik bir zeminde sürdürülmesini sağlar. Aksi takdirde semboller üzerinden yürüyen çekişmeler adeta savaşa dönüşür ve barış süreçleri tamamen sembolik adımlar üzerinden yürür ki, burada kastedilen adımlar, sembollerin bir şeylerin üzerini örtme işleviyle ilişkilendirilmelidir. Sembolik sermayenin sahipliği üzerinden yürütülen karşılıklı çekişmeler; sembollere saldırı, onları kendinin kılma ya da yok sayma gibi taktikler içerir. Çatışma yoğunsa bu stratejiler daha da önemli bir hal alır. Çünkü sembolik kaynakların sahipliği, toplumların siyasal ve kültürel sınırlarını da oluşturur. Her grup kendi sınırını belirgin kılıp duvarlarını güçlendirmek için daha fazla sembolik kaynağa sahip olmak ister. Pierre Bourdieu'ya göre (2014) etnik, siyasal ve kültürel gruplar için sembolik sermaye en az ekonomik sermaye kadar önemlidir ve devlet yöneticileri ya da siyasal seçkinlerin temel hedeflerinden biri, bu sermayeyi tekelleri altına alabilmektir (s.197-198). Bu uğraşın kendisi ise sembolik çatışma denilen olgunun ortaya çıkmasına zemin oluşturur. Karşı tarafın sembollerine saldırmak, onları kendine mal etmek, yeni semboller üretmek veya var olan sembolleri siyasal alanın dışına atmak bu çatışmanın en görünür olduğu hallerdir.

SONUÇ

Şiddet üreten veya şiddeti gerekçelendiren kültürel kodların belirlenmesi ve anlam dönüşümüne uğratılması bir bütün olarak şiddetin azaltılmasında çok önemli bir yerde durur. Daha önce de vurgulandığı üzere kültürel şiddetin sürdürülmesi barışmanın önünde beliren duygusal bariyerlerin yükselmesine sebep olur ki, bu da yapısal şiddeti kuvvetlendirecektir. Ancak hem bir şahsın diğerine uyguladığı şiddette kendisini haklı görmesine olanak tanıyan hem de iktidarın ürettiği şiddeti meşrulaştıran kültürel öğe, söylem ve unsurlar bilinçli bir şekilde şiddet öğelerinden arındırıldığında toplumsal ve siyasal alan da rahatlar. Çünkü şiddet uygulama tehdidi bile şiddet üretir ve toplumları tedirgin, kaygılı bir ruh haline sürükler.

KAYNAKÇA

Abélés, M. (2012). *Devletin Antropolojisi*. N. Ökten (Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Ateş Durç, S. (2018). *Barış, Sembol, Siyaset: Kuzey İrlanda ve Güney Afrika Örnekleriyle Barış Süreçlerinde Sembollerin Politik Kullanımı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bourdieu, P. (2014). Simgesel Sermaye ve Toplumsal Sınıflar. *Cogito: Pierre Bourdieu*. 76: 192-204.

Durkheim, E. (2011). *Dini Hayatın İlkel Biçimleri*. F. Aydın (Çev.). İstanbul: Eskiyeni Yayınları.

Galtung, J. (1967). *Theories of Peace: A Synthetic Approach to Peace Thinking*. International Peace Research Institute: Oslo.

Galtung, J. (1969). Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*. 6 (3): 167-191.

Galtung, J. (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*. 27 (3): 291-305.

Geertz, C. (2010). *Kültürlerin Yorumlanması*. H. Gür (Çev.). Ankara: Dost Kitabevi

Kertzer, D.I. (1988). *Ritual, Politics and Power*. Binghamton: Vail-Ballou Press.

Ross, M.H. (2007). *Cultural Contestation in Ethnic Conflict*. Cambridge Publication.

Schirch, L. (2005). *Ritual and Symbol in Peacebuilding*. Bloomfield: Kumarian Press.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KABULLENİLMİŞ BOYUTU: OBSTETRİK ŞİDDET[16]

Nihal AVCI[1], Meltem MECDİ KAYDIRAK[2]

[1]Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kırklareli / Türkiye
[2]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul / Türkiye

Öz: Kadına yönelik şiddetin bir başka boyutu olan obstetrik şiddet cinsiyet temelli bir şiddet türü olmanın yanı sıra kadınların fiziksel ve zihinsel sağlığını olumsuz etkileyen bir insan hakkı ihlalidir. Dünya çapında sağlık hizmeti sunulan pek çok yerde kadınlar doğum esnasında kötü muameleye maruz kalmaktadır. Bu durum kadınların fiziksel ve zihinsel sağlık durumunu olumsuz etkilemekte, kaliteli bakım alma hakkını ihlal etmektedir. Bu çalışma, doğum sürecinde ve postpartum erken dönemde obstetrik şiddete maruz kalan bir kadının duygu ve düşüncelerini detaylı olarak irdelemek ve tüm boyutları ile obstetrik şiddeti ortaya koymak amacıyla olgu sunumu olarak planlandı. Bu çalışmada olgunun kendi tercihleri dışında, bilgisinin olmadığı uygulamalara maruz kaldığı, doğum esnasında kaba muamele gördüğü, doğum sonrası dönemde ihtiyaç duyduğu bakım hizmetini alamadığı görüldü. Olgunun maruz kaldığı obstetrik şiddet türleri, *Fiziksel Şiddet, Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması, Saygısızca Davranılması, Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması* şeklinde temalaştırıldı. Görüşme esnasında kadının "…'*Ben neyim ki burada?'* diye düşündüm. Zaten o olaydan sonra çok ağladım neden böyle oldu, neden bana sormadılar diye…", "…Bebeğimi -doğduğunda- görmek istemiyorum demiştim…" ifadeleri kendini değersiz, göz ardı edilmiş hissettiğini ve olumsuz doğum deneyimi yaşadığını ortaya koydu. Sonuç olarak gebelikte, doğumda ve doğum sonrası dönemde kadına yönelik kabullenilmiş ve normalleştirilmiş obstetrik şiddet, kadın sağlığını olumsuz etkileyen ciddi bir bakım sorunudur. Hemşireler ve diğer sağlık bakım profesyonelleri, obstetrik şiddetin kadınların insan haklarının ihlali olduğunu bilmeli, obstetrik şiddeti tanımalıdır. Obstetrik şiddeti ölçen güvenilir araçlar geliştirilmeli, obstetrik şiddetin prevalansını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalı ve sağlık tesislerinde bu tür kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracak programlar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kötü Muamele, Obstetrik Şiddet, Saygılı Annelik Bakımı

GİRİŞ ve KURAMSAL ÇERÇEVE

Birleşmiş Milletler, kadına yönelik şiddeti "ister özel ister kamusal alanda olsun kadınlara fiziksel, cinsel veya zihinsel zarar verme veya bu tür eylemlerle tehdit etme; zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma da dahil kadınlara ıstırap verme ile sonuçlanacak veya sonuçlanma olasılığı bulunan cinsiyete dayalı her türlü eylem" olarak tanımlamaktadır [World Health Organisation (WHO), 2021]. Kadına yönelik şiddetin bir başka boyutu olan obstetrik şiddet de cinsiyet temelli bir şiddet türü olmanın yanı sıra kadınların fiziksel ve zihinsel sağlığını olumsuz etkileyen bir insan hakkı ihlalidir (Kilci ve ark., 2020; Shabot, 2016; Vacaflor, 2016).

Dünya çapında sağlık hizmeti sunulan pek çok yerde kadınlar doğum esnasında kötü muameleye maruz kalmaktadır. Bu durum kadınların fiziksel ve zihinsel sağlığını olumsuz etkilemekte, kaliteli bakım alma hakkını elinden almaktadır (WHO, 2014). Yapılan çalışmalar doğum sürecinde kadınların, sağlık bakım profesyonelleri tarafından fiziksel şiddete (vurma, çimdikleme, fundal basınç, gereksiz epizyotomi, sık

[16] Çalışmanın etik kurul izni İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığı'ndan alınmıştır. - Sayı: 74555795-050.01.04

vajinal muayene gibi), sözel şiddete (bağırma, hakaret etme gibi) ve kötü muameleye/davranışa (mahremiyete özen gösterilmemesi, kadının benliğine ve onuruna saygısızca davranma, ihmal, ayrımcılık ve tercihlerine saygı duyulmaması gibi) maruz kaldığını bildirmiştir (Aguilar ve ark., 2020; Balde ve ark. 2017; Jardim ve Modena, 2018).

Anne-bebek sağlık göstergeleri, doğum öncesi bakım, doğuma katılan eğitimli sağlık personeli, maternal morbidite ve mortalite oranı gibi hayat kurtaran süreç ve sonuçlara odaklanmıştır. Fakat bu göstergeler kadınların bakımla ilgili algılarını, özellikle iletişim, saygı ve duygusal destek gibi bakım deneyimlerini açıklamada yetersiz kalmakta ve sağlık bakım hizmetlerindeki kaliteyi tam olarak yansıtmamaktadır (Bohren ve ark. 2018). Bu nedenle gebelikte, doğumda ve doğum sonu dönemde obstetrik şiddete maruz kalan kadınların bakım deneyimlerini irdeleyen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

AMAÇ

Bu çalışma, doğum sürecinde ve postpartum erken dönemde obstetrik şiddete maruz kalan bir kadının duygu ve düşüncelerini detaylı olarak irdelemek ve tüm boyutları ile obstetrik şiddeti ortaya koymak amacıyla olgu sunumu olarak planlandı.

KAPSAM

Obsterik şiddet terimi, ilk kez 2007 yılında Venezuela'da yasal olarak tanınmıştır (Pérez D'Gregorio, 2010; Shabot, 2016). Obstetrik şiddet; sağlık personeli tarafından kadının kendi bedeni ve üreme süreci hakkında söz sahibi olmasının engellenmesidir. Bu terim bir başka deyişle insanlık dışı muamele, tedavinin kötüye kullanılması, doğal doğum sürecinin patolojik bir duruma dönüştürülmesi, kadınların bedenleri ve cinselliği hakkında özgürce karar verme otonomisinin ve yeteneğinin kaybı olarak ifade edilebilir. Bu durum kadının yaşam kalitesini olumsuz etkileyen bir durumdur. (Pérez D'Gregorio, 2010).

Literatürde obstetrik şiddet türlerinin farklı şekillerde kategorize edildiği/temalaştırıldığı görülmektedir (Balde ve ark., 2017; Bowser ve Hill, 2010; Castro ve Frías, 2020; Mihret, 2019). Yapılan çalışmalarda obstetrik şiddet türleri; *Fiziksel Şiddet, Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması, Saygısızca Davranılması, Kişisel Bilgilerin Gizliliğine Özen Gösterilmemesi, Mahremiyete Özen Gösterilmemesi, Belirli Hasta Özelliklerine Dayalı Ayrımcılık, Görmezden Gelme/İlgisiz Davranma ve Ödeme Yapılmadığı Durumlarda Taburculuk İşlemlerinin Yapılmaması/İmkanlardan Faydalandırmama* şeklinde kategorize edilmiştir (Bowser ve Hill, 2010; WHO, 2018).

Dünyada obstetrik şiddetin prevalansını ortaya koyan araştırmalarda, obstetrik şiddet prevalansının %33,3-%75,1 arasında değiştiği rapor edilmiştir (Bohren ve ark. 2019; Castro ve Frías, 2020; Martínez-Galiano ve ark., 2021; Mihret, 2019). Türkiye'de ise obstetrik şiddetin prevalansını bildiren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın etik kurul izni İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığı'ndan alınmıştır (Sayı: 74555795-050.01.04-). Olguya bilgilendirilmiş onam kapsamında gerekli açıklamalar yapılmış ve kişinin sözlü onamı alınmıştır. Çalışma kapsamında bireyin mahremiyetini korumak için olgudaki kadın katılımcının ismi Y.B olarak kodlanmıştır. Katılımcıdan alınan bilgilerin bilimsel çalışma amacıyla kullanılacağı, başka kişilerle ve kurumlarla paylaşılmayacağı tarafına iletilmiş, çalışmanın tüm aşamasında mahremiyet ve gizlilik ilkelerine dikkat edilmiştir. Olgu ile

derinlemesine görüşme yapılmış, ifadeler not alma tekniği ile kaydedilmiştir. Bu çalışmada olgunun ifadeleri değiştirilmeden yazıya aktarılmıştır.

BULGULAR

Olgu: Bayan Y.B, 27 yaşında ve Türkiye'de doğum oranının yüksek olduğu bir ilde yaşamaktadır. Bayan Y.B lise eğitim düzeyine sahip ve çalışmamaktadır. Bayan Y.B gelir durumunu 'gelirim giderimden az' şeklinde belirtmiştir. İlk gebeliğini yaşayan Y.B 37+1. gebelik haftasındayken bir devlet hastanesinde doğumunu yapmıştır. Y.B. doğum öncesinde doğuma hazırlık eğitimi almadığını ifade etmiştir.

Y.B ile yapılan derinlemesine görüşme sonrası elde edilen veriler analiz edilmiş, Y.B.'nin maruz kaldığı obstetrik şiddet türleri dört tema altında toplanmış ve sunulmuştur. Olgu sunumunda Y.B.'nin maruz kaldığı obstetrik şiddet türlerine göre oluşturulmuş temalar *Fiziksel Şiddet, Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması, Saygısızca Davranılması, Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması'*dır.

Fiziksel Şiddet

Bu olgu sunumunda Y.B'nin doğum sürecinde deneyimlediği bir obstetrik şiddet türü olan kristeller manevrasının (fundal basınç) literatürde "*Fiziksel Şiddet"* temasıyla örtüştüğü bulundu. Y.B.'nin ifadesi şu şekildedir:

Y.B.: "… Doğumda (bebek çıksın diye) karnıma bastırıldı. Tabi niye bastırdılar o an bir şey demediler, bilgi vermelerini isterdim bu konuda da…"

Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması

Y.B., travayda/doğumda doğum pozisyonunun kendi tercihinin olmadığını, başka pozisyon seçenekleri olduğu bilgisinin kendine verilmediğini ve uygulanan işlem (epizyotomi) hakkında bilgilendirmenin yapılmadığını belirtmiştir. Y.B.'nin maruz kaldığı bu obstetrik şiddet *"Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması"* olarak temalandırıldı. Y.B.'nin bu tema kapsamındaki ifadeleri şu şekildedir:

Y.B.: "…Doğum esnasında sırtüstü uzandım. Farklı bir pozisyonda doğum yapabileceğimi sonradan öğrendim, bilseydim hareket özgürlüğümün olmasını isterdim…".

Y.B.: "…Doğumda bana (perineye) kesi de atıldı. Bana kesinlikle bilgi vermediler. Hatta bağırdım 'aa kestiniz, neden kestiniz?' diye. Sonra da dikiş atıldı. Ama neden kesildi, neden dikiş atıldı ben hiç anlamadım. Hiç bilgi verilmedi. '*Ben neyim ki burada?'* diye düşündüm. Zaten o olaydan sonra çok ağladım neden böyle oldu, neden bana sormadılar diye…".

Y.B.'nin "…'*Ben neyim ki burada?'* diye düşündüm. Zaten o olaydan sonra çok ağladım neden böyle oldu, neden bana sormadılar diye…" ifadesi kendini ne kadar değersiz hissettiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Saygısızca Davranılması

Y.B.'nin travayda/doğum esnasında maruz kaldığı *kaba muamele, suçlama, azarlama ve bağırma* gibi obstetrik şiddet türleri "*Saygısızca Davranılması"* teması kapsamında değerlendirildi. Y.B. konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etti:

Y.B.: "…Doktor odaya geldiğinde kesinlikle benimle tanışmadı bile. Odaya geldi, beni muayene ettikten sonra ebelere (dönerek) '*Nereden gelmişler, pandemi var neden gelmişler*?' dedi. Ebeler de '*Gezmeye gelmişler.'* deyince konuya müdahil oldum. '*Ben buraya gezmeye gelmedim, kimse yaşadığım yere gelemeyeceği için ben eşimin ailesinin yaşadığı yere gelmek zorunda kaldım*' dedim. O an doğum sancısı da çektiğimden sesim biraz yüksek çıkmış olabilir. Doktor bunun üzerine bana '*Terbiyesiz!*' dedi. Doktor benim ısrarım üzerine gelmişti zaten. Bu durum yaşanınca bırakıp gitti, doğuma da girmedi…".

Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması

Y.B.'nin doğum sonu dönemde deneyimlediği, emzirmenin uluslararası sağlık kuruluşları tarafından önerilen süre içerisinde başlatılmaması ve emzirme eğitimi verilmemesi gibi bakım ihtiyaçlarının karşılanmaması *"Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması"* teması kapsamında değerlendirildi. Y.B.'nin ifadesi şu şekildedir:

Y.B.: "…Doğumdan sonra uzun bir süre bebek bana verilmedi, emzirme başlatılmadı. Odaya geldiğimde kendim emzirdim. Kimse de gelip yardımcı olmadı. Saat 09:00'da (doğumun ertesi sabahı) bir hemşire gelip emzirip emzirmediğimi sordu. Bu kadar. Hatta ben şimdi (konuşma esnasında) farkına varıyorum bunların olması gerektiğini..."

Y.B.'nin deneyimlediği obstetrik şiddetin olumsuz doğum deneyimine neden olduğu görüldü. Y.B.'nin konu hakkındaki ifadesi şu şekildedir: "…Bebeğimi -doğduğunda- görmek istemiyorum demiştim. Ama o, o anlık bir şeydi. Yaşadığım tüm bu olumsuzluklar bebeğime olan ilgimi etkilemedi…"

SONUÇ

Bu olgu sunumuyla doğum sürecinde ve postpartum erken dönemde obstetrik şiddete maruz kalan bireyin duygu ve düşüncelerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışmada da açıkca görüldüğü gibi kadınlar, en özel anlarda bile şiddete maruz kalmaktadır.

Bayan Y.B.'nin literatürde tanımlanmış obstetrik şiddet kategorilerinden en az dördüne maruz kaldığı görülmüştür. Bu olgu sunumunda Bayan Y.B.'nin ifadelerinin, birden fazla obstetrik şiddet teması ile örtüştüğü görülmektedir. Örneğin *"...Doğumdan sonra uzun bir süre bebek bana verilmedi, emzirme başlatılmadı. Odaya geldiğimde kendim emzirdim. Kimse de gelip yardımcı olmadı..."* ifadesi *Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması* temasında değerlendirilmiş olsa da bu ifade aynı zamanda literatürde tanımlanmış olan *Görmezden Gelme/İlgisiz Davranma* teması kapsamındadır.

Sonuç olarak gebelikte, doğumda ve doğum sonrası dönemde kadına yönelik kabullenilmiş ve normalleştirilmiş obstetrik şiddet, kadın sağlığını olumsuz etkileyen ciddi bir bakım sorunudur. Kadınların doğum sürecinde kötü muamele görmesi yalnızca bakım kalitesi sorunu değil, aynı zamanda kadınların insan haklarının ihlalidir (Bohren ve ark., 2015; UNHRC, 2012). Doğum sırasında kadının özerkliğine, onuruna saygı gösterilmeli ve sağlık bakım profesyonelleri kaliteli bakım hizmeti sağlamanın yanında saygılı, onurlu ve destekleyici bakım aracılığıyla pozitif doğum deneyimini teşvik etmelidir (Bohren ve ark., 2015).

Hemşireler ve diğer sağlık bakım profesyonelleri, kadına yönelik kabullenilmiş bu şiddet türünün kadınların insan haklarının ihlali olduğunu bilmeli, obstetrik şiddeti tanımalıdır. Obstetrik şiddeti ölçen güvenilir araçlar geliştirilmeli, obstetrik şiddetin prevalansını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalı ve sağlık tesislerinde bu tür kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracak programlar geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Aguilar, O. C., Falcón, M. T., and Santiago, R. V. (2020). Obstetric Violence Criminalised in Mexico: A Comparative Analysis of Hospital Complaints Filed with The Medical Arbitration Commission. *BMJ Sexual & Reproductive Health*, *46*(1), 38-45.

Balde, M. D., Bangoura, A., Sall, O., Balde, H., Niakate, A. S., Vogel, J. P., and Bohren, M. A. (2017). A Qualitative Study of Women's and Health Providers' Attitudes and Acceptability of Mistreatment During Childbirth in Health Facilities in Guinea. *Reproductive Health*, *14*(1), 1-13.

Bohren, M. A., Mehrtash, H., Fawole, B., Maung, T. M., Balde, M. D., Maya, E., ... and Tunçalp, Ö. (2019). How Women Are Treated During Facility-Based Childbirth in Four Countries: A Cross-Sectional Study with Labour Observations and Community-Based Surveys. *The Lancet*, *394*(10210), 1750-1763.

Bohren, M. A., Vogel, J. P., Fawole, B., Maya, E. T., Maung, T. M., Baldé, M. D., … Tunçalp, Ö. (2018). Methodological Development of Tools to Measure How Women Are Treated During Facility-Based Childbirth in Four Countries: Labor Observation and Community Survey. *BMC Medical Research Methodology*, *18*(1).

Bohren, M. A., Vogel, J. P., Hunter, E. C., Lutsiv, O., Makh, S. K., Souza, J. P., ... and Gülmezoglu, A. M. (2015). The Mistreatment of Women During Childbirth in Health Facilities Globally: A Mixed-Methods Systematic Review. *PLoS Medicine*, *12*(6), e1001847.

Bowser, D., Hill, K. (2010). Exploring Evidence for Disrespect and Abuse in Facility-Based Childbirth. *Boston: USAID-TRAction Project, Harvard School of Public Health*, 3. URL: https://www.ghdonline.org/uploads/Respectful_Care_at_Birth_9-20-101_Final1.pdf. E.T. 07.10.2021.

Castro, R., and Frías, S. M. (2020). Obstetric Violence in Mexico: Results From A 2016 National Household Survey. *Violence Against Women*, *26*(6-7), 555-572.

Jardim, D. M. B., and Modena, C. M. (2018). Obstetric Violence in The Daily Routine Oo Care and Its Characteristics. *Revista Latino-Americana De Enfermagem*, *26*.

Kilci, Ş., Bozkurt, Ö. D. ve Saruhan, A. (2020). Bir Kadın Hakkı İhlali: Obstetrik Şiddet. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *29*(2), 122-128.

Martínez-Galiano, J. M., Martinez-Vazquez, S., Rodríguez-Almagro, J., and Hernández-Martinez, A. (2021). The Magnitude of The Problem of Obstetric Violence and Its Associated Factors: A Cross-Sectional Study. *Women and Birth*, *34*(5), e526-e536.

Mihret, M. S. (2019). Obstetric Violence and Its Associated Factors Among Postnatal Women in A Specialized Comprehensive Hospital, Amhara Region, Northwest Ethiopia. *BMC Research Notes*, 12(1), 600.

Pérez D'Gregorio, R. (2010). Obstetric Violence: A New Legal Term Introduced in Venezuela. *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, *111*(3), 201–202.

Shabot, S. C. (2016). Making Loud Bodies "Feminine": A Feminist-Phenomenological Analysis of Obstetric Violence. *Human Studies, 39*(2), 231-247.

United Nations Human Rights Council (UNHRC). (2012). Technical Guidance on The Application of A Human Rightsbased Approach to the Implementation of Policies and Programmes to Reduce Preventable Maternal Morbidity and Mortality. Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. URL: https://www2.ohchr.org/english/issues/women/docs/A.HRC.21.22_en.pdf. E.T. 08.10.2021.

Vacaflor, C. H. (2016). Obstetric Violence: A New Framework For Identifying Challenges to Maternal Healthcare in Argentina. *Reproductive Health Matters*, *24*(47), 65-73.

World Health Organisation (WHO). (2021). Violence Against Women. Geneva: World Health Organization. URL: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women. E.T. 06.10.2021.

World Health Organization (WHO). (2018). WHO Recommendations on Intrapartum Care for A Positive Childbirth Experience. Geneva: World Health Organization. URL: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/260178/9789241550215-eng.pdf?sequence=1. E.T. 07.10.2021.

World Health Organization. (2014). The Prevention and Elimination of Disrespect and Abuse During Facility-based Chidlbirth. Geneva: World Health Organization. URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/134588/WHO_RHR_14.23_eng.pdf. E.T. 07.10.2021.

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Bediye ÖZTAŞ[1], Elif GEZGİNCİ[2]

[1]Ankara Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye
[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, Ankara / Türkiye

Öz: Bu çalışmada cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin iletişim becerileri ile şiddete maruz kalma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, kolayda ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılarak cerrahi birimlerde çalışan toplam 204 hemşire ile çevrim-içi yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında tanımlayıcı özellikler formu, şiddete maruziyet durumlarının sorgulandığı bir form ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği (HP-CSS-TR) kullanılmıştır. Bu araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 34,79±7,98 yıldır. Katılımcıların %56,4'ü cerrahi kliniknte, %25'i cerrahi yoğun bakımda ve %18,6'sı ise ameliyathanede çalışmaktaydı ve cerrahi birimde çalışma süresi ortalaması 7,54±6,71 yıldır. Hemşirelerin %78,9'unun sözel şiddete maruz kaldığı ve maruziyetin en yüksek oranda (%58,4) hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Hemşirelerin fiziksel şiddete ise %5,4 oranında ve en yüksek oranda (%72,7) hastalar tarafından gerçekleştirildiği, %76'sının psikolojik şiddete maruz kaldığı ve psikolojik şiddetin en yüksek oranda (%77,4) üst düzeyde olan çalışanlar tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Hemşirelerin Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları toplam puan 93,61±7,40'dır. Hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri ile Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmazken (p>0,05), sözel şiddete maruz kalma durumları ile ölçek toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p=0,001). Bu çalışmada cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin iletişim becerileri yüksek düzeyde bulunmuştur. Hemşirelerin büyük çoğunluğu şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Şiddetin önüne geçilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesinin, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının ve örgütsel kültürün geliştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Hemşire, Şiddet, İletişim

GİRİŞ

Sağlık organizasyonlarının temel amacı hasta ve çalışan güvenliği kapsamında en üst düzeyde kaliteli hizmetin sunulmasıdır. Bu hizmet sunulurken çok fazla sayıda ve farklı disiplinlerde çalışan ile hafif dereceden ağır derecelere kadar sağlık problemi yaşayan hastalar aynı ortamda bulunmak zorundadır. (Lewis ve ark., 2011: 334-382). Bu nedenle sağlık hizmetlerinin sunumunda çalışanların, hem birbirleri ile hem de hasta ve yakınları ile iletişim kurabilmeleri ve işbirliği sağlayabilmeleri için iletişim becerilerinin iyi olması önem taşımaktadır. Sağlık alanında doğru bilgiye ulaşma ihtiyacı, sağlık eğitimi-öğretimi ve kritik karar verme süreci iletişimin en güçlü alanlarını temsil etmektedir. Bu alanlarda iletişim ne kadar geliştirilirse hizmet kalitesi hasta ve çalışan güvenliği kapsamında o kadar olumlu gelişme kaydedecektir (Karadağ ve ark., 2015:164-165).

Sağlık hizmetlerinde cerrahi birimler birçok teknolojik araç ve gerecin bulunduğu, invaziv ve invaziv olmayan girişimlerin sıklıkla gerçekleştirildiği, hastaların sağlık durumlarının çok hızlı değişebildiği özellikli yerlerdir. Hastaların sağlık durumlarındaki dinamik sağlık profesyonellerinin de dinamik olmasını gerektiren bir ortam oluştururken iletişim problemlerinin oluşma olasılığını da yükseltmektedir.

Bu iletişim problemleri sağlık çalışanları arasında gerçekleşebildiği gibi hasta ve yakınları ile de gerçekleşebilmektedir (Sarı ve Özkan, 2019:64-65).

Cerrahi birimlerdeki stres durumunun yüksekliği iletişim problemlerine bağlı çalışanlar arasında her yönde şiddet olaylarının yaşanmasına ortam hazırlayabilmektedir. Liu ve ark.nın (2019) yaptıkları metaanalizde sağlık çalışanlarının %61,9 oranında şiddete maruz kaldığını raporlamışlardır. (Liu ve ark., 2019:927). Saxton. (2012) ise cerrahi birimlerde yıkıcı davranışların %50 den fazla olduğunu ifade etmişlerdir (Saxton, 2012:603-604). Yapılan çalışmalarda hemşirelerin %61,6 ile %92,4'e ulaşan yüksek oranlarda şiddete maruz kaldığı ifade edilmektedir (Kahriman, 2014:79, Pekara ve ark., 2017:3, Kvas ve Seljak, 2014:346, Malliarou ve ark., 2016:2-3, Park ve ark., 2015:90, Chen ve ark., 2012:800-801). Yaşanan şiddet olaylarının etkisinin cerrahi birimlerde daha da kötüleşerek sağlık personelinin moral ve motivasyonunun düşmesine, konsantrasyonunun ve üretkenliğinin azalmasına, benlik saygısının düşmesine, çalışan ve hasta güvenliğinin azalmasına, etkisiz ve kalitesiz hasta bakımı çıktılarına sebep olduğu bildirilmektedir (Saxton, 2012:602).

Cerrahi birimlerde hastaların ameliyata ve ameliyata hazırlık sürecinde yapılan tanı işlemleri ve bunlara bağlı gelişen fizyolojik etkiler (açlık, susuzluk, yorgunluk, ağrı, uykusuzluk, bulantı-kusma…) sebebiyle yaşadığı problemler hasta ve yakınları tarafından şiddet olaylarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Cvetıc, 2011;261-270.). Sağlık organizasyonlarında hastaların şikayetlerinin büyük bir bölümünün iletişimsizlik konusunda yoğunlaştığı ifade edilmektedir (Kumbasar, 2016:85-90, Davis ve ark., 2014119-128.)

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı çalışanlar ve hastalar için dinamik ve yoğun stresin yaşandığı cerrahi birimlerde görev yapan hemşirelerin iletişim becerileri ile şiddete maruz kalma durumlarının incelenmesidir.

KAPSAM

Şiddet olaylarının ortaya çıkış sebeplerinden birinin iletişim problemleri olduğu gerçeğiyle yola çıkarak hemşirelerin iletişim becerileri ile şiddete maruz kalma durumları arasındaki ilişkinin incelenmesinin literatüre bu konuda mevcut durumu ortaya koyarak ve gerekli önlemlerin alınması açısından yol gösterici olarak katkı sağlayabileceği değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Tasarımı ve Yeri

Bu araştırma tanımlayıcı ve olarak yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Temmuz 2021-Eylül 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini cerrahi birimlerde çalışan hemşireler oluştururken örneklemini ise araştırmacıların online platformda ulaşabildikleri 204 hemşire oluşturmuştur. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; cerrahi klinik, cerrahi yoğun bakım üniteleri ve ameliyathane gibi cerrahi birimlerde çalışan hemşire olmak ve araştırmaya katılmaya istekli olmaktır. Bu araştırmada kolayda ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılarak katılımcılardan dahil edilme kriterlerine uyan diğer cerrahi kliniklerde çalışan hemşireleri çalışmaya davet etmeleri istenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak tanımlayıcı özellikler formu, şiddete maruziyet durumlarının sorgulandığı bir form ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği (HP-CSS-TR) kullanıldı.

Tanımlayıcı Özellikler Formu: Literatüre göre hazırlanmış bu formda katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalıştığı birim, çalışma süresi, cerrahi birimde çalışma süresi sorgulanmaktadır (Sanner-Stiehr, 2017:113-118, Chen ve ark., 2012:798-805, Kahriman, 2014:77-83, Pekara ve ark., 2017:1-4, Park ve ark., 2015:87-93).

Şiddete Maruziyet Durumu: Bu bölümde katılımcıların sözel, fiziksel psikolojik şiddete maruziyet durumları, kim tarafından yapıldığı ve ne şekilde şiddete maruz kaldıkları sorgulanmaktadır.

Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği (HP-CSS-TR): Ölçek Leal-Costa ve ark. tarafından 2016 yılında geliştirilmiş, Mendi ve ark. tarafından 2020 yılında Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır (Mendi ve ark., 2020:312-319). Ölçek toplam 18 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek altılı likert tipi bir ölçektir. Yanıtlar, 1; neredeyse hiçbir zaman, 2; arada sırada, 3; bazen, 4; çoğunlukla, 5; çok sık, 6; neredeyse her zaman şeklinde puanlanmaktadır. Empati alt boyutu 2,4,6,11,12.maddelerden, bilgilendirici iletişim alt boyutu 5,8,9,14,17,18.maddelerden, saygı alt boyutu 1,3,15.maddelerden, sosyal beceri alt boyutu ise 7,10,13,16.maddelerden oluşmaktadır. Ölçek toplam puanı maddelerin toplanması ile, alt boyut toplam puanları ise alt ölçeğe ait olan maddelerin toplanmasıyla elde edilmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı empati, bilgilendirici iletişim, saygı ve sosyal beceri alt boyutları için sırasıyla, Leal-Costa ve ark.'nın çalışmalarında 0,77, 0,78, 0,74, 0,65 Mendi ve ark.'nın çalışmalarında 0,79, 0,74, 0,73, 0,72 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,786 iken; empati, bilgilendirici iletişim, saygı ve sosyal beceri alt boyutları için sırasıyla 0,774, 0,304, 0,614,0,335 olarak bulundu.

Verilerin Toplanması

Veri toplama formu Google Form aracılığı ile online olarak oluşturuldu ve bağlantı adresi katılımcılar ile paylaşılarak veriler toplandı. Katılımcıların formu doldurması ortalama 5-7 dakika sürdü.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri IBM SPSS Version 22.0 programı ile analiz edilmiştir (Armonk, NY: IBM Corp). Tanımlayıcı istatistikler için "sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maksimum" değerleri kullanıldı. Normal dağılıma uygunluk Kolmogorov-Smirnov testi ile analiz edildi. Normal dağılıma uymayan iki grup arasındaki fark Mann-Whitney U testi, üç ve üzeri grup arasındaki fark ise Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırıldı. Üç ve üzeri grup arasındaki farkın hangi gruptan kaynaklandığını analiz etmek için post hoc test olarak Bonferroni düzeltmeli Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İki değişken arasındaki ilişkinin yönü ve gücü Spearman korelasyon katsayısı ile değerlendirildi. $P < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce etik onay alındı (Tarih: 28.06.2021, Karar No:24, Sayı: E-81477236-604.01.01-109). Veri toplama formu açılmadan önce katılımcılara çalışma ile ilgili bilgilendirme yapıldı ve formu doldurmalarının çalışmaya katılma konusunda gönüllü olunduğu anlamına geldiği bildirildi.

BULGULAR

Bu çalışmaya katılan cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin yaş ortalaması 34,79±7,98 iken %97,1'i kadındır. Hemşirelerin yarıdan fazlası evli ve lisans eğitim düzeyindedir. Hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı (n=204)

Değişkenler		**n**	**%**
Yaş (yıl)	**Ort (SS)**	34,79 (7,98)	
Cinsiyet	**Kadın**	198	97,1
	Erkek	6	2,9
Medeni Durumu	**Evli**	110	53,9
	Bekar	94	46,1
Eğitim Durumu	**Ön lisans**	29	14,2
	Lisans	109	53,4
	Lisansüstü	66	32,4
Çalıştığı Birim	**Cerrahi Klinik**	115	56,4
	Cerrahi Yoğun Bakım	51	25,0
	Ameliyathane	38	18,6
Çalışma Süresi (yıl)	**Ort (SS)**	12,08 (8,66)	
Cerrahide Çalışma Süresi (yıl)	**Ort (SS)**	7,54 (6,71)	

Hemşirelerin %78,9'u sözel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Hemşirelerin en fazla oranda (%58,4) hasta yakınları tarafından bağırma (%47,8) şeklinde sözel şiddete maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Hemşirelerin %5,4'ü fiziksel şiddete, %72,7 oranında hastalar tarafından, %36,4 oranında vurma şeklinde maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Hemşirelerin %76'sı psikolojik şiddete maruz kaldığını, bunların %77,4'ünün üst düzey çalışanlar tarafından, en yüksek düzeyde (% 69,7) kişisel tahammülü zorlayıcı davranışlar şeklinde yapıldığını ifade etmiştir (Tblo-2).

Tablo 2. Katılımcıların şiddete maruz kalma durumlarının belirlenmesi (n=204)

Değişkenler		n	%
Sözel şiddete maruz kalma durumu	**Evet**	161	78,9
	Hayır	43	21,1
Sözel şiddete kim tarafından maruz kalındığı	**Hasta**	39	24,2
	Hasta yakını	94	58,4
	İş arkadaşları	24	14,9
	Hepsi	4	2,5
Sözel şiddete ne şekilde maruz kalındığı	**Bağırma**	77	47,8
	Tehdit	33	20,5
	Kötü söz	45	28,0
	Hepsi	6	3,7
Fiziksel şiddete maruz kalma durumu	**Evet**	11	5,4
	Hayır	193	94,6
Fiziksel şiddete kim tarafından maruz kalındığı	**Hasta**	8	72,7
	Hasta yakını	3	27,3
Fiziksel şiddete ne şekilde maruz kalındığı	**Vurma**	4	36,4
	Tırmalama	3	27,3
	Tekme	2	18,2
	Saçını yakalama	1	9,1
	Bir şey fırlatma	1	9,1
Psikolojik şiddete maruz kalma durumu	**Evet**	155	76,0
	Hayır	49	24,0
Psikolojik şiddete kim tarafından maruz kalındığı	**Alt düzeyde olan çalışanlar**	6	3,9
	Üst düzeyde olan çalışanlar	120	77,4

	Aynı düzeyde olan çalışanlar	25	16,1
	Hepsi	4	2,6
Psikolojik şiddete ne şekilde maruz kalındığı	**Kişisel ya da mesleki itibarını zedelemeye yönelik davranışlar**	37	23,9
	Kişisel tahammülü zorlayıcı davranışlar	108	69,7
	Dışlama, izole etme, istifaya zorlama, işten çıkarma davranışları	10	6,4

Cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 93,61±7,40'dır. Hemşirelerin iletişim becerilerinin ölçekten alınabilecek minimum ve maksimum değerlere göre yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Hemşirelerin ölçekten aldıkları toplam puan ve alt boyutlara ilişkin aldıkları puanlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puanların dağılımı (n=204)

Ölçek ve alt boyutları	**Ort (SS)**	**Med (min-max)**
Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği	93,61 (7,40)	95 (71-108)
Empati alt boyutu	27,22 (2,72)	28 (16-30)
Bilgilendirici iletişim alt boyutu	30,32 (2,54)	31 (23-36)
Saygı alt boyutu	16,70 (1,55)	17 (11-18)
Sosyal beceri alt boyutu	19,35 (2,59)	19 (11-24)

Hemşirelerin yaş, cinsiyet, medeni durum, çalıştığı birim, çalışma süresi ve cerrahi birimlerde çalışma süresinin ölçek puanlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelerin eğitim durumlarının sosyal beceri alt boyutu haricinde ölçek toplam puanı ile empati, bilgilendirici iletişim ve saygı alt boyutu puanlarını etkilediği görülmüştür. Bu fark önlisans eğitim düzeyinde olan hemşirelerin, lisans ve lisanüstü eğitim düzeyindeki hemşirelerden daha yüksek puan almasından kaynaklanmaktadır (Tablo 4).

Hemşirelerin fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalma durumları ile iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmamıştır. Sözel şiddete maruz kalma durumları ile iletişim becerileri değerlendirildiğinde ise sözel şiddete maruz kalanların ölçek puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,005$) (Tablo 5).

Tablo 4. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre iletişim becerilerinin karşılaştırılması (n=204)

Değişkenler	**Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği**	**Empati alt boyutu**	**Bilgilendirici iletişim alt boyutu**	**Saygı alt boyutu**	**Sosyal beceri alt boyutu**
Yaş	r= 0,002 p= 0,978	r= 0,036 p= 0,605	r= -0,003 p= 0,966	r= -0,033 p= 0,637	r= 0,062 p= 0,375
	Med (Min-Max)	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**
Cinsiyet					
Kadın	95 (71-108)	28 (16-30)	31 (23-36)	17 (11-18)	19 (11-24)
Erkek	98 (91-108)	29,5 (26-30)	31 (28-36)	18 (15-18)	19,5 (19-24)
Test değeri	425,000†	404,500†	448,000†	453,500†	452,500†
P değeri	0,235	0,177	0,296	0,296	0,317
Medeni Durum					
Evli	96 (75-108)	28 (21-30)	31 (23-36)	17 (11-18)	19 (15-24)
Bekar	94,5 (71-107)	27,5 (16-30)	31 (24-36)	17 (11-18)	19 (11-24)
Test değeri	4696,000†	4427,000†	4812,500†	4892,000†	4642,000†
P değeri	0,259	0,073	0,386	0,483	0,206
Eğitim Durumu					
Ön lisans[1]	97 (71-108)	30 (16-30)	32 (26-36)	18 (13-18)	20 (15-24)
Lisans[2]	94 (71-108)	27 (19-30)	31 (23-36)	17 (11-18)	19 (14-24)
Lisansüstü[3]	94,5 (80-103)	28 (23-30)	31 (23-34)	18 (13-18)	19 (11-24)
Test değeri (H)	9,541	11,111	13,956	12,832	0,853
P değeri	0,008 (1-2, 1-3)	0,004 (1-2, 1-3)	0,001 (1-2, 1-3)	0,002 (1-2, 2-3)	0,653
Çalıştığı Birim					
Cerrahi Klinik	96 (71-108)	28 (16-30)	31 (23-36)	18 (11-18)	19 (11-24)

Cerrahi Yoğun Bakım	93 (75-107)	27 (22-30)	31 (23-36)	17 (11-18)	19 (14-24)
Ameliyathane	94,5 (79-108)	28 (20-30)	31 (26-36)	18 (13-18)	18 (15-24)
Test değeri (H)	2,003	2,470	0,160	4,667	2,368
P değeri	0,367	0,291	0,923	0,097	0,306
Çalışma süresi (yıl)	r= -0,019 p= 0,785	r= 0,012 p= 0,868	r= -0,003 p= 0,969	r= -0,053 p= 0,454	r= 0,025 p= 0,724
Cerrahide çalışma süresi (yıl)	r= -0,027 p= 0,701	r= 0,007 p= 0,919	r= -0,039 p= 0,583	r= -0,100 p= 0,204	r= 0,048 p= 0,498

r= Spearman korelasyon katsayısı, †Mann-Whitney U testi, H=Kruskall Wallis Testi

Tablo 5. Katılımcıların şiddete maruz kalma durumlarına göre iletişim becerilerinin karşılaştırılması (n=204)

Değişkenler	**Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği**	**Empati alt boyutu**	**Bilgilendirici iletişim alt boyutu**	**Saygı alt boyutu**	**Sosyal beceri alt boyutu**
	Med (Min-Max)	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**	**Med (Min-Max)**
Sözel Şiddete Maruz Kalma Durumu					
Evet	96 (71-108)	28 (16-30)	31 (23-36)	18 (11-18)	19 (14-24)
Hayır	93 (78-105)	26 (21-30)	30 (23-35)	16 (13-18)	18 (11-24)
Test değeri	2358,000†	2539,500†	2659,000†	2421,000†	2993,000†
P değeri	**0,001**	**0,006**	**0,017**	**0,001**	0,170
Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu					
Evet	98 (85-107)	29 (23-30)	31 (28-36)	18 (14-18)	20 (17-24)
Hayır	95 (71-108)	28 (16-30)	31 (23-36)	17(11-18)	19 (11-24)
Test değeri	752,000†	874,500†	863,000†	796,000†	727,000†
P değeri	0,104	0,319	0,288	0,139	0,077

Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumu					
Evet	96 (71-108)	28 (16-30)	31 (23-36)	17 (11-18)	19 (11-24)
Hayır	93 (78-108)	27 (21-30)	31 (24-36)	17 (11-18)	19 (15-24)
Test değeri	3601,500†	3731,500†	3504,500†	3554,000†	3744,000†
P değeri	0,586	0,852	0,407	0,473	0,881

†Mann-Whitney U testi

TARTIŞMA

Sağlık hizmetlerinin sunumunda çok önemli bir yere sahip olan cerrahi birimler, teknolojik açıdan çok farklı araç ve gerecin kullanıldığı dinamik birimlerdir. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağlık alanındaki yansımalarına paralel olarak hizmet sunulan hasta sayısındaki artış ancak personel sayısındaki artışla kompanse edilebilmektedir. Bu durum birimlerdeki sağlık personelinin hasta ve yakınları ile etkileşimini artırırken kendi aralarındaki etkileşimin de artması ile sonuçlanmaktadır. Bu dinamik ortamda hem çalışan hem hasta güvenliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu dinamik ve stres yoğunluğunun yüksek olduğu ortamlarda iletişim problemleri oluşabilmekte ve istenmeyen şiddet durumları ortaya çıkabilmektedir. Bu çalışma ile şiddete en çok maruz kalan sağlık profesyonellerinden olan hemşirelerin iletişim becerileri ile şiddete maruz kalma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puanın yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan birçok çalışmada hemşirelerin iletişim becerilerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Karadağ ve ark., 2015:160-179, Özlü ve ark., 2016:52-71, Şahin ve Özdemir, 2015:1-7). Çalışmamız bu konuda literatürle uyumlu görünmektedir. Bu hemşirelik mesleği için istendik bir durumdur. Hemşirelik lisans eğitimi kapsamında iletişim derslerinin verilmesi bu konuda olumlu katkılar sağlamış olabilir. Ancak iletişim becerilerinin değerlendirildiği ölçeklerin bireylerin kendi öz bildirimi ile değerlendirildiğini de göz önünde bulundurmanın objektif bir bakış açısı kazandırabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada hemşirelerin çok büyük bir çoğunluğunun sözel, fiziksel ya da psikolojik şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Park ve ark.'nın çalışmasında hemşirelerin şiddet prevelansı %71, ameliyathanede çalışan hemşirelerin şiddet prevalansı ise %66,2 olarak bulunmuştur (Park ve ark., 2015:87-93). Pekara ve ark ise çalışmasında en fazla şiddete maruz kalan sağlık profesyonelinin hemşireler olduğunu, hemşirelerin sözel şiddete %77,2, fiziksel şiddete %25,2 oranında maruz kaldığını saptamışlardır (Pekara ve ark., 2017:1-4). Kvas ve ark. ise hemşirelerin %61,6 şiddete maruz kaldığını belirlemişlerdir (Kvas ve Seljak, 2014:346). Kahriman ve ark. da hemşirelerin %77'sinin sözel şiddete, %11'inin fiziksel şiddete maruz kaldığını, Malliarou ve ark. ise hemşirelerin ameliyathanede %92,4 oranında sözel şiddere maruz kaldığını belirtmişlerdir (Kahriman, 2014:77-83, Malliarou ve ark., 2016:2-3). Çalışma sonuçlarımıza paralel olarak literatürde hemşirelerin şiddete maruziyetinin yüksek olduğu konusunda fikir birliği olduğu görünmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin şiddete maruziyetlerinin önlenmesi kapsamında etkin girişimlerin planlanması ve uygulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Şiddetin önlenmesi ve oluştuğunda yapılması gerekenlerle ilgili eğitim programlarının yapılması ve katılımın artırılmasının konu ile ilgili farkındalığın artmasına ve maruziyetin azaltılmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Chen, K-P., Ku, Y-C., Yang, H-F. (2012). Violence in the nursing workplace – a descriptive correlational study in a public hospital. Journal of Clinical Nursing, 22: 798–805.

Cvetıc E. (2011). Communication in the Perioperative Setting. AORN Journal, 94(3):261-270.

Davis, Y., Perham, M., Hurd, A.M., Jagersky, R., Gorman, WJ., Lynch-Carlson, D., Senseney, D. (2014). Patient and Family Member Needs During the Perioperative Period. Journal of PeriAnesthesia Nursing, 29(2):119-128.

Erıcka, S-S., Peggy W-S. (2017). Lateral vıolence ın nursıng: ımplıcatıons and strategıes for nurse educators. Journal of Professional Nursing, 33(2):113–118.

Kahriman, İ. (2014). Hemşirelerin Sözel ve Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumlarının Belirlenmesi. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 5(2):77-83.

Karadağ, M., Işık, O., Cankul, İ.H., Abuhanoğlu, H. (2015). Hekim ve hemşirelerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(1):160-179.

Kvas, A., Seljak, J. (2014) Unreported workplace violence in nursing. International Nursing Review, 61, 344–351.

Kumbasar B. (2016). Hasta Odaklı Sağlık Hizmetlerinde İletişim. HSP, 3(1):85-90.

Lewis, S.L., Dirksen, S.R., Heitkemper, M.M., Bucher, L., Camera, I.M. (2011). Medical-Surgical Nursing: Perioperative care. 8. Edtion, USA: Elsevier, 334-382.

Liu, J., Gan, Y., Jiang, H., Li, L., Dwyer, R., Lu, K., Yan, S., Sampson, O., Xu, H., Wang, C., Zhu, Yi., Chang, Y., Yang, Y., Yang, T., Chen, Y., Song, F., Lu, Z. (2019). Prevalence of workplace violence against healthcare workers: a systematic review and meta-analysis. Occup Environ Med, 76:927–937.

Malliarou, M., Karathanasi, K., Sarafis, P., Prezerakos, P., Koutelekos, J. (2016). Violence and Aggression in Operating Room. Occup Med Health Aff , 4(1):1-3.

Park, M., Cho, S-H., Hong, H-J. (2015). Prevalence and Perpetrators of Workplace Violence by Nursing Unit and the Relationship Between Violence and the Perceived Work Environment. Journal of Nursing Scholarship,47(1): 87–95.

Pekara, J., Hulinsky, P., Treslova, M. (2017). Prevalence of Violence in Nursing in the Czech Republic. Nurs Care, 6(6):1-4.

Sarı, T., Özkan, B. (2019). Yoğun bakımda çalışan hemşirelerin iletişim becerileri ile hasta bakımı konusunda zorluk yaşadıkları durumlara ilişkin yaklaşımların belirlenmesi. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi;23(2):64-72.

Şahin, Z.A., Özdemir, F.K. (2015). Hemşirelerin İletişim ve Empati Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi. JAREN, 1(1):1-7.

Özlü, Z.K., Eskici, V., Gümüş, K., Yayla, A., Özlü, İ., Aksoy, D., Yeşilay, Y. (2016). Acil birimlerde çalışan hemşirelerin iletişim becerileri ve empati düzeylerinin değerlendirilmesi. Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi, 8:52-71.

ADÖLESAN BİREYLERDE SPOR VE SALDIRGANLIK

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ[1], Halit EGESOY[2], Mehmet AYDOĞAN[3], Serpil ALAN[4]

[1]Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Yozgat / Türkiye
[2]Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli / Türkiye
[3]Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara / Türkiye
[4]Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yozgat / Türkiye

Öz: Bu araştırmanın amacı; adölesan dönemde bulunan bireylerin spor ve saldırganlık düzeylerinin incelendiği çalışmalar ve araştırmalar derlenerek, alanyazına ergenlik döneminde bulunan bireylerin saldırganlık düzeyleri ve spor arasındaki ilişki ile ilgili katkıda bulunulmasıdır. Agresif tutumların günlük hayatımızda sıklıkla bulunması hayatımızı olumsuz etkilemektedir. Bu tür olumsuz tutumlara spor sahaları, sosyal ortak alanlar ve okullar gibi birçok alanda rastlanabilmektedir. Saldırgan tavırlar toplumda, kardeşçe ve dostane bir yaşam sürdürmemize engel olmakta ve huzursuzlukların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu çalışmada adölesan dönemde bulunan bireylerin spor ve saldırganlık düzeyleri ilgili literatür taranmış, derlenmiş ve adölesan bireylerde spor ve saldırganlık düzeyleri ile ilgili durum belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birey, Spor, Saldırganlık, İlişki

GİRİŞ

Adölesan, olgunlaşma ve gelişme anlamında kullanılan bir terimdir. Bu süreçte bireyler cinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişim ve büyüme yaşarlar. Hayattaki en temel biyolojik ve sosyal geçişlerden biri olan bu dönem ergenlik ile başlar. Adölesan dönemde gelişme hızı artış göstermektedir (Akçan Parlaz vd 2012).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) adölesan dönemi 10-19 yaş arası olarak belirlemiştir. Bu dönemde çocukluk özelliklerini yetişkinlik özellikleri almakta ve bireylerde bilişsel ve psikosoyal gelişim gerçekleşmektedir (Ersoy, 2007).

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre adölesan yaş dönemleri;

- Kadınlarda 9-12 ve erkeklerde 10-13 yaş arası dönem adölesan öncesi,
- Kadınlarda 12-14 ve erkeklerde 13-15 yaş arası erken adölesan dönem,
- Kadınlarda 14-16 ve erkeklerde 15-17 yaş orta adölesan dönem,
- Kadınlarda 16-18 ve erkeklerde 17-18 yaş arsı ise geç adölesan dönem olarak ifade edilmiştir (Ardıç, 2014**).**

Bireyin Adölesan dönem, öncesi ve sonrasında düzenli olarak katıldığı spor faaliyetleri, sağlıklı bir fiziksel yapının oluşmasına, diğer yandan ruhsal gelişimine katkı sağlar. Çocukluk döneminden itibaren başlayan spor hayatı, gelecek yıllarda toplumda sorumluluk alacak bireyler arasında iyi alışkanlıkların kazanılması, iyi bağların kurulması ve sürdürülmesi için son derece önemlidir (Yazarer vd. 2004: 164).

Sporun Adölesan döneminde bulunan bireylere faydaları saymakla bitmezken, saldırganlık davranışı, sporun birçok yararına gölge düşürebilmektedir. Çoklakoğlu ve Solak'a (2014: 59) göre saldırganlık;

bir canlının bir başka canlıya zarar vermesi olarak ifade edilebilir. En temel saldırgan yaklaşımlar bir eşyayı atmaktan, bir insanı yaralamaya, kendi vücuduna zarar vermeye, bir başkasının tehdit etmeye, bir insanı toplum nezdinden küçük düşürme, bir başkasına küfretmeye veya onu yok saymaya kadar uzanan kapsamlı bir olgudur.

Saldırganlığa sebep veren etkenler başlı başına etkili olabileceği gibi bir ya da birden çok etken aynı zamanda birleşerek saldırgan tutumun meydana gelmesine sebebiyet verebilir. Aynı zamanda birey hayatında birtakım durumlarda saldırganlığa sebebiyet veren unsurlar ilerleyen zamanlarda saldırganlığın yok olmasına da katkı sunabilmektedir. Saldırganlığa etki eden etkenler; aile, karakter, çevresel etkenler ve zorbalık, alkol veya uyuşturucu madde kullanmak, kitlesel iletişim araları olarak sınıflandırılmaktadır (Bayram, 2012: 29).

Son yıllarda yapılan araştırmalarda adölesanlarda saldırgan davranışların arttığı ve ilerleyen yıllarda saldırgan davranışların bireyin sosyal uyumuna zarar verdiği bilinmektedir. Bu noktada ergenlerde saldırganlığı en aza indirecek çalışmaların yapılması önemlidir.

Agresif tutumların günlük hayatımızda sıklıkla bulunması hayatımızı olumsuz etkilemektedir. Bu tür olumsuz tutumlara spor sahaları, sosyal ortak alanlar ve okullar gibi birçok alanda rastlanabilmektedir. Saldırgan tavırlar toplumda, kardeşçe ve dostane bir yaşam sürdürmemize engel olmakta ve huzursuzlukların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Çolakoğlu ve Solak, 2014: 58).

Son zamanlarda saldırganlık içeren olayların artış göstermesi ve saldırganlık tutumunun okullarda da yaşanmaya başlaması, okul dönemindeki genç ve çocukları da kapsayacak şekilde yaygın hale gelmesi saldırganlığın durdurulması için kalıcı çözümlerin geliştirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır (Yılmaz, 2013: 13)

SONUÇ

Alan yazın incelendiğinde sporun Adölesan bireylerin saldırganlık düzeyleri üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucunu ortaya koyan birçok çalışma olduğu görülmektedir.

Taşdemir (2020) tarafından yapılan araştırmada ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda spor yapmayan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu, cinsiyet değişkenine göre, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasla saldırganlık düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bostancı ve diğerleri (2017: 205) tarafından yapılan araştırmada 11-13 yaş arasındaki öğrencilerin spor yapma durumlarına göre saldırganlık ve iyimserlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların anne- baba eğitim seviyesi, cinsiyet ve gelir seviyesi gibi değişkenlere göre anlamlı farklılıkların olduğu, spor yapmanın bireylerin saldırganlık ve iyimserlik düzeyleri üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Gökçiçek (2015: 5) tarafından yapılan araştırmada ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin spor yapan ve yapmayan olarak saldırganlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda spor yapan ve yapmayanların arasında anlamlı farklılıkların olduğu, spor yapan öğrencilerin yapmayan öğrencilere kıyasla saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Fidan (2016) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin spor yapan ve yapmayanların saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere kıyasla saldırganlık düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Çelik (2017) tarafından yapılan araştırmada özel okullarda ve devlet okullarında eğitim alan spor yapan ve yapmayan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda cinsiyet, okul türü, yaş, aile gelir düzeyi, anne eğitim durumu, kardeş sayısı gibi değişkenlere göre anlamlı farklılığın bulunduğu, özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere kıyasla saldırganlık düzeylerinin daha düşük olduğu, sporun öğrenciler üzerinde edilgen saldırganlığı azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, yaşamın en önemli ve kritik varsayılan ve duyguların en şiddetli yaşandığı dönem olarak varsayılan Adölesan dönemde, bireylerin spora yönlendirilmesinin, saldırganlık düzeyleri üzerinde olumlu etki ettiği, saldırganlık düzeylerinin azalmasına sebep olarak, daha uyumlu, sosyal ve toplumsallaşmaya yatkın bireyler yetiştirme konusunda katkı sağladığı ortaya çıkmaktadır. Belirtilen bu faydaların bireyler üzerinde etkili olması ve toplumun saldırganlık davranışından uzak, uyumlu, sosyal, saygılı bir yapıya sahip olması için, özellikle Adölesan dönemde bireylerin spora yönlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akçan Parlaz, E., Tekgül, N., Karademirci, E., Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. Turkish Family Physician, 3(4), 10-16

Ardıç, F., (2014). Egzersiz Reçetesi. Türk Fiz Tıp Rehab.Derg. 60.Pp.1-8.

Bakırcan, H. (2021). Adölesan Sporcuların Yeme Bağımlılığı Eğilimlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Hitit Üniversitesi, Çorum.

Bayram, Y. (2012). Spor Yapan ve Yapmayan 14-18 Yaş Grubu Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya.

Bostancı, Ö., Oda, B., Şebin, K. Ve Erail, S. (2017). 11–13 Yaş Öğrencilerin Spor Yapma Durumlarına Göre İyimserlik ile Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 19(4), 205-217.

Çelik, A. (2017). Devlet Okullarında ve Özel Okullarda Öğrenim Gören Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Çoklakoğlu, F. F. Ve Solak, N. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyet ve Okul Türüne Göre Saldırganlık Düzeyleri İle Empatik Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi/Çorum İli Örneği. International Journal Of Social Science, 26, 57-66.

Ersoy G (2007). Çocuk ve Genç Sporcular İçin Beslenme. Ata Ofset, 1. Baskı. Ankara.

Fidan, C. (2016). İlköğretim 2.Kademe (5.6.7.8. Sınıf) Öğrencilerinin Spor Yapan ve Yapmayanların Saldırıganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kahramanmaraş İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.

Gökçiçek, S. (2015). Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yapan Ve Yapmayan Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının Araştırılması (Samsun İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Taşdemir, D. Ş. (2020). Spor Yapan Ortaokul Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi. Çorum.

Yazarer, İ., Taşmektepligil, M. Y., Ağaoğlu, Y. S. Ve Ağaoğlu, S. A. (2004). Yaz Spor Okullarında Basketbol Çalışmalarına Katılan Grupların İki Aylık Gelişmelerinin Fiziksel Yönden Değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(4), 163-170.

Yılmaz, S. (2013). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri ile Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi. İstanbul.

SOSYLOJİK AÇIDAN SPORDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ[1], Halit EGESOY[2], Mehmet AYDOĞAN[3], Gonca DEMİR[4]

[1]Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Yozgat / Türkiye
[2]Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli / Türkiye
[3]Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara / Türkiye
[4]Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Çorum / Türkiye

Öz: Bu araştırmanın amacı; sporda şiddet olgusunun sosyolojik açıdan incelenmesi ve önlenebilmesi adına çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Günümüzde, spor alanında göze çarpan en büyük sorunların başında sporda şiddet olaylarının olduğu görülmektedir. Bu sebeple sporda şiddet kavramı toplumsal açıdan insanların hep birlikte mücadele etmesi gereken bir sorun haline gelmiştir. Sporda şiddetin ortaya çıkmasında sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal birçok neden bulunmaktadır. Bu çalışmada sporda şiddet ile ilgili literatür taranmış, derlenmiş ve sosyolojik açıdan sporda şiddet ve şiddetin önlenmesi ile ilgili durum belirtilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Spor, Sosyoloji, Toplum, Psikoloji, Kültür

GİRİŞ

Sosyoloji ve diğer disiplinlerin yanı sıra insanlık tarihi kadar eski olan şiddet olgusuna ilişkin geniş bir alanyazının olduğu bilinmektedir (Kılıç, 2014). Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından, "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" durumu olarak tanımlanmıştır. (WHO, 2002). Ayrıca alanyazın dikkate alındığında, şiddetin ev içerisinde, iş yerinde, okulda, medyada, sporda başta olmak üzere yaşamın her alanında gözlemlenebildiği görülmektedir (Aktaş, 2005, Öğülmüş, 2006, Aydın ve Özkul, 2007).

Spor, çeşitli grupların aktif olarak ilişki kurdukları ve bir bütün olarak değişen sosyal durumlarla karşı karşıya kaldıkları bir arena haline gelmiştir (Jarvie, 2005). Spor araştırmacılarının hemen hemen tamamı sporun, insanları olumsuz davranışlardan uzaklaştırdığı, karakter gelişimi, özgüvenin yükselmesi gibi birçok faydasının olduğunu ve insanlar arasında olumlu ilişkiler kurulmasında ve insanların sosyalleşmesinde önemli katkıları olduğunu savunmaktadırlar (Malmisur and Schempp, 2004; Rudd, 2005; Kılıç, 2013, Kılıç ve Aslan, 2016, Kılıç ve Arslan, 2018). Fakat, sporda şiddet olgusu sporun yukarıda bahsedilen katkılarına gölge düşürmekte ve spor kimi zaman amacının dışına çıkarabilmekte ve spor kavramına zıt davranışların görülmesine sebep olabilmektedir.

Spor literatüründeki bazı kaynaklar şiddeti incelerken şiddetin tarihsel bağlamını da göz önünde bulundurmuşlardır. Bazı araştırmacılar, Antik Yunan ve Roma oyunlarının genellikle şiddet içerikli oyunlar olduğu gerçeğini vurgulamak için Yunan ve Roma İmparatorluklarının tarihine kadar incelemelerde bulunmuşlardır (Colburn, 1989 Akt. Ziyagil vd.). Olimpik bir slogan olan "daha hızlı, daha yükseğe ve daha güçlü" (citius, altius, fortius) felsefesi ile özellikle fiziksel temasın yüksek olduğu takım sporlarında şiddet ortaya çıkarabilmektedir. Spor her ne kadar daha hızlıya, daha güçlüye ve daha yükseğe ulaşmak için yapılan büyük bir mücadele olsa da aynı zamanda da evrensel ilke ve kurallarla yapılan bir oyun, yarış ve eğlencedir. Spor, yarışma ve rakip olmanın yanında sevgi, barış ve kardeşlik olarak ta-

nımlanmaktadır. Sporu yapanların, seyirci veya taraftarların, bireysel ya da sosyal nedenlerle bu amaçları görmezlikten gelmeleri, saptırmaları, kötüye kullanmaları, spor ortamlarının şiddet içeren alanlara dönmesine sebep olabilmektedirler. (Köknel, 2000).

Şiddet ne yazık ki günümüzde, en yüksek seviyeye ulaşmış durumdadır. Günümüzde en yüksek düzeye ulaşan şiddet olgusunu tek bir faktöre bağlamak mümkün değildir. Çünkü şiddet birbiriyle çok karmaşık şekilde etkileşim gösteren pek çok faktörün birleşiminin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Morris, 2002; Mutza ve Jürgen 2009).

Spor ortamlarında rakip takım oyuncularına ve izleyicilerine yönelik psikolojik, sözel, fiziksel, şiddet, sporun, birey ve toplum üzerindeki olumlu etkilerinin arka plana atılmasına sebep olmaktadır. Alanyazında sporun fiziksel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişim üzerindeki olumlu etkilerini ortaya çıkaran birçok araştırma bulunmaktadır (Çakıroğlu, Sökmen ve Arslanoğlu, 2013; Kaplan ve Çetinkaya 2014; Yalçın ve Balcı, 2013). Özellikle ergenlik döneminde çocukların sportif aktivitelere yönlendirilip, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak büyük önem arz etmektedir. Bu olumlu davranışları kazanmalarını amaçlarken, spor ortamlarında şiddet olaylarına tanık olmaları, ergenlerin spor olgusunu farklı algılanmasına sebep olabilmektedir. Evde, arkadaş çevresinde, okulda, spor sahalarında ve diğer alanlarda baskılanan, anlaşılmayan, kendini ifade edemeyen gençler genellikle kendini ifade etme yolu olarak saldırganlığa başvurabilmekte bu durumda okullarda, sportif faaliyet alanlarında ya da eğitim verilen diğer alanlarda ciddi sorunlara sebep olabilmektedir (Karataş ve Gökçakan, 2009).

Sporda ortaya çıkan şiddet olaylarının birçok kaynağı olabilmektedir. Bunları;

- Oynanan oyunun özelliği,
- Sporcular,
- Hakem,
- Spor yöneticileri,
- Tribün liderleri,
- Antrenörler,
- Taraftarlar,
- Yazılı ve görsel medya olarak sıralayabiliriz (Ayan, 2006)

Şiddet olayları, bireysel ve toplumsal etkenlerin birlikte şekillendirdiği olaylar olarak tanımlanabilir. Bireysel şiddetin, bireyin mensubu olduğu toplumsal koşullardan ayrı düşünülemeyeceği ve toplumsal düzeyde yaşanan şiddet olaylarının da, bireyin kişilik özelliklerinden ayrı tutularak değerlendirilemeyeceği önemli bir anekdot olarak görülmektedir (Ayan, 2006).

Sporda şiddet sadece fiziksel olarak değil, psikolojik ve cinsel olarak da ortaya çıkabilmektedir.

Sporda fiziksel şiddet, toplumsal hayatta ve sporda en sık görülen şiddet çeşidi olarak görülmektedir. Fiziksel şiddet bilhassa bedene yönelik olup, fiziksel güç temellidir. Müsabaka esnasında sporcuların birbirlerine tekme atma, tükürme, yumruklama, gibi müdahalelerde bulunması fiziksel şiddete örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca sporcuların kale direklerine veya çimle tekme atmaları, tenisçilerin raketlerini yere fırlatmaları, seyircilerin hakemlere ve sporculara pet şişe, bozuk para, çakmak gibi yabancı maddeler atmaları da fiziksel şiddet örneklerindendir (Kılıç, 2019).

Sporda cinsel şiddet, bireyin cinsel bir obje gibi görülmesi, gözle ya da sözle taciz edilmesi cinsel şiddete birer örnektir (Kılıç, 2017). Seyircinin sporcuların belirli özel bölgelerine odaklanması, fiziksel temas gerektiren sporlarda ya da antrenmanlarda antrenör sporcu arasında spor ahlakına aykırı eylemlerde bulunulması ve bu durumun gizli kalması için sporcunun tehdit edilmesi, sporla ilgili olmayan reklamlarda ya da programlarda sporcuların bir obje olarak kullanılmaları, kameraların sporcuların cinsel bölgelerine odaklanması gibi durumların birçoğu sporda cinsel şiddet olarak görülmektedir

Sporda psikolojik şiddet, psikolojik şiddet sporda fiziksel şiddet kadar sık görülen bir diğer şiddet türüdür. Psikolojik şiddet, fiziksel şiddetten bağımsız olarak gerçekleşse de her zaman fiziksel şiddete dönüşme riski taşımaktadır. Sporda psikolojik şiddet; sporcunun, seyircinin, antrenörün rakibe, kendi takımının oyuncularına ya da hakeme küfür etmesi, bağırması, hakaret etmesi, onu aşağılaması, jest ve mimiklerle eleştirmesi şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, müsabaka dışında da gerçekleşebilir. Antrenmanlarda ya da müsabaka arasında antrenörün kişiyi aşağılayıcı söylemlerde bulunması, aktif spor müsabakasına katılmasına fırsat vermemesi ve yedek oynatması da psikolojik şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır (Kılıç, 2019).

SONUÇ

Sporda şiddet kavramı günümüzde bütün dünya ülkelerinde toplumsal bir sorun olarak boy göstermektedir. Hem bireysel hem de takım sporları olmak üzere bütün spor branşlarında şiddet olgusu karşımıza çıkabilmektedir. Şiddet olgusunun sürekli spor kavramıyla beraber anılması, toplum içerisinde şiddet davranışının sporun bir parçası olarak görülmesine ve şiddetin spor olgusu içerisinde meşrulaşmasına yol açmaktadır.

Alanyazında sporda şiddet ile ilgili yapılan çalışma sonuçlarına bakacak olursak; Kılıç' ın (2019) yapmış olduğu bir araştırmada, şiddet davranışının hem bireysel hem de takım sporlarında, sporcu, antrenör, seyirci ve bunlara oranla daha düşük seviyede hakeme karşı sergilendiği sonucunu ortaya koymuştur.

Yılmaz'ın (2009) yapmış olduğu gazete haberinde, 2004-2010 yılları arasında oynanan sezonlarda toplamda 471 taraftarın gözaltına alındığı ve bu taraftarlara verilen cezaların 169'unun küfürlü ve kötü tezahürattan, 44'ünün meşale yakmaktan, 170'inin yasaklı madde bulundurma ve kullanma, 62'sinin spor alanlarına zarar verme, 26'sının ise spor alanlarına girme suçlarından uygulandığı bildirilmiştir. Bu çalışma sonucunda spor alanlarında hem fiziki hem de psikolojik şiddet olaylarının meydana geldiğini görülmektedir.

Özen, Eygü ve Kabakuş'un (2013) üniversite öğrencilerinin sporda şiddet ve saldırganlık olaylarını araştırdıkları çalışmada, öğrencilerin %2,12 oranında taraftar oldukları takımın katılımcıları ile birlikte çirkin ve kötü tezahürat ederim sonucuna varmışlardır. Çirkin ve kötü tezahürat psikolojik şiddete örnek teşkil etmektedir.

Takım sporlarında özellikle de futbol branşından psikolojik şiddet genellikle seyirci şiddeti olarak da ortaya çıkabilmopkjb ektedir. Kitle psikolojisiyle hareket eden seyircinin, çoklu veya birbiri üstüne geçen kimlikleriyle (Washington and Karen, 2001) farklı sosyal statülere mensup bireylerin bir araya geldiği bir sosyal gurup olduğu düşünüldüğünde, farklı statüdeki bireylerin gündelik yaşamda kendilerinden beklenmedik davranışları spor alanlarında rahat bir şekilde ortaya koymaları söz konusudur (Akt. Gür, 2015).

Çağlayan ve Fişekçioğlu'nun yaptığı çalışmada futbol seyircisinin en yüksek %35'inin lise mezunu olduğu ve yapılan küfürlü, şiddet içeren davranışlara katılma yönünden yine lise öğrencilerinin en yüksek frekansa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bayram'ın (2011) yapmış olduğu araştırmada stadyum içinde ya da dışında kavgalı ya da yaralanmalı bir olay olduğunda kavgaya karışan kişilerden %1,75'inin lise mezunu olduğu görülmüştür. Ayrıca Emniyet Müdürlüğü kayıtlarına bakıldığında olaylara karışan kişilerin sadece %6,62'sinin okuryazar olduğu belirlenmiştir. Sosyolojik açıdan bakıldığında sporda şiddet davranışlarının toplumun okur yazarlık seviyesiyle ilişkili olduğu görülmektedir.

Girginer, Aydın ve Cavdar'ın (2006) üniversite öğrencilerinin şiddet konusuna yaklaşımlarını inceledikleri çalışmada, öğrencilerin şiddetin en fazla görüldüğü spor dalı olarak %94,9 ile futbol cevabını verdikleri tespit edilmiştir. Günümüzde fiziksel ve psikolojik şiddetin en fazla görüldüğü branşın futbol olduğu görülmektedir. Buna sebep olarak futbol branşının sosyolojik açıdan bakıldığında toplumlar arasında en yaygın branş olması ve taraftarlık duygusunun en yoğun yaşandığı branş olması gösterilebilir.

Sonuç olarak, spor alanlarında en yaygın görülen şiddet türlerinin psikolojik ve fiziksel şiddet olduğu görülmüştür. Şiddet probleminin önüne geçilmesi için, sosyolojinin başrolünde bulunan insanın toplumsal, sosyal kuralları ve ahlak yapısını benimsemesi sağlanmalıdır. Ayrıca sporun dostluk kardeşlik özelliklerini sahip olduğu düşüncesini benimsemelerine ve saygı duyma, ahlaki kurallara uyma gibi örnek davranışları benimsemelerine teşvik edilmeleri ile beraber yasa ve kanunları (6222 sayılı kanun) caydırıcı özelliklerle güncelleyerek sporda şiddet olgusunun önüne geçilmesi sağlanmalıdır. Ancak sporda şiddetin toplumsal açıdan önlenmesinde en büyük etkenin ceza ve yaptırımlar değil, toplumunun bu konuda bilinçlendirilmesinin sağlanması olduğunu söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

Aktaş, A.M. (2006). Aile içi şiddet. Ankara: Elma Yayınları.

Ayan S. (2006). Şiddet ve fanatizm. Ç.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 7(2):191-209

Aydın, Ş.ve Özkul, E. (2007). İşyerinde Yaşanan Psikolojik Şiddetin Yapısı ve Boyutları: 4- 5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 7(2): 169- 186.

Colburn K. (1989). Deviance and legitimacy in ice hockey: A microstructural theory of violence. In DH. Kelly (Ed.), Deviant Behaviour. New York: St. Martins Press

Çakıroğlu,T., Sökmen, T., Arslanoğlu, E, (2013). Judo teknik antrenmanı ve oyunların 8–10 yaş grubu erkek çocukların fiziksel gelişim düzeyleri üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi, 11 (2): 73-79

Elias, N. (1976). Sport et violence, Actes de la Recherche en Sciences Sociales, 2(6): 2-21

Girginer, N., Aydın, S. and Cavdar, Z. (2006). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet konusunda yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 169-198.

Gür, B. (2015). Evrensel Bir Sorun: Sporda Şiddet. Yüksek Lisans Tezi. Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Sağlık Bilimleri Enstitüsü Gazi Üniversitesi Ankara.

Jarvie G. (2005). Introduction: Sport, Racism and Ethnicity. In: Sport, Racism and Ethnicity. Ed: Jarvie G, Taylor and Francis e-Library.

Kaplan, Y. ve Çetinkaya, G. (2014). Spor yoluyla toplumsallaşma-yeniden toplumsallaşma süreci. International Journal of Science Culture and Sport. Special Issue 2, 120-125.

Karataş Z. ve Gökçakan Z. (2009). Psikodrama teknikleri kullanılarak yapılan grup uygulamalarının ergenlerde saldırganlığı azaltmadaki etkisinin incelenmesi. Türk Psikiyatri Dergisi. 20(4):357-366.

Kılıç, M. (2013). Tek Partili Dönemde Türkiye'de Modern Sporun Teşekkülü, Tarih Okulu Dergisi, 14(1):27-53.

Kılıç, M. (2014). Gençliğin Şiddet Algısı: Düzce İli Örneği. A. Ertuğrul (Ed.), Düzce'de Tarih ve Kültür. (ss.216-224), Bursa: Gaye Kitabevi.

Kılıç, M. (2016). Gençlik Şiddet ve Serbest Zaman, İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.

Kılıç, M. (2019). Sosyolojik Açıdan Sporda Şiddet Olgusu: Bütüncül Bir Bakış. Muhakeme Dergisi/Journal, 2 (1). 83-98

Kılıç, M. ve Arslan, A. (2018). Parçalanmış Aileye Mensup Lise Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Sporun Etkisi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17(66): 505-517.

Köknel, Ö. (2000). Bireysel ve toplumsal şiddet. İstanbul:Altın Kitaplar Yayınevi.

Malmisur, M. C., and Schempp, P. G. (2004), "SportParticipation: its influences on Juvenile Delinquency",International Journal of Physical Education, 21(3):1-5.

Morris, C. (2002). Psikolojiyi anlamak. (Çev. Ed.H.Belgin Ayvaşık, Melike Sayıl). Ankara.

Mutza M., & Jürgen B. (2009). The role of sports for violence prevention: sport club participation and violent behavior among adolescent. International Journal of Sport Policy. 1(3):305-321.

Öğülmüş, S. (2006). Okullarda şiddet ve alınabilecek önlemler. Eğitime Bakış, 2(7), 16-24.

Rudd, A. (2005). Which "Character" Should Sport Develop? , Physical Educator, 62(4):205-211).

World Health Organization (2002) World Report on Violence and Health. Geneva: WHO. http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582

Yalçın U., ve Balcı V. (2013). 7-14 yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi." SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, XI (1): 27-33

Ziyagil, M.A., Bilir, P., Çekin, P., Temur, C.S. (2012). Türkiye'de Sporda Saldırganlık, Şiddet ve Çözüm Önerileri. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 7/1.

TOPLUMSAL CİNSİYET KADIN SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER?

Saliha ÖZPINAR

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD. Antalya / Türkiye

Öz: Bilindiği gibi insanların biyolojik cinsiyeti doğal, toplumsal cinsiyeti, kısaca, kadın ve erkek olarak insanlara biçilen roller ve kalıplardır. Toplumsal cinsiyet sosyo-kültürel bir olgudur. Başka bir ifade ile sonradan öğrenilir. Bu nedenle toplumdan topluma, aynı toplumda bir zaman diliminden diğerine farklılıklar gösterebilir. Toplumsal cinsiyet her iki cinsiyeti etkilemekle birlikte özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadın aleyhine fazla ve daha yoğun yaşanır. Biyolojik farklılıklar nedeni ile üreme sağlığı sorunları ile ilgili olarak kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikler doğumdan ölüme kadar kadınların aleyhine sürerken; toplumsal cinsiyet etkilerinin bir sonucu olarak da kadının sağlık hakkından yaşam hakkına kadar geniş bir perspektifte kadın yaşamını negatif olarak etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı" özellikle kadın sağlığı boyutu ile özelde kadın sağlığını genelde toplum sağlığını etkileyen önemli bir faktördür. Bu yazıda kadınlarda cinsiyet temelli ayrımcılık birleşenleri ve kadın sağlığı üzerine etkileri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Sağlık

Sağlıklı olmak çok boyutlu ve karmaşık süreçlerle sağlanabilir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sağlığın tanımı; sadece hastalık ve sakatlığın olmaması değil, bireyin bedensel, zihinsel ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olmasıdır. Sağlık durumu farklılıkları %15 oranında kişinin yaşı, cinsiyeti gibi genetik ve biyolojik farklılıklara bağlanabilir. Bunun dışında kalan etmenler ise değiştirilebilir, iyileştirilebilir özellikler taşıyan etmenlerdir. Bunlar sağlığın sosyal belirleyicileridir. Cinsiyet (sex)", kadın ya da erkek olmak fizyolojik ve biyolojik farklılığı yansıtırken, toplumsal cinsiyet kadın sağlığını etkileyen ve bu etkisi giderek önemi daha iyi kavranabilen önemli bir sosyal belirleyicidir.

Cinsiyet hem biyolojik hem de sosyal açıdan kadın sağlığı üzerinde önemli etkilenimlere sahiptir. Biyolojik farklılıklar nedeni ile üreme sağlığı sorunları ile ilgili olarak kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikler doğumdan ölüme kadar kadınların aleyhine sürerken; toplumsal cinsiyet ayrımcılığı da kadının sağlık hakkından yaşam hakkına kadar geniş bir perspektifte kadın yaşamını negatif olarak etkilemektedir. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet ayrımcılığı" özellikle kadın sağlığı boyutu ile özelde kadın sağlığını genelde toplum sağlığını etkileyen en önemli faktörlerden birisidir.

Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın küresel düzeyde belirlenmesi için Dünya Ekonomi Forumu ilk olarak 2006 yılında cinsiyet eşitliği raporunu yayınlamıştı. Küresel Cinsiyet Eşitliği Uçurumu Endeksi kadınlarla erkekler arasında dört temel kategorideki kadın erkek eşitliği farkını incelemektedir: ekonomiye katılım ve fırsat; eğitime katılım; sağlık ve sağ kalım; siyasi güçlenme. 2006 tarihinde Birleşmiş Milletler tarafından ilk kez yapılan Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu' da Türkiye, 115 ülke arasında 105. Sırada yer alırken, "Kadınların ekonomik katılımı ve fırsat eşitliği" konusunda 106. sırada yer alırken, eğitimde 92., sağlıkta 85. ve politik katılımda 96. sırada yer aldı. Dünya Ekonomik Forumu'nun (DEF) 2018 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre ise Türkiye, cinsiyet eşitsizliğinde 149 ülke arasında 130. sırada. Türkiye, 149 ülke arasında, "Kadınların ekonomik katılımı ve fırsat eşitliği" konusunda 131. sırada yer alırken, eğitimde 106., sağlıkta 67. ve politik katılımda 113. sırada görünüyor. Türkiye'nin geride bıraktığı ülkeler sırasıyla şöyle: Fildişi Sahili, Bahreyn, Nijerya, Togo, Mısır, Moritanya, Fas, Ürdün, Umman Sultanlığı, Lübnan, Suudi Arabsitan, İran, Mali, Kongo Demokratik

Cumhuriyeti, Çad, Suriye, Irak, Pakistan, Yemen (The Global Gender Gap Report; 2006, 2016, 2017, 2018). Türkiye'nin 2006 ve 2018 raporlarındaki puanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet ayrımı endeksi, Türkiye

Cinsiyet Ayrımı Endeksi, Türkiye	2006	2016	2017	2018
Genel Sıra	105	130	131	130
Ekonomik Katılım ve Fırsatlar	106	129	128	131
İşgücüne katılım	110	130	131	133
Ücret eşitliği	54	98	94	114
Tahmini gelir	72	121	122	123
Hakim, üst düzey görevli ve yönetici	98	110	107	125
Uzman ve teknik çalışanlar	82	102	104	109
Eğitimsel Kazanım	92	109	101	106
Okuryazarlık	1	101	94	95
İlköğretime kayıt	99	95	97	96
Ortaöğretime kayıt	105	114	110	115
Yükseköğretime kayıt	84	105	105	108
Sağlık ve Yaşam Süresi	85	1?	59	67
Doğumda cinsiyet oranları(K/E)	1	1	1	1
Sağlıklı yaşam beklentisi	92	1?	68	75
Siyasi Güçlenme	96	113	118	113
Kadın Parlamenterler	106	100	108	100
Kadın Bakanlar	105	137	135	140
Kadın devlet başkanı (son 50 yıl)	19	39	38	40
Değerlendirmeye alınan toplam ülke sayısı	115	144	144	149

Kaynak:Dünya Ekonomik Forumu'nun (DEF)

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığının bir sonucu olarak kadınlar toplumda birçok alanda eşitsizliğe maruz kalmaktadırlar. Kadının bu haklarından yararlanamaması onu hem sosyal alanda ötelemekte hem de sağlığını olumsuz etkilemektedir. Kadının toplumdaki eşitsizlik alanlarını kısaca şu şekilde sıralayabiliriz: (Yoldaşcan, 2018)

1- Anne karnında / dünyaya gelmede

2- Çocuklukta / bakımda
3- Eğitimde
a. Eğitime katılma
b. Eğitim süreçlerinde
4- Topluma katılmada eşitsizlik
a. Kadından arındırılmış bölgeler
b. Kadından arındırılmış işler
c. Cinsel taciz/ fiziksel taciz - şiddet
d. Politik faaliyetlerde eşitsizlik
e. Bilimsel faaliyetlerde eşitsizlik
5- Aile biriminde eşitsizlik
a. Eş seçiminde eşitsizlik
b. Aile yönetiminde eşitsizlik
c. İş bölüşümünde eşitsizlik
d. Mülkiyet ve mirasta eşitsizlik
6- İş yaşamında eşitsizlik
a. İsdihdamda eşitsizlik
b. Emeğin ücretlenmesinde eşitsizlik
c. İş yönetiminde eşitsizlik

Kadınlar hem biyolojik özellikleri hem de maruz kaldıkları cinsiyet temelli ayrımcılık nedenleri ile erkeklerden daha fazla sağlık hizmeti kullanımına gereksinimleri vardır. Biyolojik açıdan kadın ve erkeği ayıran üreme sistemleri arasındaki farklılıktır. Kadınların üreme kapasiteleri doğurganlığının kontrolü, gebelik ve doğum ile ilgili "özel gereksinim"lerinin olmasına neden olmaktadır. Üreme sistemleri dışında genetik, hormonal ve metabolik değişiklikler de kadın ve erkeklerde kalp hastalıkları, enfeksiyonlar ve birçok oto-immün sistem sorunlarının görülme sıklığında farklılıklara neden olmaktadır. Biyolojik cinsiyet farklılıkları kadınların ve erkeklerin sağlık hizmeti gereksinimlerini de etkilemektedir. Ancak bununla birlikte cinsiyet temelli ayrımcılık bakış açısıyla, kadın olmak sağlık hizmetlerinden yararlanma için bir dezavantaj durumunda görünmektedir (Özpınar, 2018). Öyle ki; kadın kategorisinde olmak, erkek kategorisinde olmaya göre kadınların kaynaklara daha az ulaşmasını ve elde etmesi sonucunu hazırlar. Bu durum kadınların sağlık hizmet kullanımında maruz kaldıkları önemli eşitsizliklerdendir ve tartışılmaz bir biçimde hem kadın hem çocuk sağlığını ve dolayısıyla toplum sağlığını etkileyen oldukça önemli bir belirleyicidir (Akın, 2018).

Dünyanın değişik yerlerinde durum farklı olmasına rağmen sağlık hizmetine ulaşımda cinsiyet farklılığının olduğuna dair önemli kanıtlar vardır. Gelişmiş ülkelerde yapılan birçok araştırmada kadınların sağlık hizmetlerini erkeklere göre daha çok kullandıkları saptanmıştır. Ancak özellikle de gelişmekte olan ülkelerde ve gelişmiş ülkelerin yoksul bölgelerinde yaşayan kadınlar sağlık hizmetlerine ulaşamamaktadırlar. Parayı genellikle erkekler kontrol eder. Bu sağlık hizmetine ulaşmada ve harcama yapmada kadınları engeller. Parasal zorlukların yanında gelenek ve kültürel değerler de kadınların sağlık hizmetlerini kullanımını olumsuz etkilemektedir. Örneğin; kadının yalnız dışarı çıkmasının engellenmesi ve kadın sağlık çalışanların olmadığı durumlarda da erkeklerin tedavi yapmasının kadın ve ailesi için bir şerefsizlik olarak algılanabileceği için kadın bakım almaktan kaçabilir (Buvinic, 1998; Özpınar, 2018).

Ekonomik, sosyal ve kültürel engellerin yanı sıra kadınların kendilerinin duygusal ve kognitif kapasiteleri de onların sağlık bakımına ulaşmasını engeller. Eğitim eksikliği özgüveni olumsuz olarak etkilediği gibi aynı zamanda kadının kendisine olan saygısını da azaltarak kadının kendi vücudunu tanıyarak sağlık bakımı ihtiyaçlarını doğru bir şekilde saptamasını engeller. Düşük özgüven kadınların talep etme yeteneklerini kısıtlar ve bu eğer toplumun uygun görmediği bir problemse mahcubiyet ile pekiştirilebilir (Özpınar, 2020).

Toplumsal cinsiyetin etkileniminde kalan geleneksel kadın sağlığı hizmetleri özellikle kadınların üreme çağlarında özellikle kontrasepsiyon ve doğuma (güvenli) odaklanmıştır. Bu ana-çocuk sağlığı problemlerinin yoğun olduğu, ölüm oranlarının yüksek olduğu bölgelere uygun bir mantıktır. Ancak bu milyonlarca genç kadının ve postmenapozal dönemdeki kadınların sağlık ihtiyaçlarının göz ardı edildiği anlamına da gelmektedir (Şimşek, 2012).

Yoksulluk, sağlık için en belirleyici risk faktörüdür. DSÖ'ye göre yoksulluk bugün dünyada hastalık ve ölümlerin en büyük nedenidir. Dolayısıyla yoksulluğun en fazla görüldüğükadınlar, yoksulluğun neden olduğu sağlık sorunlarından en fazla etkilenen gruptur. Kadınların gelire, üretim araçlarına ve kaynaklara eşitsiz erişimi gibi yoksullukla doğrudan ilişkili olan faktörler kadar, çocuk yaşta evlendirilmeleri, hareketliliklerinin kısıtlanması, üreme konusunda kendi kararlarını veremiyor oluşları gibi sonuçları olan cinsiyet eşitsizliği de kadınları yoksulluk döngüsüne sokmaktadır.

Kadın yoksulluğunda sosyal korunma yoksulluğu özellikle sağlık risklerinin artması ve sağlığa erişim yönünden oldukça önemlidir. Yoksulluk,

- Sağlık risklerinbin artmasında
- Hastalıkların erken tanı ve tedavisinde
- Sağlık Hizmetlerine ulaşım ve kullanımda
- Sağlık hizmeti sunanların kadın ve erkeklere yaklaşımında farklılıklar yaratabilmektedir.

Yoksul kadın sosyal korunmadan da yoksundur ve bu da sosyal güvenlik şemsiyesinin dışına itilmesine, malullük, yaşlılık, işsizlik, hastalık gibi risklere karşı korumasız kalmalarına yol açarak onları yoksulluğa itmektedir. Sosyal güvenlikten yoksunluk, kadın yoksulluğunun en açık görünümlerinden biridir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranlarının düşüklüğü, ücretsiz aile işçiliği ile enformel ekonomik faaliyetlerinin yüksekliği ve sosyal güvenlik sistemimizin çalışmaya dayanması, büyük oranda kadını ya sosyal güvenlik çatısının dışına itmekte veya eşine ya da babasına bağımlı olarak "bu çatının altına sığınmasına" yol açmaktadır. Bu durum özellikle kadınlarda sağlık hakkından yararlanmayı etkileyen önemli bir faktördür. Çok sayıda içerisinde yaşayan pek çok hamile kadın, acil durumlarda dahi tıbbi olanaklara ulaşamamaktadır. Türkiye'de ise bahsedilen bu kısıtlılıkların yanı sıra, kadınların okuma yazma bilmemeleri veya Türkçe konuşamamaları ve ataerkil cinsiyet rejiminin yol açtığı baskı da, onları başta en temel ihtiyaçları olan sağlık kurumları olmak üzere her tür kamu kurumuna erişmekten alıkoyabilmektedir.

Nüfusun yaklaşık yarısını oluşturan kadın nüfusunun yetkili pozisyonlarda daha fazla yer alması, kadın vatandaşların sorunları ve ihtiyaçlarına daha etkili çözüm getirilmesi anlamına gelmektedir. Ancak durum böyle olmadığında kadın sorunları ve bununla doğru orantılı olan kadın sağlığı düzeyi de istendik düzeye ulaşamamaktadır.

Mevcut veriler açık olarak göstermektedir ki "Toplumsal Cinsiyet ayırımcılığı" kadın erkek arsındaki eşitsizliklere, kadınların özellikle fiziksel, zihinsel ve sosyal sağlıkları bu ayırımcı uygulamalardan son derece olumsuz etkilenmekte ve onların giderek sosyal yaşamdan dışlanması sonucunu hazırlamaktadır. Bu durumda bütün faktörlerin dikkate alındığı müdahale programlarının yaşama geçirilmesi ve kadınların ekonomik ve sosyal yasamda etkin bir biçimde yer almalarına engel olan tüm koşulların ortadan kaldırılması hem kadın sağlığı hem de toplum sağlığı açısından son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

Akın A. "Toplumsal Cinsiyet, Eşitlik ve İnsan Hakları". Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığı. Ed: Akın A, Özpınar S. Nobel Yayınevi. Aralık 2018

Adaman, F., Keyder, Ç. " Türkiye'de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma Avrupa Komisyonu, Sosyal Dışlanma ile Mücadelede Mahalli Topluluk Eylem Programı 2002-2006 Raporu, internet Adresi: http://ec.europa.eu/ employment_social/ social_inclusion/docs/2006 /study_turkey_tr.pdf

Buvınıc M. (1998), Women in Poverty: A New Global Underclass,http://www.eif.gov.cy/mlsi/dl/genderequality.nsf/0/12D2A22FAC60DA74C22579A6002D950 A/$file/womeninpoverty.pdf

DÜNYA EKONOMİK FORUMU'NUN (DEF) 2018 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu, 2006. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2018.pdf

Şimşek H., Kılıç B. Sağlıkta Eşitsizlikler. Sağlıkta eşitsizliklerle ilgili temel kavramlar. Türkiye Halk Sağlığı Dergisi 2012;10(2)

Özpınar S. (2018). Sosyal Dışlanma ve Kadın Sağlığı. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığı Kitabı. Editör: Akın A, Özpınar S. Nobel Kitabevi, Ankara

Özpınar S. Kadın Sağlığı Açısından Ayrımcılık. Toplum ve Hekim. 2020;35(2):111-122

Yoldaşcan E. "kadın ve Üreme Sağlığı". Temel Halk Sağlığı. Editörler: Akbaba M, Demirhindi H. 2018. Ss: 73-85

6. ULUSLARARARASI FARKLI ŞİDDET BOYUTLARI VE TOPLUMSAL ALGI KONGRESİ

SÖZEL ÖZET SUNUMLAR

TOPLUMSAL CİNSİYET KADIN SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER?

Saliha ÖZPINAR

Türkiye

Öz: Bilindiği gibi insanların biyolojik cinsiyeti doğal, toplumsal cinsiyeti, kısaca, kadın ve erkek olarak insanlara biçilen roller ve kalıplardır. Toplumsal cinsiyet sosyo-kültürel bir olgudur. Başka bir ifade ile sonradan öğrenilir. Bu nedenle toplumdan topluma, aynı toplumda bir zaman diliminden diğerine farklılıklar gösterebilir. Toplumsal cinsiyet her iki cinsiyeti etkilemekle birlikte özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadın aleyhine fazla ve daha yoğun yaşanır. Biyolojik farklılıklar nedeni ile üreme sağlığı sorunları ile ilgili olarak kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikler doğumdan ölüme kadar kadınların aleyhine sürerken; toplumsal cinsiyet etkilerinin bir sonucu olarak da kadının sağlık hakkından yaşam hakkına kadar geniş bir perspektifte kadın yaşamını negatif olarak etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı" özellikle kadın sağlığı boyutu ile özelde kadın sağlığını genelde toplum sağlığını etkileyen önemli bir faktördür. Bu yazıda kadınlarda cinsiyet temelli ayrımcılık birleşenleri ve kadın sağlığı üzerine etkileri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Sağlık

SOSYAL MEDYADA ALGI YÖNETİMİ VE ONUN ŞİDDET SÖYLEMİNE ETKİSİ: 3 KASIM 2021 TARİHİNDE TWİTTER 'DA KULLANILAN #ÖLMÜŞ HASHTAG ÖRNEĞİ

Mihalis (Michael) KUYUCU

Türkiye

Öz: 3 Kasım 2002 Türk siyasi tarihinde koalisyon iktidarlarıyla geçen doksanlı yılların ardından tek partili iktidar döneminin başladığı tarih olmuştur. Bu tarihte yapılan seçimlerde seçim barajını geçen ve mecliste en çok milletvekiline sahip olmayı başaran Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye Cumhuriyeti tarihinde aralıksız en uzun süreli iktidarda kalan parti olma unvanını da elde etmiştir. 2002 yılında yapılan ve AK Parti'nin tek başına iktidar olmasıyla sonuçlanan seçimlerin on dokuzuncu yıl dönümü olan 3 Kasım 2021 Çarşamba günü, sosyal medya aracılığı ile yapılan bir algı operasyonuna tanıklık ederek tarihe geçmiştir. Söz konusu gün Twitter'da gece yarısı başlayan ve sabaha doğru artan #ölmüş hashtag'i ile Cumhurbaşkanı ve aynı zamanda AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sağlık durumu ile ilgili olumsuz haberler yapılmıştır. Gün boyunca bu hashtag ile gündemde Erdoğan'ın sağlık durumu ile ilgili haberler ilk sırada yer almıştır. Twitter 'da açılan #ölmüş hashtag'i aracılığı ile Cumhurbaşkanı'nın sağlık durumunun kötü olduğu ve öldüğü şeklinde haberler yapılarak kamuoyu meşgul edilmiştir. Bu haberler 3 Kasım tarihinin öğleninde yaygınlaşmış ve bundan sadece toplum değil ekonomik gündem de etkilenmiştir. Haberlerin yayılması ile döviz kurunda yükselme, borsada ise ani düşüşler yaşanmıştır. Haberin yalan ve asılsız bir iddia olduğunun ortaya çıkmasından sonra Twitter'da #ölmemiş hashtag'i ile haberler yapılmaya devam edilmiştir. 3 Kasım 2021 gününün tamında Türkiye Twitter gündeminde kalan #ölmüş, #ölmemiş, #RecepTayyipErdoğan hashtag'leri bir kez daha sosyal medya aracılığı ile yanıltıcı haber yapmanın ve sosyal medya aracılığı ile yapılan algı yönetiminin zararları tartışmaya açılmıştır. Söz konusu gün, 23 saatte #ölmüş etiketi ile 42bin, #ölmemiş etiketi ile 4 bin 800 ve #RecepTayyipErdoğan etiketiyle 20 binin üzerine tweet yazılmıştır. Bu çalışmada bu algı yönetimi ve kamuoyunu yanıltma girişimi sırasında yazılan iletilerde kullanılan söylem araştırılmış ve sahte bir kamuoyu yaratmak isteyen tarafla bunun doğru olmadığını dile getiren taraflar arasında yaşanan tweet atışmalarındaki şiddet söylemi incelenmiştir. Türkiye'de son yıllarda yaşanan siyasi ve sosyal kutuplaşmanın etkisi ile şiddet söylemlerinin özellikle sosyal medya platformu Twitter'da arttığı bir dönemde, sosyal medyanın bir kez daha algı yönetimi yaparak, kamuoyunu yanıltıcı haberler yayma suretiyle toplumu nasıl şiddete yönlendirdiği konusu tartışılmıştır. İletilerde yer alan ifadelerin içerdiği "şiddet" fiziki bir savaşın nasıl da sanal bir savaşa dönüştüğünü göstermiştir. Çalışmada sosyal medyanın algı yaratmadaki gücü ve bunu yaparken toplumu nasıl olumsuz bir psikolojiye ittiği üzerinde durulmuş ve bunun önlenmesi için bazı çalışmaların yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Twitter başta olmak üzere sosyal medya aracılığı ile yapılan algı yönetimlerinin anlık dahi olsa kamuoyunu yönlendirebileceği ve toplumsal psikolojide infilaklar yaratabileceğine dair endişelerin dile getirildiği araştırmada, bunun önüne geçilmesi için bazı önerilerde de bulunulmuştur. Bu tür algı operasyonlarının önüne geçilmesi için toplumun dijital okuryazarlığının arttırması gerektiği gibi toplumun sosyal medyadan edindiği bir haber veya bilgiyi her defasında farklı kaynaklardan da teyit etmesinin önemini anlaşılmasına yönelik bilgilendirici çalışmalarda bulunulması gerekmektedir. Küresel çaplı bir sorun olan sosyal medyada yanlış haberler aracılığı ile algı yönetim teşebbüslerinin uzun vadede olmasa da kısa vadede anlık olarak arzulanan hedefe ulaşmasında önemli bir rol oynayan Twitter adlı sosyal medya platformu başta olmak üzere buna öncülük eden tüm platformlara karşı uluslararası bir hukuk stratejisinin yaratılması gerekmektedir. NATO, Birleşmiş Milletler gibi insanlığı sıcak savaşlardan korumaya yönelik yapılanmalara

benzeyen bir uluslararası sanal sosyal medya paktının kurularak tüm devletlerin sosyal medyanın bu tür toplumsal zararlarına yönelik ortak bir çatı altında, ortak bir hukuk stratejisi belirleyip bunu uygulamaya sokması gerektiği yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Algı Yönetimi, Twitter, Hashtag

TOPLUMSAL ŞİDDETİN GENEL YANSIMASININ FARKLI AÇILARDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yasemin KÜÇÜKÖZKAN

Türkiye

Öz: 6331 Sayılı yasanın çalışanlara tanıdığı haklar, çalıştığımız iş yerlerini şiddet riski açısından değerlendirme yöntemleri, bir olayın vukuundan sonra yürütülmesi gereken süreçler ve olay anında kişisel ya da kurumsal olarak yapabileceklerimiz siz katılımcıların da katkıları ile çözümler üretmeye çalışacağız. Sağlık çalışanlarının, Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde, maalesef çalışma koşulları giderek ağırlaşmış, iş güvencesi, özlük hakları zedelenirken demokratik mücadele hakları da anti demokratik uygulamalarla maalesef engellenmektedir. Ülkemizin sağlık ortamının önemli bir sorunu olan, sağlık personeline karşı, hasta ve hasta yakınları tarafından uygulanan sözel ve fiziksel şiddet olgusuna bir kez daha dikkat çekmek istiyorum.Sağlık Bakanlığı'nın, şiddete uğrayan sağlık personeli için başlattığı " 113-Beyaz Kod" uygulaması, şiddete maruz kalan sağlık personeline verilen ücretsiz avukatlık desteğinden öte geçememiştir. Sağlık Bakanlığı'nın mevcut yasal düzenlemeleri sağlıkta şiddet uygulayan kişilere idari bir yaptırım öngörmemektedir. Ülkemizde ki sağlık personeline yönelik şiddetin varlığı, sağlık çalışanlarını son derece olumsuz etkilemekte adeta çalışamaz duruma getirmektedir. Şiddeti önlemek için; sağlık çalışanlarının halkın gözünde ki itibarını yükselten bir tutum izlemeli, Sağlık çalışanını değersizleştirecek uygulamalardan, sölemlerden kaçınılmalı, Sağlık çalışanına yönelik bir şiddet olayı meydana geldiğinde kamuda ki tüm yöneticiler aynı sert tepkiyi göstermeli, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet davranışı uygulayan kişi, sadece adli işlemlerle değil aynı zamanda bazı idari hak mahrumiyetine de maruz kalmalıdır. Sağlıkta şiddetin önlenmesinde kamu otoritesi, sağlık ortamının tüm bileşenleriyle sağlık meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapmalıdır. Sağlık çalışanlarının korunması, Ülkemizin sağlık hizmetinin ve toplumun sağlığının da güvenceye alınması anlamına gelir. Şiddet ile ilgili yasalar çıkarılıyor ancak şiddet olayı meydana geldiğinde yasaların uygulanmadığını görüyor, kurumlarda iş kazası ve olay analizi raporu tutulmadığına şahit oluyoruz. Bu raporların temel amacı, eksikliklerin tespit edilmesi, giderilmesi ve sağlık çalışanlarının bilgilendirilmesi yani yaşananlardan ders çıkararak şiddet olaylarının yaşanmamasının sağlanmasıdır. Sağlık çalışanları ile paylaşılmayan raporların kimse için bir anlamı olmadığını düşünüyorum. Açıkcası yasa ve yönetmelikler çıkarılıyor ama uygulanmıyor ve bizler sağlık çalışanları olarak aynı koşullarda çalışarak, çalıştırılarak yaralanmaya, ölmeye devam ediyoruz. Sağlıkta şiddetin sorumlusu olayı önleyemeyen Hastane Başhekiminden, Sağlık Bakanına tüm sağlık idarecileridir. Kendi yönetimlerinde ortaya çıkan bir olay sadece duygu ifadesi ile geçiştirilmemelidir. Olayın takipçisi olmak, yaraları sarmak, suçlunun cezalandırıldığını topluma göstermek en önemli görevlerden bir tanesidir. Sadece sağlıkta değil her türlü şiddet olayından hemen sonra ruhsal hastalık gündeme geliyor ve şiddeti uygulayanın hasta olduğu konuşuluyor. Şiddetin kendisi bir davranış sorunudur. Şiddet varsa tabii ki ruh sağlığı sorunu vardır. Ancak ruhsal hastalık ile ruhsal sağlık aynı şeyler değildir. Türkiye Psikiyatri Derneği'nin (TPD) tanımı ile; Ruh Sağlığı, verimli olma, çalışabilme yaşamın doğal sıkıntıları ile başedebilme ve topluma katkıda bulunma ile belirlidir. Aynı şekilde TPD'nin açıklaması; "Ciddi ruhsal hastalığı olan bir kişinin yaşamının çok kısa bir döneminde gerçeği değerlendirmesinin bozuk olacağını, bu dönem dışında ki zamanlarda ruh sağlığının yerinde olabileceğini hatta olanak sağlanırsa çalışabilir yaşamın doğal sıkıntıları ile başadebilir ve topluma katkıda bulunabilir" demektedir. Tam tersi herhangi bir ruhsal hastalığı olmayan birinin de ruh sağlığı yerinde olmayabilir. Cinayet işleyenlerin çok önemli bir

kısmının (bir çalışmaya göre %95'nin) ruhsal hastalığı yoktur. Aksine ruhsal hastalığı olanların çok önemli bir kısmı şiddete hedef olmaktadır. Durum böyle iken, bir şiddet davranışı ortaya çıkar çıkmaz ruhsal hastalığın gündeme gelmesi, toplumsal sorunlarımızın ve sorumluluklarımızın inkarından başka bir anlam taşımamaktadır. Farklı olanı suçlayıp, öteleyip kendi düzenimizi ayakta tutmaya çalışmak yerine farklılıkları zenginlik olarak görmek ruh sağlığımıza iyi gelecektir. Her türlü şiddeti önlemek için öncelikle yöneticiler şiddet dilini terk etmelidir. Sağlıkta şiddet ile mücadelede toplumun önünde duran kişilerin liderlerin sağlık çalışanlarına yönelik olumsuz söylemlerde bulunmamaları gerekir. Sağlık Bakanlığı tarafından çalışan güvenliği için bütün sağlıkta şiddet olaylarının girişinin yapıldığı Beyaz Kod Sistemi ile ilgili veriler belli aralıklarla açıklanmalı, olay söz konusu olduğunda olaya özgü analizler yapıulıp önlemler alınmalı ve bu önlemler tüm toplumla paylaşılmalıdır. Ruhsal hastalık ile ruhsal sağlık arasında ki fark gözetilmeli, şiddet olayı ortaya çıkar çıkmaz olaydan ruhsal hastalığı sorumlu tutmaktan vazgeçilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Şiddet, Bakış Açısı, Psikoloji, Sosyoloji, Hukuk, Hayvan Hakları

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE ŞİDDETİN HUKUKİ YANSIMASI

Hasan Basri KORUKLUOĞLU

Türkiye

Öz: Günümüzde en fazla yaşanan şiddet türlerinin başında kadına yönelik uygulanan şiddet gelmektedir. Bu şiddet farklı birçok boyut altında değerlendirilebilmektedir. Bunların en başında gelen ve bilinen boyutu fiziksel şiddet türüdür. Şiddetin birçok farklı boyutu ile birlikte kadın dışında da şiddet türlerini görmekteyiz. Bu şiddet türlerine baktığımızda çocuğa yönelik şiddet, hayvana yönelik şiddet ve doğaya yönelik şiddet şeklinde tanımlandığını söyleyebiliriz. Özellikle kadın ve çocuğa yönelik şiddetin giderek artış gösterdiğini, bu yönde uygulanan yaptırımların ise yetersiz kaldığı bir süreç içerisinde olduğumuzu ayrıca ifade etmek gerekir. Şiddet mağdurlarına yönelik uygulanan hukuki yaptırımlar ise oldukça yetersiz kalmakla birlikte uygulama açısından da bazı eksikliklerin olduğunu söyleyebiliriz. Genel olarak değerlendirdiğimizde Türkiye'de ilk olarak Anayasamızda ve Türk Medeni Kanunu ile Türk Ceza Kanunlarında ilk yazılı hukuki metin 1998 tarihinde 4320 sayılı ailenin korunmasına ilişkin düzenlenmiş kanundur. Fakat bu kanun kapsamında maalesef kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin hukuki yaptırımlar yetersiz kalmıştır. Bu yetersizlikler kanun yapıcılar tarafından tespit edilerek 2012 yılında 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi kısa adı ile "İstanbul Sözleşmesi" olarak hayatımıza girmiştir. (11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanan ve 24/11/2011 tarihli ve 6251 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli *"Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 12/1/2012 tarihli ve HUM/7771842 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3'üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 10/2/2012 tarihinde kararlaştırılmıştır.) Fakat daha "20.03.2021 tarihli ve 31429 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3718 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında; "Türkiye Cumhuriyeti adına 11.05.2011 tarihinde imzalanan ve 10.02.2012 tarihli ve 2012/2186 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan 'Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesi gereğince karar verilmiştir".* İstanbul sözleşmesinin iptaliyle birlikte yeniden şiddetin özellikle fiziksel şiddetin artarak devam ettiğini, sosyal medya başta olmak üzere birçok iletişim kanallarından görmekte ve seyretmekteyiz. Ayrıca şiddetin birçok türünün engellenmesine yönelik uygulanan 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca birtakım tedbirlerin alınması mümkün kılmaktadır. Bu kanuna göre kadın ve şiddet mağdurlarının farklı açılardan korunması ve tedbirlerini içermektedir. Fakat gerçek hayatta uygulamanın çok yetersiz hatta korumadan uzak bir hal oluşturduğunu söylemek gerekir. Bu çalışmamızda özellikle kadın ve şiddet mağdurlarının uğradığı şiddet boyutunun hukuki açıdan engellenmesine yönelik yaptırımlar ve bu yaptırımların hukuki yansımalarına değinmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Şiddet, Ailenin Korunması, Hukuki Yaptırımlar ve Uygulamalar

ADÖLESAN BİREYLERDE SPOR VE SALDIRGANLIK

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Serpil ALAN

Türkiye

Öz: Bu araştırmanın amacı; adölesan dönemde bulunan bireylerin spor ve saldırganlık düzeylerinin incelendiği çalışmalar ve araştırmalar derlenerek, alanyazına ergenlik döneminde bulunan bireylerin saldırganlık düzeyleri ve spor arasındaki ilişki ile ilgili katkıda bulunulmasıdır. Agresif tutumların günlük hayatımızda sıklıkla bulunması hayatımızı olumsuz etkilemektedir. Bu tür olumsuz tutumlara spor sahaları, sosyal ortak alanlar ve okullar gibi birçok alanda rastlanabilmektedir. Saldırgan tavırlar toplumda, kardeşçe ve dostane bir yaşam sürdürmemize engel olmakta ve huzursuzlukların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu çalışmada adölesan dönemde bulunan bireylerin spor ve saldırganlık düzeyleri ilgili literatür taranmış, derlenmiş ve adölesan bireylerde spor ve saldırganlık düzeyleri ile ilgili durum belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birey, Spor, Saldırganlık, İlişki

SOSYLOJİK AÇIDAN SPORDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Halit EGESOY, Mehmet AYDOĞAN, Gonca DEMİR

Türkiye

Öz: Bu araştırmanın amacı; sporda şiddet olgusunun sosyolojik açıdan incelenmesi ve önlenebilmesi adına çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Günümüzde, spor alanında göze çarpan en büyük sorunların başında sporda şiddet olaylarının olduğu görülmektedir. Bu sebeple sporda şiddet kavramı toplumsal açıdan insanların hep birlikte mücadele etmesi gereken bir sorun haline gelmiştir. Sporda şiddetin ortaya çıkmasında sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal birçok neden bulunmaktadır. Bu çalışmada sporda şiddet ile ilgili literatür taranmış, derlenmiş ve sosyolojik açıdan sporda şiddet ve şiddetin önlenmesi ile ilgili durum belirtilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Spor, Sosyoloji, Toplum, Psikoloji, Kültür

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Bediye ÖZTAŞ, Elif GEZGİNCİ

Türkiye

(Bu çalışma bilim kurulu tarafından üçüncülük ödülü ile ödüllendirilmiştir)

Öz: Amaç: Bu çalışmada cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin iletişim becerileri ile şiddete maruz kalma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, kolayda ve kartopu örnekleme yöntemleri kullanılarak cerrahi birimlerde çalışan toplam 204 hemşire ile çevrim-içi yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında tanımlayıcı özellikler formu, şiddete maruziyet durumlarının sorgulandığı bir form ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği (HP-CSS-TR) kullanılmıştır. Bulgular: Bu araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 34,79±7,98 yıldır. Katılımcıların %56,4'ü cerrahi klinikte, %25'i cerrahi yoğun bakımda ve %18,6'sı ise ameliyathanede çalışmaktaydı ve cerrahi birimde çalışma süresi ortalaması 7,54±6,71 yıldır. Hemşirelerin %78,9'unun sözel şiddete maruz kaldığı ve maruziyetin en yüksek oranda (%58,4) hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Hemşirelerin fiziksel şiddete ise %5,4 oranında ve en yüksek oranda (%72,7) hastalar tarafından gerçekleştirildiği, %76'sının psikolojik şiddete maruz kaldığı ve psikolojik şiddetin en yüksek oranda (%77,4) üst düzeyde olan çalışanlar tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Hemşirelerin Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları toplam puan 93,61±7,40'dır. Hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri ile Sağlık Çalışanlarına Yönelik İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmazken ($p>0,05$), sözel şiddete maruz kalma durumları ile ölçek toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,001$). Sonuç: Bu çalışmada cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin iletişim becerileri yüksek düzeyde bulunmuştur. Hemşirelerin büyük çoğunluğu şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Şiddetin önüne geçilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesinin, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasının ve örgütsel kültürün geliştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Hemşire, İletişim, Şiddet

ERKEKLİK ROLLERİ VE ŞİDDET

Burak ŞAHİN

Türkiye

Öz: Erkeklik tarihsel süreçte bazı ölçütler çerçevesinde inşa edilmiştir. Her ne kadar kültürel görelilik gereğince erkeğe atfedilen değerler kültürel farklılık gösterse de eve ekmek getiren erkek tipolojisi ortak bir erkeklik rol setini oluşturmuştur. Hangi görevleri üstlenmeleri gerektiği erkeklere sosyalizasyon boyunca öğretilmektedir. Yaşamın tüm safhalarında bu görevler kabuk değiştirmektedir; ancak beklentiler aynı kalmaktadır. Ataerkil kodlar erkeklerin uyması ve kaçınması gereken kuralları dayatmaktadır. Olumlayan ve olumsuzlayan stereotipler olarak tanımlanabilecek bu kodlar genel bir erkeklik algısı yaratmaktadır. Bu stereotiplere göre erkek her zaman güçlü olmak zorundadır. Zayıflık belirtisi erkeklerin toplumsal statülerini zedeleyecektir. Bu bakımdan erkeklik bir kere sahip olunan bir nitelik değildir, sürekli sınava tabi tutulmaktadır. Erkekler erkek olmayı ispatlamak için olumsuzlayıcı sterotiplerden kaçınmak durumundadır. Güçsüz, hassas, edilgen ve duygusal görülmemek adına yorucu biri performans sergilenmektedir. Bu performansın şiddete dönüşmesi olağandır. Şiddet kimi zaman diğer erkeklerin desteğini de alabilmektedir. Bu çalışmada, erkekliğe biçilen rollerin erkekleri haşin olmaya sevk ettiğini, saldırgan davranışlara yol açtığını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda erkeklik ve şiddet konulu literatür incelenecek, ayrıca bazı popüler kültür ürünlerinden (film, dizi, müzik vd.) örnekler verilecektir. Erkekliğin ispatlanması erkeklik aktiviteleri olarak ifade edilebilecek eylemlere bağlıdır. Erkeğin tüm toplumsal etkileşimlerini belirleyen bu eylemler çetin bir rekabetle ve başarısızlık riskiyle doludur. Sürekli bir sınanma durumunda olmak başa çıkması zor olan krizlere gebedir. Bu çalışmanın bulgularına ve ulaştığı sonuca göre, erkekleri kuşatan roller, erkeklerin kadınlarla ve diğer erkeklerle gerilim ve huzursuzluk dolu bir ilişki içinde olmalarına yol açmaktadır. Kendilerini ispatlamak ile sorumlu olmak, tedirginliğe ve şiddet içeren davranışlara neden olabilmektedir. Erkeklik onurunu yitirmekten korkmak hırçınlık üretmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Erkeklik, Şiddet

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN FARKLI BOYUTU: SİBER ŞİDDET

Derya ŞAHİN, Bahtışen KARTAL

Türkiye

Öz: Hayatımızın birçok yönünde kolaylık sağlayan teknolojik gelişmeler beraberinde yaşamımızı zorlaştırabilmektedir. Bu zararlı olan sonuçlarından biri de şiddet olgusunun yeni boyutu olarak siber şiddettir. Siber şiddet; "fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya acı ile sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan, kişilere karşı şiddete neden olmak, şiddeti kolaylaştırmak veya kişileri tehdit etmek için bilgisayar sistemlerinin kullanılmasıdır ve bireyin koşullarının, özelliklerinin veya kırılganlıklarının sömürülmesi"ni içerir. Diğer şiddet eylemlerinde olduğu gibi temelinde, şiddet uygulanan kişi üzerinde güç uygulama ve onu kontrol etme arzusunun yattığı görülmektedir. Teknolojinin ilerlemesi ve akıllı telefonların gelişmesiyle birlikte kırılgan grupta yer alan kadınlar yüksek bir oranda siber şiddete maruz kalıyor. Siber şiddetin büyüklüğü ve farklı nüfus ve topluluklardaki görülme sıklığı hakkında veriler az olsa da araştırmalar, kadınların çeşitli siber şiddet türlerine maruz kaldığını ve trolleme, cinsel şiddet, nefret söylemi, rıza dışı pornografi, e-posta sahtekarlığı,vb. formlarda kadınlara yönelik şiddetin giderek artmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir. Ülkemizde yapılan araştırmada her 5 kadından birinin siber şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Kadına yönelik siber şiddetin sıklığı ve etkileri konusunda literatür sınırlı olsa da sosyal, psikolojik, fiziksel ve ekonomik çıktıları olduğu da bildirilmektedir. Kişiler yaşadıkları şiddet türüne göre güvensizlik, kişiler arası iletişim sorunları ve çatışma, öfke, üzüntü, eğitim ve istihdama erişim sorunlarından suça yönelmeye varan çeşitli sorunlara neden olabilmektedir, Bu çalışmada kadınların maruz kaldıkları dijital şiddet üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Dijital Şiddet, Siber Şiddet

SOSYAL MEDYAYA YANSIYAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDET OLAYLARINA İLİŞKİN HALKA AİT TEPKİLERİN BELİRLENMESİ

Ebru ÖNLER, Buse BALCI

Türkiye

Öz: Günümüzde sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sağlık hizmetlerinin işlerliği ve kalitesinde önemli rol oynayan kişileri hedef alan önemli ve öncelikli küresel bir sorundur. İşyerinde şiddet sağlık çalışanlarında fiziksel ve psikolojik zararlara neden olmakla birlikte, çalışanların işlerini bırakmalarında da artışa neden olarak, iş gücü kaybı yaratmaktadır. Sağlık çalışanları sağlık sisteminin ön saflarında yer almaları, hasta ve hasta yakınları ile en yakın temasta bulunan kişiler olmaları nedeniyle şiddete sıklıkla maruz kalmaktadır. Sağlıkta şiddet haberleri sıklıkla sosyal medyaya yansımaktadır. Sosyal medyaya yansıyan bu olayları izleyenlerin ve okuyanların da haberlere tepkilerini anında paylaşmaları mümkün olmaktadır. Bu araştırma, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarına ilişkin Youtube videolarına yapılan yorumların incelenerek kamuoyu algısını belirlemek amacıyla planlandı. Youtube'de yayınlanan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ile ilgili 22 videoya yapılan 2239 yorum, bilgisayar destekli nitel veri analiz programı olan MaxQda 2020'de tematik içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edildi. Yapılan analiz sonucunda yorumlar üç tema altında toplandı. 1) Saldırgan için ceza önermek, 2) Saldırı konusunda şüpheci olmak, 3) Sağlık çalışanına sempati göstermek. Şüpheci olmak temasına ait 41 yorum, ceza önermek temasına ait 38 yorum, sempati göstermek temasına ait 10 yorum bulunmuştur. Yorumcuların sağlık hizmetleriyle ilgili önceki olumsuz deneyimleri sağlık çalışanları hakkında olumsuz görüşlere ve saldırganın haklı görülmesine yol açmaktadır. Bununla beraber yorumların büyük bir kısmında sağlık çalışanlarına şiddet uygulayan kişilere karşı cezalar önerilmektedir. Sağlık çalışanlarını, iş yerindeki şiddetten korumak için, halkın desteği arttırılmalı, politikalar geliştirilmeli ve önlemler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Çalışanı, Hekim, Hemşire, Şiddet, Saldırı

KADINA YÖNELİK ŞİDDET: MOĞOLİSTAN ÖRNEĞİ

Goomaral DAMDINSUREN

Türkiye

(Bu çalışma bilim kurulu tarafından birincilik ödülü ile ödüllendirilmiştir)

Öz: Kadına yönelik şiddet; kültürel, coğrafi, dini, sosyal ve ekonomik sınırları aşan ve insan hakları ihlallerinin en yaygın biçimlerinden biri olan küresel bir sorundur. Kadına yönelik şiddet, kadınları sosyal ve ekonomik yaşamda tam olarak yer alma haklarından mahrum eder. Cinsiyete dayalı şiddet ve aile içi şiddet, en yaygın ve aynı zamanda kaba bir şekilde bildirilmeyen insan hakları ihlalleridir. Moğolistan toplumunda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hakkında sınırlı bilgi, farkındalık ve bir dereceye kadar cinsiyete dayalı şiddetin kabul edilmesi, kanıt eksikliğini devam ettirebilmektedir. Mağdurların çoğunluğunun kötüye kullanım bildirmediği gerçeği, yardım için sınırlı seçeneklere ve failin değil, şiddet mağduru olarak suçlanan eğilimli sosyal ve kültürel normlara atfedilebilir. Moğolistan'da aile içi şiddet ve dolaysıyla kadına yönelik şiddet yıllardır büyük sorun olarak devam etmektedir. Çalışmada değinilen bu sorunlar kadınlarda büyük travmalara neden olmaktadır. 2017 yılında "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" üzerine bir alan araştırması yapılmış ve bu araştırmaya 6914 kadın katılmıştır. Moğolistan'da daha önce başkent Ulanbator ve 21 ilini tamamen dahil eden geniş kapsamlı araştırma yapılmaıştır. Söz konusu araştırma kadınlar üzerine mülakat yoluyla ve randomize kontrollü olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda Moğolistan'da her dört kadından biri çeşitli şiddet türlerine maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada analiz kısmı eksik kalmış ve yapılan analizde teorik zeminden uzak kalmıştır. Bu çalışmanın amacı ise, "Moğolistan'da Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" adlı alan çalışması veri alınarak teorik bir zeminde tartışmaya açmaktır. Dolayısıyla bu çalışmada ilk olarak teorik olarak şiddet ve önleme türleri üzerine durulmuştur. İkinci aşamada Moğolistan'da şiddete uğrayan kadınları inceleme konusu edilip, yapılmış olan alan araştırması üzerinden Moğol kadınlarının hangi şiddet türüne maruz kaldıkları, hangi eğitim seviyesinde, hangi ekonomik düzeyde kadının şiddetle karşı karşıya kaldığı, evlilik biçimlerinin şiddet sürecini nasıl etkilediği ve şiddet sonrası nasıl bir yol arayışı içinde oldukları ele alınmıştır. Son olarak ele alınan veriler ile teorik uyum arasında bir tartışma yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Moğolistan'da Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Toplumsal Cinsiyet

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANNELERİN ÇALIŞMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ

Gülfer DOĞAN PEKİNCE, Emine GERÇEK ÖTER, Dicle Filiz YILDIRIM

Türkiye

Öz: Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeklerin davranışsal rolleriyle ilgili kültürel bir yapıdır. Toplumun cinsiyetlere yüklediği roller ve beklentiler, kadınların bazı haklarını alamamalarına veya kullanamamalarına neden olmaktadır. Bu durumlardan biri de kadınların çalışma yaşamında yer almalarıdır. Birleşmiş Milletlere üye devletler tarafından belirlenen evrensel bir eylem olan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" kapsamında yer alan toplumsal cinsiyet eşitliği hedefi çerçevesinde, kadınların ve kız çocuklarının toplumsal yaşamda güçlendirilmesi gerektiği, kadın ve kız çocuklarının her alanda güçlenmesi, toprak, mülk ve ekonomik kaynaklar açısından erkeklerle eşit olmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Araştırma, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ve annelerin çalışmasına yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma bir üniversiteye bağlı yüksekokulda gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma Haziran 2019-Aralık 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma 238 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Tanıtım Formu, "Annelerin Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma başlamadan önce gerekli tüm yazılı izinler alınmıştır. Öğrencilerin %60,9'u kız, %39.1'i erkektir. Sonuç olarak, cinsiyet rollerine yönelik tutumlar açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunurken, çalışan annelere yönelik tutumlarda farklılık olmadığı görülmüştür. Bu tutumları etkileyen faktörler arasında baba mesleği ve mezun olunan lise gibi değişkenlerin olması, cinsiyet tutumları üzerinde aile ve eğitimin önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Rolü, Çalışan Anne, Tutum, Üniversite Öğrencisi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

TEKNOLOJİNİN EN KARANLIK YÜZÜ OTONOMİ YİTİMİ VE İNSANDIŞILAŞTIRMANIN BLACK MIRROR-MAN AGAINST FIRE BÖLÜMÜ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Hande TASA, Gökçe ÖZKILIÇCI

Türkiye

Öz: Bir arada yaşamını sürdüren insan grupları içerisinde, diğerlerine zarar verme ya da yok etme amacıyla gerçekleştirilen düşmanca saldırganlık davranışları görülebilmektedir. Bu davranışların bir türü olarak değerlendirilebilecek olan soykırım, farklı grup kimliğine (etnik, dini, vb.) sahip kişilere yönelik sistematik biçimde gerçekleştirilen saldırganlık eylemleri olarak tanımlanmaktadır. Teknolojik gelişmeler ile insanların düşmanca eylemleri birleştiğinde, ortaya çıkan tablo oldukça vahim olabilmektedir. Nitekim Neiman'ın (2006) belirttiği gibi günümüzde kötülüğün sınırları teknoloji tarafından belirlenmektedir. Saldırganlık ve teknoloji arasındaki ilişkiyi en sarsıcı şekilde gözler önüne seren yapımlardan biri, Black Mirror isimli dizinin 2016 yılında yayınlanan Man Against Fire (Acımadan Öldürmek) bölümüdür. Dizinin bu bölümü, insanın empatik eğilimlerinin saldırgan eylemlerde sınırlayıcı olduğunu gözlemleyen otoritelerin, teknolojiyi kullanarak askerlerin duyularını kontrol etmelerini ve insan dışı varlıklar (dev böcekler) olarak gördükleri düşmanlarını kolayca öldürebilmelerini işlemektedir. Beynine implant takılan ve adeta robota dönüştürülmüş askerlerle, onların zihinlerinde devasa böcekler olarak temsil edilen ötekiler arasındaki tek taraflı savaşta en fazla göze çarpan olgu insandışılaştırmadır. Otonomisini ve duygularını kaybeden askerlerin robotlaşması ve öldürmeyi meşru kılabilmek adına gerçekte insan olanların hayvan olarak görülmesi, insandışılaştırmanın iki mekanizmasını temsil etmektedir. Üstün ırk idealinin teknoloji eliyle gerçekleştirilmeye çalışıldığı distopik ve katastrofik bir dünyada, robotlaştırılan askerlerin böcekler gibi görülen ötekilerle yaşadıkları olaylar Stripe adlı askerin yaşamından kesitlerle aktarılmaktadır. Stripe'in bozulan implantı insan dışı yaratıklar olarak gördüğü ötekilerle temas etmesine ve gerçekliğin ne olduğunu sorgulamasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, dizide konu edilen olaylar, ötekileştirmenin en uç ve acımasız noktası olan insandışılaştırma kavramı başta olmak üzere sosyal kimlik kuramı, otonomi yitimi, kimliksizleşme ve sistemi meşrulaştırma kuramı ekseninde sosyal psikolojik bir bakış açısıyla ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsandışılaştırma, Saldırganlık, Sistemi Meşrulaştırma Kuramı, Sosyal Kimlik Kuramı, Ötekileştirme

COVİD-19 PANDEMİSİNDE YAŞANAN AİLE İÇİ ŞİDDETİN KADININ YAŞAM KALİTESİ VE DOYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Hande YAĞCAN, Aleyna BÜLBÜL, Burcu TAYLAN, Tuğçe ÇETİN, Miray AKKUŞ

Türkiye

Öz: Amaç: Covid-19 pandemi döneminde kadınların şiddete maruz kalma, aile içi şiddetin yaşam kalitesi ve doyuma etkisi araştırılmıştır. Yöntem: Çalışmanın verileri Temmuz- Eylül 2021 tarihleri arasında "Birey Tanıma Formu", "WHOQOL-BREF (Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalite Ölçeği-Kısa Formu)", "Yaşam Doyumu Ölçeği" ve "Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği" kullanılarak, veri toplama araçlarının Google Anket uygulaması formatında sosyal medya platformlarında (facebook, instagram, twitter vb.) paylaşılmasıyla 106 gönüllü kadından toplanmıştır. Araştırma için DEÜ girişimsel olmayan çalışmalar etik kurulundan ve sağlık bakanlığından gerekli izinler alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25 programı ve tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Bulgular: Çalışmaya katılan kadınlar 11.28±9.56 yıldır evli olup, %18.9'u pandemi döneminde eşleri ile olan ilişkilerinin bozulduğunu, %26.4'ü daha iyiye gittiğini, pandemide en çok %21.7'si ev işleri, %17.9'u internet bağımlılığı ve %14.2'si iş yeri problemleri nedeniyle tartıştıklarını belirtmiştir. Pandemiden önce kadınların %10.4'ü ve pandemide %1.9'u şiddete uğradığını ifade etmiştir. Kadınların %8.5'i eşi tarafından %5.7'si duygusal- psikolojik şiddete uğradığını belirtmiştir. Yaşam doyum ölçeği toplam puan ortalaması 15.20±4.26 (min:5- max:25), DSÖ yaşam ölçeğine göre kadınların yaşam kalitesi %57.27, alt boyutları olan fiziksel sağlık %52.68, psikolojik sağlık %59.81, sosyal ilişkiler %59.08 ve çevre %47.09 oranında olduğu saptanmıştır. Aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği toplam puan ortalaması 65.76±11.29, fiziksel şiddet 10.61±2.00, duygusal şiddet 15.95±2.38, sözel şiddet 14.53±3.51, ekonomik şiddet 12.81±2.76 ve cinsel şiddet 11.84±2.74 olarak bulunmuştur. Sonuç: Pandemide kadınların yaşam kalitesinin ve yaşamdan aldıkları doyumun ortalamanın üzerinde olduğu, aile içi şiddet görülme oranın düşük düzeyde olduğu ve hatta pandemi öncesine göre azaldığı saptanmıştır. Kadınların en yüksek düzeyde duygusal şiddete uğradıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Covid-19 Pandemisi, Yaşam Kalitesi, Yaşam Doyumu

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ADÖLESAN EVLİLİKLER HAKKINDA GÖRÜŞLERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Merve ÇAMLIBEL, Nevin USLU

Türkiye

Öz: Adölesan evlilikler konusu, sosyal, hukuksal, fiziksel ve psikolojik boyutları olan ciddi bir toplumsal sorundur. Bu çalışma, hemşirelik bölümü öğrencilerinin adölesan evlilikler hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, bir üniversitenin 2020-2021 eğitim öğretim yılında Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören ve çalışmayı katılmayı kabul eden 13 hemşirelik bölümü öğrencisi ile yürütülmüştür. Çalışmada etik kurul izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Fenomenolojik tipteki çalışmada veriler; "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" ile bireysel derinlemesine görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Veriler, tematik analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin görüşlerine göre beş ana tema belirlenmiştir. Bu temalar şunlardır: 1) Normalleşen yanlış değerler 2) Tutum ikilemleri 3) Güç eşitsizliği 4) Aile yapısı 5) Güçlendirme politikaları Bu çalışmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin erkek egemenliği, güç eşitsizliği, aile yapısı ve kız çocuklarına yeterince söz hakkı verilmemesi nedenleriyle adölesan evliliklerin devam ettiğini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin, adölesan evliliklerin önlenmesi ve azaltılması için multidisipliner yaklaşıma ve devlet politikalarının geliştirilmesinin gerekliliğine vurgu yapmaları dikkat çekicidir. Toplumların aydın kesimlerini oluşturan üniversite öğrencileri, içinde yaşadıkları dünyanın bugünü ve yarınlarının şekillenmesinde önemli bir etkiye sahiptirler. Özellikle hemşireler, adölesan evliliklerin ve beraberinde adölesan gebeliklerin getireceği riskler konusunda bireyi, aileyi ve toplumu eğitme rolüne sahiptirler. Gelecekte adölesan evliliklerin önlenmesine yönelik multidisipliner ekip yaklaşımı ile hemşirelerin rol aldığı müdahale çalışmalarının yapılması ve bu konuda bir hizmet modeli geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan Evlilik, Kalitatif, Hemşirelik

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KABULLENİLMİŞ BOYUTU: OBSTETRİK ŞİDDET

Nihal AVCI, Meltem MECDİ KAYDIRAK

Türkiye

Öz: Kadına yönelik şiddetin bir başka boyutu olan obstetrik şiddet cinsiyet temelli bir şiddet türü olmanın yanı sıra kadınların fiziksel ve zihinsel sağlığını olumsuz etkileyen bir insan hakkı ihlalidir. Dünya çapında sağlık hizmeti sunulan pek çok yerde kadınlar doğum esnasında kötü muameleye maruz kalmaktadır. Bu durum kadınların fiziksel ve zihinsel sağlık durumunu olumsuz etkilemekte, kaliteli bakım alma hakkını ihlal etmektedir. Bu çalışma, doğum sürecinde ve postpartum erken dönemde obstetrik şiddete maruz kalan bir kadının duygu ve düşüncelerini detaylı olarak irdelemek ve tüm boyutları ile obstetrik şiddeti ortaya koymak amacıyla olgu sunumu olarak planlandı. Bu çalışmada olgunun kendi tercihleri dışında, bilgisinin olmadığı uygulamalara maruz kaldığı, doğum esnasında kaba muamele gördüğü, doğum sonrası dönemde ihtiyaç duyduğu bakım hizmetini alamadığı görüldü. Olgunun maruz kaldığı obstetrik şiddet türleri, Fiziksel Şiddet, Yeterli Bilgilendirme Yapılmadan/Onam Alınmadan Uygulama Yapılması, Saygısızca Davranılması, Gereken Bakımın-Tedavinin Yapılmaması şeklinde temalaştırıldı. Görüşme esnasında kadının "…'Ben neyim ki burada?' diye düşündüm. Zaten o olaydan sonra çok ağladım neden böyle oldu, neden bana sormadılar diye…", "…Bebeğimi -doğduğunda- görmek istemiyorum demiştim…" ifadeleri kendini değersiz, göz ardı edilmiş hissettiğini ve olumsuz doğum deneyimi yaşadığını ortaya koydu. Sonuç olarak gebelikte, doğumda ve doğum sonrası dönemde kadına yönelik kabullenilmiş ve normalleştirilmiş obstetrik şiddet, kadın sağlığını olumsuz etkileyen ciddi bir bakım sorunudur. Hemşireler ve diğer sağlık bakım profesyonelleri, obstetrik şiddetin kadınların insan haklarının ihlali olduğunu bilmeli, obstetrik şiddeti tanımalıdır. Obstetrik şiddeti ölçen güvenilir araçlar geliştirilmeli, obstetrik şiddetin prevalansını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmalı ve sağlık tesislerinde bu tür kadına yönelik şiddeti ortadan kaldıracak programlar geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kötü Muamele, Obstetrik Şiddet, Saygılı Annelik Bakımı

TÜRKİYE'DE EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNE GENEL BAKIŞ

Osman Tayyar ÇELİK, Rukiye ARSLAN, Mehmet SAĞLAM

Türkiye

Öz: Aile, bütün bireyleri ile birlikte anlam kazanan ve her bireyinin birlikte uyumu ile değerlenen en önemli sosyal yapıdır. Hem ebeveynler hem de ailenin üyesi olan çocuklar açısından ailenin sosyal, duygusal, biyolojik birçok işlevi bulunmaktadır. Ailenin bu özelliğinin korunması bazen sağlanamıyor ve ebeveynler aile birlikteliğini boşanma ile sonuçlandırıyor. Türkiye'de ailenin oluşması ve boşanma olayları zaman içerisinde değişkenlik gösteren bir seyir izlemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı veriler incelendiğinde son 20 yılda; evlenme sayısının 544322'den 487270'e düştüğü, kaba evlenme hızının ise binde 8,35'ten 5,84'e inerek önemli bir düşüş meydana gelmiştir. Evlenme sayısı ve kaba evlenme hızındaki düşüşün yanında ortalama ilk evlenme yaşının yıllar içerisinde erkeklerde son 15 yılda 26,5'den 27,9'a kadınlarda ise 23,2'den 25,1'e yükselerek sürekli artış gösterdiği belirlenmiştir. Boşanma oranlarında ise sayısal olarak 91994'den 135022'ye yükselirken, oransal bu artışın kaba boşanma hızında binde 1,41'den 1,62'ye yükseldiği görülmektedir. Aynı zamanda boşanma oranlarındaki evlilik sürelerinin de istatistiksel olarak farklılaştığı ve toplam boşanmalar içerisinde özellikle ilk 5 yılda gerçekleşen boşanma sayısının dikkat çekici boyutta olduğu görülmektedir. Son 20 yılda evlenme sayıları, ortalama ilk evlenme yaşı ve boşanma oranları dikkate alındığında Türkiye'de aile kurumunun oluşumu ve korunması açısından ciddi bir risk oluştuğu değerlendirilmektedir. Bu veriler dikkate alınarak aile politikalarının gözden geçirilmesi, evlilik öncesi ve evlilik sonrası destek hizmetlerinin sunulması önemli bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlenme, Evlenme Yaşı, Boşanma

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GEBELERİN EŞ ŞİDDETİNE MARUZ KALMA DURUMLARI

Rabia ATİLLA, Adem YAVUZ, Semra KOCAÖZ

Türkiye

(Bu çalışma bilim kurulu tarafından ikincilik ödülü ile ödüllendirilmiştir)

Öz: Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemi sürecinde gebe kadınların eş şiddetine maruz kalma durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Kesitsel olarak yapılan bu araştırmada veriler, Eylül 2021 - Ekim 2021 tarihleri arasında bir Üniversitenin Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran COVID-19 pandemisi öncesi en az bir yıl evli olan, 18 yaş üstü, okuma-yazma bilen, çalışmaya katılmayı kabul eden gebelerden toplanılmıştır. Araştırma evrenini, belirtilen sürede polikliniklere başvuran 480 gebe kadın oluşturmuştur. Verilerinin toplanmasında "Gebe Tanıtım Formu" ve "Gebelikte Eş Şiddetini Belirleme Anketi" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve şiddet durumlarındaki değişimin değerlendirilmesinde McNemar Testi kullanılmıştır. Bulgular: Çalışma, 456 gebe kadının (%95) çalışmaya katılımı ile tamamlanmıştır. COVID-19 pandemisi öncesi gebe kadınlardan, %27,6'sı duygusal, %24,8'i ekonomik, %6,4'ü cinsel ve %5.3'ü fiziksel şiddet davranışlarından en az birine maruz kaldığını bildirmiştir. COVID-19 pandemisi sırasında gebe kadınların, %33.3'ü duygusal, %28,9'u ekonomik, %6.6'sı fiziksel ve %5.7'si cinsel şiddet davranışlarına maruz kalmıştır. COVID-19 pandemisine bağlı sokağa çıkma kısıtlamaları sırasında gebelerin, %33.6'sı duygusal, %28.3'ü ekonomik, %5.9'u ise cinsel ve % 5.5'i ise fiziksel şiddet davranışlarından en az birine maruz kaldığı belirlenmiştir. COVID-19 pandemisi öncesi şiddete maruz kalma durumlarına kıyasla, COVID-19 pandemisi sırasında ve sokağa çıkma kısıtlamaları sırasında, fiziksel ve cinsel şiddet türlerine maruz kalma durumlarındaki değişimler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0.05$), duygusal ve ekonomik şiddet türlerine maruz kalma durumlarındaki değişim arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir. Sonuç: Gebe kadınlar, çoğunlukla duygusal ve ekonomik türde eş şiddeti davranışlarına maruz kalmakta ve COVID-19 pandemi süreci ve sokağa çıkma kısıtlaması uygulamaları bu şiddet davranışlarına maruziyeti arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Gebelikte Eş Şiddeti, Koronavirüs Pandemisi

TÜRKİYE'DE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA AİT İSTATİSTİKLERE GENEL BAKIŞ

Rukiye ARSLAN, Osman Tayyar ÇELİK, Mehmet SAĞLAM

Türkiye

Öz: En eski çağlardan beri var olduğu bilinen çocuk suçluluğu özellikle 19. yüzyılda sanayi devrimi ile birlikte çocuklar arasında suç oranlarının artmasıyla dikkate alınmaya başlanmıştır. Böylelikle suç işleyen çocukların korunması, ıslahı ve onlar için uzman mahkemelerin oluşturulması düşüncesi ortaya çıkmıştır. Çocukların suça sürüklenme nedenleri; çocuğun sahip olduğu bireysel özellikler ve aile ve çevresel nedenlere bağlı olarak çeşitlilik gösterebilmektedir. Çocukların suça sürüklenmesinin nedenlerinin anlaşılması ve bu doğrultuda tedbirler alınabilmesi, suça sürüklenen çocukların özelliklerinin, suça sürüklenen çocuklara ait verilerin doğru anlaşılması önemlidir. Çalışmada doküman analizi tekniği kullanılarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) internet sitesinde yer alan "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2020" başlığı altında ele alınan; çocuğun geliş nedeni, cinsiyet, yaş grubu gibi nedenlerden güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı ile ilgili verilen istatiksel veriler kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde gibi betimsel istatistikler ile değerlendirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı veriler incelendiğinde 2016-2020 yılları arasında erkek çocukların kız çocuklara göre suça bulaşma sayılarının daha fazla olduğu, en fazla 15-17 yaş arasındaki çocukların suça sürüklendiği ve özellikle bu yaşlardaki erkek çocuklarına ait oranların diğer yılların hepsinden daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Çocukların geliş nedenlerine bakıldığında erkek çocuklarında en çok suça sürüklenme nedeniyle ve kız çocuklarının ise mağdur sıfatıyla geldiği veya getirildiği dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Suç, Suça Sürüklenme

KÜLTÜREL ŞİDDETİ SÖNÜMLENDİRMEDE SEMBOLİK ALANIN DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Safiye ATEŞ BURÇ

Türkiye

Öz: Hayatımızın sembolik alanında görünür olan ve yapısal şiddeti meşrulaştırma potansiyeline sahip kültürel şiddet, 21. yüzyılda toplumsal barışın önündeki en güçlü bariyerlerden biridir. Doğrudan şiddeti gözlemlemek, onu dönüştürmek için stratejiler geliştirmek ya da ortadan kaldırmak görece daha kolaydır. Fakat her gün denk geldiğimiz afişlerden, maruz kaldığımız dilden, kent merkezlerine serpiştirilen heykellerden veya diğer kültürel ve politik sembollerden taşan şiddeti fark etmek, onu dönüştürmek çok zordur. Barış çalışmaları alanında duayen kabul edilen Johan Galtung, kültürel şiddetin kültürel barışa dönüştürülmesinin şiddetle mücadelede ve barışın kurulmasında çok önemli bir yerde durduğunu söyler. Peki kültürel şiddeti dönüştürmek nasıl mümkün olabilir? İşte bu bildiride kültürel şiddetin sönümlenmesinin temel aracılarından birinin sembolik alan olduğu, dolayısıyla bu alanın barışçıl bir perspektifle dönüştürülmesi gerektiği tartışılmaktadır. Literatürde sembolik çatışma olarak yer edinen kuramın dile getirdiği üzere, sembolik alanın sermayedarlığı üzerinden yürüyen ciddi bir mücadele alanı var. İktidarlar, kültürel alanı sembolik unsurlarla donatırken veya kendi kültürel sermayesini oluştururken özenle (ve hatta kurnazca) hareket ederler. Toplumsal barışı inşa etmek isteyen pratisyenlerin de aynı şekilde davranmaları gerekir. Yani kültürel şiddeti besleyen veya onu körükleyen sembolik alanı, gerekirse kurnazca dönüştürmeli, uyumlulaştırmalı ve özellikle tarafgir ya da çatışmacı bir art alana sahip olan sembolleri politik veya kültürel alandan dışlamalıdır. Söylem analizi yöntemiyle kuramsal ve eleştirel bir tartışma yapmayı hedefleyen bu bildiride sembolik alanın (politik alanla ilişkili şekilde) nasıl dönüştürülebileceği ve bunun kültürel şiddeti nasıl delip sönümlendirdiği ayrıntılandırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Şiddet, Sembolik Çatışma, Toplumsal Barış, Sembolik Alan

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN EĞİTİMİN KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUM, ÇATIŞMA VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Sevde ÖZDEMİR, Şükran ERTEKİN PINAR

Türkiye

Öz: Amaç: Bu araştırma üniversite öğrencilerine verilen eğitimin kadına yönelik şiddete ilişkin tutum, çatışma ve farkındalık düzeyleri üzerine etkisinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Gereç ve Yöntem: Örneklemi 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı birinci yarıyılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören 87 (çalışma=45; kontrol=42) öğrenci oluşturmuştur. Araştırma, kadına yönelik şiddet ve çatışma konularında eğitim yapılmış olan çalışma grubu ve eğitim yapılmamış olan kontrol grubu ile yürütülmüştür. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Çatışma ve Şiddete İlişkin Farkındalık Ölçeği ile toplanmıştır. Bulgular: Eğitim sonrası çalışma ve kontrol grubu arasında Üniversite Öğrencilerinde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği tüm alt boyutlarında ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Eğitim sonrası çalışma ve kontrol grubu arasında Çatışma ve Şiddete İlişkin Farkındalık Ölçeği alt boyutlarından çatışmaya ilişkin farkındalık, şiddete ilişkin farkındalık, çatışmayı etkileyen faktörlere ve çözümüne ilişkin farkındalık, empatiye ilişkin farkındalık, çatışmada fiziksel tepkilere ilişkin farkındalık, şiddetin etki ve boyutlarına ilişkin farkındalık, çatışma ve şiddetin doğasına ilişkin farkındalık ve toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Sonuç: Eğitim sonrası öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarında değişiklik olmamış, ancak çatışma ve şiddete ilişkin farkındalık düzeylerinde anlamlı düzeyde artış olmuştur. Şiddete yönelik olumlu tutum ve farkındalık geliştirmeye yönelik eğitim ve danışmanlık yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Eğitim, Kadına Yönelik Şiddet, Tutum, Çatışma ve Farkındalık

KADINA YÖNELİK CİNSEL TACİZ VE YANSIMALARI: UYGULAMALI BİR ÖRNEĞİ

Ümran SEVİL, Ali Serdar YÜCEL, Ayça GÜRKAN, Mustafa TALAS, Murat KORKMAZ

Türkiye

Öz: Günümüzde kadına yönelik en fazla yaşanan sorunların başında cinsel taciz gelmektedir. Bu çalışmada geçmişte cinsel ve fiziksel taciz sorunu yaşamış kadın bireyler üzerinde örnek bir uygulama ile sonuca ulaşmak hedeflenmiştir. Amaç olarak fiziksel taciz başta olmak üzere cinsel tacizin boyutunun kadınlar üzerinde oluşturduğu sorunların neler olduğunun saptanması, cinsel tacizin kadın yaşam süreci içerisinde farklı boyutların neler olduğunun saptanması amaçlanmıştır. Araştırma bir uygulama araştırması şeklindedir. Araştırmamızda bir ölçekli anket ile çalışmada amaçlanan sonuç hedeflenmiştir. Kullanılan ölçekli anket araştırmaya yönelik olarak hazırlanmış ve daha öncesinde herhangi bir çalışmada kullanılmamıştır. Bu nedenle ölçeğin geçerlilik ve güvenirliliğinin saptanması amacı ile bir ön test gerçekleştirilmiştir. Ön test sonrasında 0.78 kat sayısı elde edilmiştir. Yapılan ön test sonrasında çalışmada kullanılan ölçme aleti anketin geçerlilik ve güvenirliliğini gösteren cronbach alfa katsayısı. Bu değer beklenen değerin üzerinde olması nedeniyle kullanılan ölçme aletinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılım sağlayan katılımcılar farklı bilgiler ile veriler kullanılarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada katılımcı sayısı sınırlıdır. Sınırlı olmasının nedeni ise katılımcıların birçoğunun psikolojik olarak kendini rahatsız hissetmesi, güven sorunu yaşaması, kendini farklı nedenlere bağlı olarak suçlu hissetmesi nedeniyle katılım sağlamak istememiştir. Katılımcılara yönelik uygulanan anket form düzenlemesi ve doldurulması yüz yüze yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Hiçbir katılımcının bilgileri sesli cihaz ve benzeri bir materyale kayıt edilmemiştir. Araştırma ve anket uygulaması uzman denetiminde gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle hiçbir katılımcıya psikolojik etki edilmemiştir. Katılımcıların anket formlarına yönelik cevap süreleri değişiklik göstermiştir. Bunun nedeni olarak uzman görüşüne başvurulmuş, kişinin kendini güvende hissetmesi sorunu ile geçmişte yaşanan sorunu hatırlaması nedeniyle bazı olumsuzlukların yeniden hatırlanması olarak gösterilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS ve EVİEWS istatistik programları kullanılarak farklı istatistik yöntem ile teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonrasında katılımcıların tamamının kilo problemi yaşadığı, anksiyete düzeyinin yüksek olduğu, birçoğunun halen psikolojik destek almaya devam ettiği, korku, güvensizlik, hayata yönelik küskünlük, içe kapanma ve kendini değersiz hissetme gibi sorunlar ile iç içe olduğu saptanan sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Taciz, Kadın, Psikoloji, Sosyoloji, Şiddet, Güven, Anksiyete

KADINA VE KIZ ÇOCUKLARINA YÖNELİK SİBER (DİJİTAL) ŞİDDET

Zeynep ÖLÇER

Türkiye

Öz: Kadına yönelik şiddet çok farklı biçimlerde gerçekleşebilir. Siber (dijital) şiddet de bunlardan biridir. Literatürde siber taciz, siber zorbalık, siber tartaklama gibi farklı kavramlarla tanımlanan siber (dijital) şiddet, insanların mail, kısa mesaj gibi teknoloji ile alakalı yollar aracılığıyla diğer insanları tehdit ederek veya onlara şantaj yaparak zarar vermelerini içeren her türlü faaliyettir. Siber şiddetle herkes karşılaşmaktadır ancak toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle aynı yapısal eşitsizliklerden ve ayrımcılıktan kaynaklandığı için kadınların ve kız çocuklarının maruz bırakıldığı şiddet daha farklı ve fazladır. Dijital şiddet klasik şiddet olgusunun bütün özelliklerini taşımaktadır. Ayrıca sanal dünya cinsiyetçiliği gerçek dünyadakinden farklı olmadığından diğer şiddet türleriyle aynı özen gösterilmelidir. Siber şiddet, siber taciz, cinsiyetçi nefret söylemi, siber takip, siber zorbalık, çoklu tehditler, dijital dikizcilik, casusluk, görsel odaklı cinsel taciz, toplu saldırı, siber çocuk istismarı, fuhuş, pornografi, gerçek hayata saldırı gibi çok çeşitli şekillerde olabilir. Tacizciler farklı yöntem ve araçlar kullansalar da amacın diğer şiddet türlerinden pek de farklı olmadığı görülmektedir. Avrupa Kadın Lobisi'nin Kadının İnterneti Kadının Hakkı raporu kadınlar ve kız çocuklarına yönelik şiddetin dijital boyutunun yaygın ve artmaya devam eden durum olduğunu ortaya koymaktadır. Dünya genelinde pandemi dönemi ile birlikte eşitsizlikler derinleşmekte, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin bir biçimi olan siber şiddet de artmaktadır. Siber şiddeti önlemek için; kadınlara ve kız çocuklarına yönelik siber şiddetin de bir kadına yönelik şiddet türü olduğu gerçeği göz önünde bulundurularak politikalar geliştirilmelidir. Siber şiddetin cezalandırılması, önlenmesi, mağdurların korunması için yasal düzenlemeler, farkındalık yaratma kampanyaları yapılmalı, mağdurlar için destek hatları ve hizmetleri oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kız Çocuğu, Siber, Şiddet

ÜNİVERSİTE SAĞLIK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÖLÇÜLMESİ

Özen İNAM, Özlem ALTINTAŞ

Türkiye

Öz: Giriş: Flört şiddeti; genç çiftler arasında kıskançlık, güvensizlik gibi nedenler ile sıklıkla yaşanmaktadır ve duygusal, fiziksel, sözel veya cinsel istismar şeklinde gerçekleşmektedir. Sosyal çevrenin yanı sıra medyada da her gün şiddet haberlerine maruz kalan gençlerin şiddete yönelik duygu ve düşünceleri şekillenebilmektedir. Bu nedenle üniversite gençlerinin ikili ilişkilerde flört şiddetine yönelik tutumlarını değerlendirmek önem taşımaktadır. **Amaç:** Bu çalışma ile toplumun temsil gücü yüksek olan genç nüfusun özellikle eğitimli olanlarının flört şiddetine yönelik tutumunu ölçmek amaçlanmıştır. Sağlık alanında şiddete uğrama riski yüksek olan ve şiddet mağdurlarına müdahale etme yetkisi bulunan geleceğin sağlık çalışanları olan gençlerin flört şiddetine yönelik tutumlarını ölçmek üzere; örneklem grubu üniversitelerin sağlık bölümlerinde okuyan öğrenciler olarak belirlenmiştir. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmış, evrenini 18-25 yaş arası kadın ve erkek üniversite öğrencileri, örneklemini iki vakıf üniversitesinin sağlık bölümlerinde okuyan kadın ve erkek öğrenciler oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında **Kişisel Veri Formu ile** Terzioğlu ve arkadaşları tarafından (2016) geliştirilen **Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ)** kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan öğrencilerin (N:370) ; %31'i (n:115) erkek, %69'u kadın (n:255) yaş ortalaması 20'dir. Çalışmaya katılanların %85.7'si (n:317) daha önce romantik ilişkisi olduğunu ifade etmiştir. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği genel ortalama her iki cinsiyet için puanları; 4.47 (erkeklerde 4.33, kadınlarda; 4.52) olarak bulunmuştur. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği alt boyutlarına bakıldığında; Fiziksel şiddet alt boyutundan, 4.22 puan, ekonomik şiddet: 4.39, duygusal şiddet: 4.41, cinsel şiddet: 4.51 olarak bulunmuştur. Fiziksel şiddet ve ekonomik şiddet puanlarının, duygusal ve cinsel şiddet puanlarına göre düşük olduğu bulunmuştur. **Sonuç:** Bu çalışmanın sonucunda; üniversite eğitimi gören genç kadın ve erkeklerin flört şiddetine karşı oldukları görülmüştür. Flört şiddeti tutum ölçeğinden aldıkları puanların 4'ün üzerinde 5'e yakın olduğu yani genel olarak şiddete karşı oldukları bulunmuştur. Her iki cinsiyet için genel şiddet tutum puanları en yüksekken, fiziksel şiddete yönelik tutum puanları en düşük bulunmuştur. Bu da fiziksel şiddete yönelik olarak Kadınların FŞTÖ puan ortalamaları ise erkeklere göre daha yüksek olup bu durum kadın öğrencilerin şiddete karşı daha fazla karşıt tutum sergilediklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Flört Şiddeti, Şiddete Yönelik Turum

VICIOUSNESS AS A MANIFESTATION: THE INSTANCE OF COLOMBIA

Susan SAHANI

Nepal

Abstract: With the end goal of fostering certain contentions set forward in past works, my aim in this paper is to move toward the tirelessness of savagery in Colombia as though it were a side effect. By manifestation, I mean a horrendous difficulty, a suffering crack that opposes symbolization, at the crossing point of the social and the representative. Instances of this symptomatology incorporate the inflexible threats between provincial allies of the Liberal and Moderate gatherings during the period known as La Violencia; among paramilitaries and guerrilla gatherings, which was a steady for more than 30 years; and, all the more as of late, between those on one or the other side of the present conflicts over the harmony cycle that was at last concurred with the Fuerzas Naval forces Revolucionarias de Colombia (FARC) in 2016. In every one of these three cases, there seems, by all accounts, to be an unthinkable dynamic between two paired terms, each forestalling the other from understanding its self-personality. Rather than my past work, where I analyzed the thought of the indication according to a Lacanian point of view, in this paper, I will investigate it through a progression of allegories or sayings that share been practically speaking utilization in Colombia at various occasions, understanding them as overcomers of previous occasions, conveying memory into the present. These figures of speech bear a weighty representative weight, as they serve to epitomize and verbalize feelings, tensions, and fears according to hostile gatherings or political adversaries. In spite of the fact that they have a place with various periods ever, and as such their implications are particular, what they share is an ability to take shape the substance of a conceptualization of a despised and dreaded other that should be killed. It is in this regard that they can be portrayed as side effects of a scorn for which the solitary outlet is brutality.

Keywords: Political Similitudes, Ghastly Savagery, Figures of Speech of Language, Viciousness in Colombia

EXECUTING VICIOUSNESS SAW ACCORDING TO THE POINT OF VIEW OF THE SOCIOLOGIES: DISCUSSIONS AND VIEWPOINTS

Yamen WALKER

Central African Republic

Abstract: What drives a few group to "execute viciousness"? For what reason do others, conversely, not execute savagery, much under similar conditions? Do all rough demonstrations include a radicalization or a dehumanization and corruption of common relations between subjects, at times even between neighbors or even inside a similar family or local area, be it ethnic or public? This extraordinary topic assembles commitments from various topographical regions (for the most part Morocco, Syria, Germany, and Rwanda) and from a few disciplines (writing, political theory, human science, history) to offer keys to understanding the variables that trigger or speed up the execution of brutality, yet additionally those that control or breaking point it. The peruser will likewise discover thorough conditions of the craftsmanship and contextual investigations on various sorts of brutality (revolt, political, paramilitary, destructive), prompting cross-over hypotheses that work out in a good way past polarities and old discussions. For instance, the creators examine the "old" resistance between a situational and a procedural methodology, encapsulated—not without guile—by Carmelizing and Goldhagen, or the vital dehumanization of the adversary by and large connected with the investigation of massacres. One more methodological decision with a solid epistemological ramifications comprised in not differentiating the new speculations on radicalization with those on outrageous viciousness, and dismissing any conspicuous determinism between the two minutes, to try not to clarify the execution of brutality in too easy a manner.

Keywords: Outrageous Viciousness, Destruction, Executing Brutality, Radicalization, Obstruction, Situational and Processual Approaches

THE MISSING CULPRITS: MOROCCO'S BOMBED RESPONSIBILITY, TAZMAMART WRITING AND THE SURVIVORS' DECLARATION FOR THEIR PRISON GUARDS (1973-1991)

Tohta SAIDJAHONOV

Uzbekistan

Abstract: The Moroccan Long periods of Lead (1956–1999) are a significant case for the examination of tribute writing's capability to subvert exemption. The two survivors and groups of the casualties of this dim time of state-commanded infringement of common freedoms have constantly requested truth, equity, and state expression of remorse for the wrongdoings it perpetrated against them. In any case, these requests were not met, even with the foundation of the Mediation Commission in 1999 and the Value and Compromise Commission (ERC) in 2004. In this research, I draw on works of overcomers of Tazmamart secret jail (1973–1991) to contend that their tribute writing takes the stand lieu of culprits. Since the ERC was not ordered to explore culprits, tribute writing is the lone spot where we can acquire information about them and their infringement of common freedoms. In reality, Tazmamart survivors' tribute writing gives a remarkable window through which perusers can get to the covered up and complex hidden world of the culprits of state brutality in Tazmamart jail camp. I initially examine the ramifications of the ERC's inability to investigate culprits' wrongdoings, then, at that point break down a few tribute books to uncover how culprits are ultimately considered responsible in these works.

Keywords: Value and Compromise Commission, Hassan II, Mohamed Raïss, Morocco, Culprits, Salah Hachad, Tazmamart, Tribute Writing

ON THE JOB OF DEHUMANIZATION OF CASUALTIES IN THE EXECUTION OF MASS KILLINGS: EXPLORATION NOTES

Martas BANYS

Lithuania

Abstract: This paper examines the common thought that dehumanization assumes a principal part in mass killings, helping killers in done seeing as individual people those they needed to kill. Utilizing culprits' letters and legal cross examinations from German individuals associated with the Conflict in the East somewhere in the range of 1941 and 1944, the paper questions what a portion of the executioners say about their casualties' perspectives and activities, and their perceptions of them. It inspects the acknowledgment of perspectives of humankind by a portion of the actual killers and poses a basic inquiry: How are we to manage these follows? We might imagine that this juxtaposition of vocabularies regularly strange to one another—outrages and feelings—results from the way that the cited removes were not delivered at the hour of the occasions yet numerous years after the fact and, additionally, while Tögel was being investigated. The appropriate response is that these last trades between certain killers and their casualties merit our consideration since they force us to contend that the killers killed notwithstanding having here and there perceived the mankind of their casualties. Such a contention (killing regardless) has solid ramifications for translations of outrageous viciousness.

Keywords: Dehumanization, Holocaust, Jewish Casualties, Mass Shootings, Second Universal Conflict

RADICALIZATION AS CAUSE AND OUTCOME OF SAVAGERY IN MASSACRES AND MASS KILLINGS

Rüfət MAMMADALIYEV

Azerbaijan

Abstract: Significant hypotheses of investment in massacres and mass killings offer apparently restricting illustrative rationales for how and why people come to submit viciousness. The long-standing agreement on "culprit commonness" appears differently in relation to clarifications that keep on featuring the earlier, seriously held negative perspectives and convictions about the casualty bunch. I propose a hypothetical compromise. Radicalization would be better speculated not just as a precursor to the demonstration of brutality yet in addition as a result of it. Killing changes people. A grounded point in friendly brain science, in addition to the fact that attitudes drive practices, however practices additionally shape mentalities. A few culprits dehumanize their casualties, disguise exclusionary philosophies, and in any case foster negative assumptions toward their casualties following their support in the brutality. Attitudinal shift turns into a type of cacophony decrease. Culprits come to uphold revolutionary convictions to legitimize their activities. This overhauled hypothesis has suggestions for our comprehension of culprit heterogeneity: people should differ in their weakness to radicalization, and non-instrumental savagery: why we regularly notice the punishment of needless torment and experiencing on casualties. I re-decipher declaration of culprits from Rwanda, the Holocaust, Bosnia-Herzegovina, and Cambodia to help the paper's focal hypothetical suggestion.

Keywords: Decimation, Mass Killing, Culprits, Radicalization

INSPIRATIONAL CHANGE IN THE EXECUTION OF DESTRUCTIVE VICIOUSNESS

Virág CSANÁD

Hungary

Abstract: While the investigation of culprits has benefited significantly from prospering work on inspirations for partaking in destructive savagery, there is an extensive hole with respect to how these inspirations change over the long run. This work attracts on mental speculations to give a way to deal with seeing such inspirational change. In the connection of situational and dispositional approaches, the paper suggests that inspirations get from and are organized by pecking orders of necessities and that these progressions can change through three cycles of adaption inside the chain of importance: inspiration expansion, inspiration evacuation and progressive system re-requesting. The paper is fundamentally reasonable however draws on bits of knowledge from different various cases in its turn of events and represents the model with experimental instances of inspirations for partaking in destructive brutality. To see completely how destructive brutality functions, disaggregate the wonder into its constituent cycles and entertainers, permitting analysts to comprehend the causal instruments that really comprise the more extensive viciousness itself. In that capacity, examinations have gone to incorporate the miniature level cycles of individual culprits and their activities, zeroing in on how and why they become specialists of savagery, just as the meso-level elements inside associations and gatherings of people.

Keywords: Inspirational Change, Inspirations, Needs, Culprits, Viciousness

CONJECTURING THE TIME-ELEMENTS OF BRUTALITY

Meng SONG

China

Abstract: Viciousness depends on long-standing foundation conditions as well as on time-designs that decide when and in the event that it breaks out, how long it endures and how serious it is. Advances in recording innovation including camcorders and CCTV have made it conceivable to find defining moments and arrangements on the miniature level. Various sizes of viciousness have diverse time-elements, going from miniature to meso to full scale. These incorporate the accompanying: miniature rhythms (parts of seconds) of synchronization and predominance in setting rhythms in eye to eye cooperation; savagery setting off edges (a couple of moments or less) in little gatherings, where fatigue makes viciousness cut short; strain building peril time-regions (enduring a couple of hours) in coordinated groups; progressive tipping focuses (a couple of days); term of uproars (a couple of days, yet half a month long if the mob moves from one spot to another or is discontinuously planned); mass emergency and craziness zone of public fortitude, quickly arriving at a level and enduring 3 to 6 months prior to declining; and full scale time-forks, where abrupt triumph is moderately low in losses, yet where an impasse prompts long periods of scattered clash with high whittling down costs.

Keywords: Monstrosities, Term of Mobs, Forward Alarm, Public Fortitude, Progressive Tipping Focuses, Brutality Setting Off Edges

VICIOUSNESS AND WORTH IN THE TRANSITORY SECTION THROUGH FOCAL AMERICA: THE CADEREYTA SLAUGHTER (2012) AND THE BATTLE TO HAVE THE BODIES RETURNED

Vahid ADIB

Iran

Abstract: This paper shows the connections weighed down with savagery inside the elements of cross-line versatility from the historical backdrop of nine Hondurans and their lamenting families. The case happens in the more extensive setting of the rough contemporary creation of the Focal America–Mexico transitory hall, just as the various types of contention that arise around it. This setting is set apart by a rationale of dread and passing that turns into an organizing state of the contemporary debate for space, particularly in the line regions, among assorted entertainers that incorporate the state, coordinated wrongdoing, and transient developments. In this transnational field, the question for space, as opposed to for the control of a border an area, happens around the control of certain particular flow elements that are vertebral in the provincial setup of the industrialist worldwide model: the development of individuals and merchandise. These complicated and dynamic territorialization measures are occurring alongside the unique setup of sway, where the activity of coordinated wrongdoing, transient versatility, and the cycles of development of the state characterize a field of force described by a rationale of war.

Keywords: Focal American Relocation, Slaughter, Coordinated Wrongdoing, Savagery

EXECUTING BRUTALITY IN CLOSE CONNECTIONS AS A GENDERING PRACTICE: AN ETHNOGRAPHIC EXAMINATION ON ABUSIVE BEHAVIOR AT HOME CULPRITS IN FRANCE AND ITALY

Azamat FAUSKEOV

Kazakhstan

Abstract: In light of an ethnographic exploration on culprit programs in France and Italy, this paper targets examining men's records of private accomplice savagery in hetero connections. Regardless of whether culprits clarify their brutality (1) as an insignificant reality, (2) as a response to their accomplice's conduct, or (3) as a brief and excellent loss of control, these grown-up hetero men allude to a "whiz" sex request and to heteronormative portrayals of ladies and men. Specifically, these savage demonstrations against female accomplices appear to be utilized as (4) key exhibitions to "conceal any hint of failure" and accomplish an authoritative model of manliness. Arranged in the pressure among standard and aberrance, the execution of aggressive behavior at home can be outlined as a gendering practice: through the exhibition of oppressive demonstrations against ladies with regards to close connections, culprits endeavor to arrange themselves in the wide range of masculinities and in its inside order. The investigation of men's discernment and experience of savagery execution prompts beat the twofold origination of cozy accomplice brutality that goes against people.

Keywords: Aberrance, Ethnography, Sex, Cozy Accomplice Viciousness, Masculinities, Culprits of Abusive Behavior at Home, Humanism

SOUND DETAINEES: THE INSTANCE OF THE SAYDNAYA JAIL IN SYRIA

Nusret MUJAGIC

Bosnia and Herzegovina

Abstract: This paper tries to investigate the complex manners by which carceral brutality and acoustics intermix, as showed on account of the tactical jail of Saydnaya—a scandalous, state-run torment prison in Syria. As uncovered by survivors' ear-declarations and by the new advanced reproduction of the jail's inside (accessible on the Pardon Worldwide site), sound appears to be indispensable to the elements of force at play in the Syrian jail. An incredible piece of the brutality submitted there is acoustic, one that is carefully founded on characterizing properties of the aural experience. Sonic weaponization in Saydnaya has not been tremendously tended to in the current scholarly writing, with the exception of conversations of its limit quieting strategies, which this investigation expects to supplement by a further investigation into the sound/quietness exchange in the Syrian jail, just as into the manners by which the listening mode as such is transformed into a system of observation and torment, and furthermore (perplexingly enough) of re-activity and endurance. To investigate these issues, I draw after existing hypothetical viewpoints on strong, quiet, and listening fundamentally—all deliberate against the real setting of the Syrian jail. In this, Saydnaya is conjectured as an acoustically surveilled spot of outrageous tuning in and intentional incomplete tactile hardship, of weaponized quietness and acousmatic viciousness, that is, a savagery whose sound has no outwardly recognizable reason. Such practices structure no outstanding case; Saydnaya rather joins, in this light, the unfortunately perpetual rundown of sonic fighting cases—the dull history of sound—as this has been as of late uncovered by various basic sound scholars causing to notice sonic weaponry, and all the more explicitly to the almighty acoustics of imprisonment. This examination depends on ex-detainees' aural declarations as distributed in Acquittal Worldwide Reports and not on self-led essential exploration, and accordingly large numbers of the focuses raised here hold the personality of theories, highlighting headings of additional examination that may completely test them out.

Keywords: Detainment, Tuning In, Jail, Sound, Brutality

THE SHATILA SOUNDSCAPE: SOUND SOCIETIES, PRACTICES, AND INSIGHTS IN AN EVACUEE CAMP IN LEBANON

Juan HOYO

Chile

Abstract: This paper examines certain critical inquiries concerning the set of experiences, memory, and elements of having a place in Palestinian exile camps in Lebanon dependent on the sound culture of their occupants. What can the melodic substance, specifically, and the sound climate, as a rule, created by the area, the birds, and the bikes circling in the tight rear entryways, enlighten us concerning life in one of those camps and about the day to day routines of a public gathering put on the edges of citizenship for over 70 years? Taking the case of the Shatila exile camp in Beirut, the accompanying three components of this sound culture are analyzed: the talks on the local area and its spaces in melodic creation (singing with regards to the camp); sound practices inside the camp (sonorizing the camp); lastly, the depiction of the camp and its environmental elements by its occupants through strong excursions (paying attention to the camp). The investigation is first founded on the substance of melodies to portray what music communicates about existence in the outcast camps. It then, at that point continues on to analyze the normal sound practices which add to the special person of Shatila and its encompassing regions, like the business region of Sabra. Third, impression of the spaces by the inhabitants are portrayed utilizing the technique for sound excursions (utilizing the "Mics in the ears" strategy). At last, incidentally, sound practices give the evacuee camp—which after some time has transformed into a helpless cosmopolitan area—a particular personality, and they add to building up a knowledge of the spaces while regardless making limits between the gatherings. These practices satisfy the necessities of the relative multitude of occupants to act in and upon the space where they reside, this metropolitan edge where they have been "bound" for quite a while.

Keywords: Palestine, Displaced People, Shatila, Sound Societies and Practices, Sound Insights

ECHOIC STABILITIES: RE-REPORTING PRE-1975 VIETNAMESE MUSIC AS AUTHENTIC SOUND/TRACKS OF RE-MEMBERING

Tsekani NADER

Egypt

Abstract: Following the challenged fall of Sài Gòn in 1975, a few South Vietnamese veterans discovered their reality and commitments during the Vietnam War deleted. Even after 45 years of diasporic uprooting, for sure I allude to as the compulsory and powerful exilic expulsion and geological dissipating of a gathering because of political turnover and disturbance, the narratives, stories, and traditions of South Vietnam and the Republic of Vietnam have to a great extent been forgotten in the present and political scenes of both post bellum Vietnam and the US. In view of what I portray as a diasporic reperusing of the verses and yet again tuning in of particular pre-1975 Vietnamese music, this paper investigates the suffering corpus of melodic sounds in nhạc vàng, or pre-1975 yellow music, explicitly tunes that emphasis on war and người lính ("officers"). By analyzing its verifiable and spatial directions, I contend that Vietnamese music can be heard and portrayed as chronicled sources, quite a bit of which has been disregarded in the West, that archive the many deleted and limited encounters, stories, and danger of South Vietnamese veterans. As I contend, diasporic sounds repeated in Vietnamese music are essential to understanding the set of experiences and proceeded with hazard of South Vietnamese veterans in the current international scene. The accompanying investigation shows that Vietnamese music logically turns into a diasporic hotspot for remembering the disremembered, the neglected, and the quieted. Vietnamese music shifts from present day music to diasporic hints of war recognition and misfortune that highlight their proceeded with post bellum situation. In this paper, I likewise met a South Vietnamese veteran. As far as he might be concerned, music turns into a method of endurance, addressing the unfading sentimentality and recollections of the Vietnam War.

Keywords: Diasporic Sounds, Dislodging, Home, Pre-1975 Vietnamese Music, South Vietnamese Veterans, Vietnamese Diasporic Music, Vietnam War

RISKY FIELDS: EXISTENTIALITY, MANKIND AND MELODIC INVENTIVENESS IN GERMAN EVACUEE CAMPS

Charles KIEFFER

Luxembourg

Abstract: This paper centers around the job of music with regards to philanthropic and existential emergency. It contends that the ethnographic field of the exile camp is all the other things than an ineffective space, a "lounge area" of the nuisances, an in the middle of room where public activities are suspended and where social life stops to exist. It presents in an initial segment the specific spatial and worldly components of a particular outcast gathering community in Germany, in which the creator has both chipped in for 6 months sorting out music room meetings, and in which he has filled in as a drew in anthropologist in the system of a 4-month grassroots music theater project. In a subsequent part, individual memoirs of musicking haven searchers are introduced: seen from the viewpoint of a human studies of feelings and a humanities of nonattendance, it will be examined in what direction the experience of underestimation, social rejection and constant holding up has affected the texts and melodic pieces made by them. In more broad terms, this paper takes a gander at the ethnomusicologists' quandary of whether and how to make noticeable and discernible such social innovativeness in a sympathetic manner without withdrawing it from the unsafe and existential circumstances under which it unfurls.

Keywords: Social Organization, Drawn in Human Sciences, Ethnomusicology, Evacuee Camp

PAYING ATTENTION TO ENDURE: TRADITIONAL MUSIC AND STRUGGLE IN THE MUSICO-ABSTRACT BOOK

Bastien INS

Switzerland

Abstract: This paper tends to the likelihood that Western traditional music may be utilized as a wellspring of expectation for a post-struggle future by considering an abstract portrayal of music and compromise. As a contextual investigation, Steven Galloway's The Cellist of Sarajevo is distinguished as a "musico-scholarly novel," and set up inside the structure of Stephen Benson's "artistic music" and Hazel Smith's methodological improvement of musico-abstract examinations through expanded inter-disciplinarity. The original components three Sarajevan residents who hear a cellist play in the rubble-tossed roads, and their music-listening encounters inspire them to pursue a post-struggle future. To consider the possible bits of knowledge and vulnerable sides encompassing thoughts regarding music's expected force in this story, the soundscape of the novel is distinguished to set up the meaning of sound, music, and undivided attention in the message; matches are featured between the completion of The Cellist of Sarajevo and Michael Walzer's Simply and Shameful Conflicts, uncovering music as a functioning good power; and likenesses between Galloway's novel and Craig Robertson's "Music and struggle change in Bosnia" are represented, showing how interdisciplinary examination of a musico-artistic novel can offer a legitimate commitment to conversations encompassing the utilization of music to leave viciousness.

Keywords: Cellist of Sarajevo, Contemporary Writing, Simply War, Abstract Music, Music and Compromise, Musico-Scholarly, Soundscape, Word and Music Examines

FROM CARCERAL PUNITIVISM TO ORDERLY KILLING: THE NECROPOLITICS OF POLICING IN POST-CHÁVEZ VENEZUELA

Angel LABRADOR

Chile

Abstract: Since 2017, state security powers in Venezuela have been liable for more than 20% of savage passings in the country. This addresses a phenomenal time of state suppression in the country's set of experiences that requests assessment. In this paper, we contend that to comprehend the new expansion in savage passings in Venezuela during the post-Chávez period, we should put at the focal point of our investigation the talks and practices of an incredibly advantaged entertainer, the state, with regards to the breakdown of oil costs. We suggest that this upsurge of deadly savagery can be perceived inside the authentic course of militarization of resident security. In the primary stage, beginning in 2009, we see an expansion in carceral punitivism—the hyperreaction of the corrective state. In the second, another stage in mobilized attacks is dispatched which, throughout the long term, offered way to an act of orderly untouchable killings that turned into the central technique of social control. These assaults address a necropolitical way to deal with administration in a setting of outrageous financial and political emergency.

Keywords: Carceral Punitivism, Resident Security, Unprecedented Killings, Militarization, Policing, Country, Terrorism, Military

AN ORIGINAL METHODOLOGY FOR UNDERSTANDING INJURY RELATED YOUTH BRUTALITY IN LOW ASSET SETTINGS: A REVIEW CASE RECORD AUDIT IN NORTHERN IRELAND

Sulaimaan BIN SHUKRI

Malaysia

Abstract: Antagonistic life occasions during adolescence have been related with expanded paces of viciousness. Regardless of many years of fierce clash, there keeps on being a lack of logically applicable information identified with youth viciousness in Northern Ireland. Forthcoming investigations are helpful however these require time and assets that are not frequently accessible. Without such investigations, there stays a need to comprehend the predominance and effect of genuine youth brutality in a savvy and convenient way. The essential point of this investigation is to introduce an original strategy for gathering and examining brutality related information utilizing existing authoritative information through a review case document survey of youngsters matured 10–18 who invested energy in custodial administrations (n = 145) over a 1-year time frame (January 2019 to December 2019) in Northern Ireland. A computerized worksheet was created and following an audit, information from each record were removed. Investigations analyzed the connection between possibly horrible life occasions and rough culpable. Predictable with past examinations, this investigation discovered that paces of both affliction and rough culpable are high. Notwithstanding, not all types of misfortune are related with similar rough results. Relapse models outlined, for example, a huge connection between local area based exploitation and fierce culpable. The individuals who experienced more genuine types of brutality were bound to take part in higher damage savagery. This examination adds to the worldwide writing on mental injury and youth brutality and makes suggestions for future examination.

Keywords: Misfortune, Information, Northern Ireland, Injury, Youth Brutality

CHANGE IN ADOLESCENT CULPABLE FLEXIBILITY ANTICIPATED BY INDIVIDUAL, FAMILIAL, AND NATURAL DANGERS

Tommy BRADLEY

New Zealand

Abstract: Formative and life-course criminal science explain the formative course and change of antisociality over the long haul, taking into account that longitudinal directions contrast. Explicit relations among hazards and distinctive antisociality results are underscored. We accept that teenagers have diverse longitudinal directions considering the difference in culpable after some time and that dangers contribute dynamically to culpable pathways. The momentum study depends on a German exploration project in which teenagers (N = 577) were met in two German urban communities. In view of self-revealed wrongdoing information, we used the slant benefits of culpable adaptability (OV) after some time as result esteems in relapse blend models catching the patterns for members over age and showing two parts of culpable teenagers. We investigated the commitment of various dangers to OV, characterizing explicit danger designs: Acknowledgment of viciousness and companion misconduct have huge adverse consequences on the rise of OV inside the gathering of young people with diminishing OV. Acknowledgment of brutality has a critical adverse consequence, and flogging has a huge beneficial outcome on the rise of OV inside the gathering of young people with expanding or rather stable OV. The outcomes underline the pertinence of the brutality related danger factor flogging for the rise of OV inside the last-referenced gathering.

Keywords: Adolescent Misconduct, Formative Dangers, Longitudinal Exploration, Formative Criminal Science, Relapse Combination Models

POLITICAL AND STRICT FANATICISM AND SEXUAL HOSTILITY – NEW VIEWPOINTS FROM THE STUDIO ON ANIMOSITY 2018

Jeronimas JAROSUKAS

Lithuania

Abstract: This attention area on fanaticism, radicalization, and sexual animosity presents late examination from two as of now significant fields of hostility research. It presents five papers that were introduced at the Studio on Animosity at the Psychologische Hochschule Berlin in 2018. The initial three location hazard factors for radicalization and acknowledgment of gathering related forceful conduct, to be specific disdain discourse against Muslims and aggregate fierce conduct towards apparent out-bunches including Jews and Ukrainians. The last two examinations address sexual animosity: one analyzes the commonness and hazard factors for sexual exploitation among an enormous understudy populace in Chile; the other considers hazard factors for possible sexual hostility in a German example of members with and without BDSM character. The examinations range a wide and worldwide point of view on these various kinds of animosity, including information from Chile, Germany, and Poland and looking at the expected impacts of social and individual variables. The papers remembered for the current center area show that both radicalization/fanaticism and sexual hostility are overall issues that require preventive activity. They give hypothetical information and exact discoveries that will ideally add to counteraction at the cultural and individual levels.

Keywords: Fanaticism, Radicalization, Disdain Discourse, Aggregate Savagery, Sexual Hostility

MEDIA OF SCORN: ONLINE MEDIA UTILIZATION PREDICTS REGULATING ACKNOWLEDGMENT OF AGAINST MUSLIM DISDAIN DISCOURSE AND ISLAMOPREJUDICE

Nicanor BEJENARI

Moldova

Abstract: The new time of data innovation brings new freedoms yet additionally presents new dangers. In our paper, we inspect whether a shift from conventional print and broadcasting to new online media brings about the expanded standardization of disdain discourse towards minorities, and regardless of whether this change can hence build bias towards minorities. Our exploration utilizes information from an agent two-wave longitudinal overview of clean grown-ups. In wave 1 (N = 1060), information on respondents' essential wellsprings of data about the world (television, papers, radio, on the web, online media, websites) was gathered. Wave 2 (N = 628), directed a half year after the fact, included proportions of apparent normativity of hostile to Muslim disdain discourse and Islamophobia. We found that respondents who were successive web-based media clients communicated more elevated levels of Islamoprejudice and saw higher normativity of hostile to Muslim disdain discourse than the respondents who got their report from conventional broad communications. We additionally tracked down that an increment in saw normativity of against Muslim disdain discourse can go about as one of the components through which utilization of online media is connected to higher Islamoprejudice.

Keywords: Islam, TV, Media, Discernment

SEXUAL SAVAGERY EXPLOITATION AMONG STUDENTS AT A CHILEAN COLLEGE

Corbiniano TORTORICI

Italy

Abstract: As a component of a grounds wide counteraction program, the Pontificia Universidad Católica de Chile (PUC) executed a cross-consecutive overview on sexual viciousness. In this paper, we report information from the principal wave (2018; N = 2,046) from three companions of students (Year 1, n = 792; Year 2, n = 601; Year 3, n = 653). We tracked down a general year predominance for exploitation encounters of 18.7 percent (4.3 percent forcibly or danger of power; 12.9 percent while unfit to oppose; 7.1 percent by verbal pressing factor; different reactions permitted). Ladies (22.9 percent) were deceived more habitually than men (9.7 percent). Among ladies, exploitation rates were most elevated for Year 1 understudies (25.7 percent), transitional for Year 2 (22.3%), and least for Year 3 (19.8 percent). Just 10.9 percent of detailed episodes occurred in a college setting. As a rule, culprits were male (88.9 percent) and known to the person in question (72.1 percent); 24.4 percent were accomplices, 35.5 percent were companions. We present extra information on hazard factors and attitudinal connects. We additionally talk about our discoveries comparable to past research proposing higher predominance rates at Chilean colleges, thinking about contrasts in philosophy and suggestions for future exploration.

Keywords: Chile, Anticipation, Assault, Sexual Viciousness, Students

APPARENT AND SUCCESSFUL? THE DIFFICULTIES, POSSIBILITIES AND LIMITS OF ASSESSMENT EXPLORATION ON FORESTALLING SAVAGE RADICALISM

Fazekas BÁLINT

Hungary

Abstract: Radicalization and its avoidance have progressively turned into the subject of public discussion in scholarly world and in the political field. The effect of anticipation endeavors is dependent upon public examination – not just in light of the fact that these endeavors, if fruitful, add to the benefit of all, yet additionally in light of the fact that numerous nations have expanded public spending on counteraction dependent on this avocation. Assessments can examine effect and viability and in this manner advance information regarding how anticipation works inside various social settings and what sort of results it produces. Notwithstanding, there are huge difficulties to fostering a vigorous premise of proof in the field of Forestalling Vicious Radicalism (PVE). From one perspective, specialists and researchers banter the thought of "proof based methodologies", for example concerning strategies for information assortment or fitting assessment plans, while some essentially question the actual idea. Then again, assumptions about the ability and possibility of result assessments are regularly swelled and incongruent with genuine conditions in PVE practice. This paper tends to a portion of the difficulties that scientists face when directing result assessments in the field of PVE and it proposes realistic arrangements. It reveals insight into the condition of assessment in PVE, zeroing in on the German setting, and gives proposals relating to the charging, arranging, execution and use of (result) assessments.

Keywords: Radicalization, Fanaticism, Avoidance, Assessment, Proof Based

WHAT DO WE THINK ABOUT RADICALIZATION? A DISCOURSE ON MAIN POINTS OF CONTENTION, DISCOVERIES AND A SYSTEM FOR FUTURE EXPLORATION FOR THE LOGICAL AND APPLIED PEOPLE GROUP

Daut BIN SHUIB

Malaysia

Abstract: This IJCV center area presents seven papers that came about because of an undertaking including a blend of analysts and professionals working together on various parts of radicalization. The ebb and flow discourse gives an outline of these, looking at how the discoveries illuminate our more extensive agreement, support past discoveries and give a system to future examination. It additionally blends the issues raised and investigates where this takes the logical and applied local area. While in light of on writing and exercises gained from Germany, a large number of the discoveries and suggestions are material to the more extensive worldwide setting. This assortment of papers regarding the matter of radicalization along these lines furnishes the peruser with a wide and state-of-the-art comprehension of key ideas, subjects and issues, and a top to bottom comprehension of explicit themes, progressing difficulties and information holes. It likewise gives a strong premise to advise proof based practice and features expert prerequisites and holes in understanding that should be tended to. The information introduced here can hence educate Forestalling/Countering Savage Radicalism endeavors, which should be useful, doable, reasonable and proof based.

Keywords: Radicalization, Fanaticism, Illegal Intimidation, Brutal, Peaceful, Counter-Psychological Warfare, Forestall

POLITICAL ACTIVATION AS THE TRIGGER OF XENOPHOBIC VICIOUSNESS IN POST POLITICALLY SANCTIONED RACIAL SEGREGATION SOUTH AFRICA

Xavier ALFÉREZ

Spain

Abstract: What triggers xenophobic brutality in South Africa? By noting this deceivingly basic however basic inquiry, this paper features a frequently missed observational factor and key component in the xenophobic savagery causal chain: assembly. Xenophobic brutality has turned into a perpetual element in post politically sanctioned racial segregation South Africa. To be sure, since 1994, a huge number of individuals have been pestered, at-attached, or killed in view of their status as untouchables or foreign nationals. Drawing from broad, near exact information and worldwide writing, the paper contends that, while large scale and miniature level financial and political conditions are significant components in uplifting strains and making aggregate discontent, outrage and disdain towards unfamiliar nationals, it is the activation of this discontent and not simply the discontent that triggers xenophobic assaults in areas where they happen. Preparation is the crucial connective tissue among discontent and xenophobic brutality. Neighborhood brutality business people utilize notable preparation procedures, including lecturing and parochial support, to mix swarms into designated and efficient fierce assaults of unfamiliar nationals in South Africa. While this contention is in accordance with existing hypothetical methodologies that underline activation as a critical causal factor in the event of aggregate viciousness, the paper gives helpful strong exact support these still reluctant methodologies need to unite their informative worth and viability.

Keywords: Xenophobia, Brutality, Preparation

CONNECTIONS BETWEEN FORCEFUL SEXUAL DREAMS AND PROBABLY NON-CONSENSUAL FORCEFUL SEXUAL CONDUCT WHILE CONTROLLING FOR BDSM PERSONALITY

Jason MACRORY

Ireland

Abstract: Ongoing exploration gives proof that forceful sexual dreams anticipate forceful sexual conduct in everybody. Notwithstanding, sexual dreams including dreams about the punishment of agony and embarrassment, ought to be continuous and regularly consensually followed up on among people with sadomasochistic likings. The inquiry emerges whether sexual dreams with forceful substance actually foresee probably non-consensual forceful sexual conduct in people with sadomasochistic likings, considering that BDSM experiences are for the most part viewed as consensual. To examine this inquiry, we directed a poll study of sexual dreams, surveying the recurrence of seventy sexual dreams including non-forceful, masochistic, and forceful demonstrations. Our example (N = 182) contained 99 respondents who self-distinguished as twisted person, masochist, or switcher; 44 detailed no such recognizable proof. For respondents revealing BDSM distinguishing proof, we reproduced a factor structure for sexual dreams like that recently found in everybody, including three variables reflecting dreams about progressively serious forceful sexual demonstrations. Dreams about harming an accomplice as well as utilizing weapons and dreams about sexual compulsion anticipated apparently non-consensual sexual conduct freely of other danger factors for forceful sexual conduct and regardless of BDSM distinguishing proof. Consequently, seriously forceful sexual dreams might incline to probably non-consensual sexual conduct in the two people with and without BDSM distinguishing proof.

Keywords: Forceful Sexual Dreams, BDSM, Sexual Animosity, Psychopathy

INTERFACING CONSTRUCTIONS: OBSTRUCTION, BRAVE MANLINESS AND HOSTILE TO WOMAN'S RIGHTS AS SPANNING ACCOUNTS INSIDE GATHERING RADICALIZATION

Daleel AL-BASHER

Saudi Arabia

Abstract: This paper seeks after two goals. In the first place, it gives a writing audit of exploration on bunch radicalization and, second, expanding on past research about stories and their impact on radicalization, it presents another idea for relative radicalization contemplates: connecting accounts. We utilize this term to address shared traits in the philosophical components found across different radicalized gatherings. As accounts shape impression of the world and guide cycles of recognizable proof, they expect to be a significant (inner) work in bunch arrangement. Simultaneously, different revolutionary gatherings (ethnic patriots, Salafist-jihadists and aggressor radicals) share center philosophical components, shared characteristics that can prompt the production of new alliances and unforeseen partnerships (an outer capacity). The normal factor among them are built originations of the enemy – be they innovation, universalism, Jewish individuals or women's liberation. Such developments consider the creation of a foe just as explicit originations of progressive social orders. We break down two models in this specific circumstance: against woman's rights (counting chivalrous or harmful manliness) and the obstruction dispositive that advances vigilante psychological warfare. This methodology permits us to explore cycles of gathering radicalization while additionally considering their philosophical substance just as the proper impacts of such substance on cycles of gathering building and the elements of radicalization. In the last segment, we give suggestions to activity.

Keywords: Bunch Radicalization, Spanning Accounts, Vigilante Illegal Intimidation, Against Women's Liberation, Belief System

